

TALLINNA ÜLIKOOL
GERMAANI-ROMAANI KEELTE JA KULTUURIDE INSTITUUT
TÕLKEKOOLITUSE OSAKOND

Annela Hendrikson

**Tõlke strateegilised erinevused ning nende võimalik seotus
tõlkija kultuurilise kuuluvusega kahe Eesti animafilmi
dubleeringu näitel**

Magistritöö

Juhendaja Ass. Lect. Katiliina Gielen

Tallinn 2013

Olen nõus oma töö elektroonse avaldamisega Tallinna Ülikooli Akadeemilise Raamatukogu repositooriumis.

Sisukord

SISSEJUHATUS	3
1. AUDIOVISUAALNE TÕLGE.....	5
1.1 Dubleerimine.....	7
1.2 Lastele suunatud tõlkimise eripära.....	8
2. TEOREETILINE LÄHTEPUNKT	12
2.1 Meetod	14
3. EMPIIRILINE MATERJAL.....	21
3.1 FILM 1: „Lepatriinude jõulud“ (LJ)	22
3.1.1 Filmi info	22
3.1.2 Lähteteksti makrotasand	23
3.1.3 Lähteteksti mikrotasand	24
3.1.4 Audiovisuaalne tasand	36
3.1.5 Süsteemne kontekst.....	37
3.2 FILM 2: „Lotte ja kuukivi saladus“ (LKS)	40
3.2.1 Filmi info	40
3.2.2 Lähteteksti makrotasand	41
3.2.3 Lähteteksti mikrotasand	41
3.2.4 Audiovisuaalne tasand	53
3.2.5 Süsteemne kontekst.....	53
3.3 Filmide võrdlus ja leidude analüüs	56
3.4 Uurimismeetodi sobivus	61
KOKKUVÕTE	62
SUMMARY	65
KIRJANDUS	67
LISA 1.....	72
LISA 2.....	92

SISSEJUHATUS

Käesolev magistritöö käsitleb audiovisuaalset tõlget, täpsemalt dubleerimist spetsiaalsele vaatajaskonnale – lastele. Audiovisuaalne tõlge on võrdlemisi uus ja vähe uuritud suund tõlketeaduses. Täpsemalt hakati seda kui tõlketeadust käsitlema 1980. aastatel (Soler Pardo 2013: 20). Nii audiovisuaalne tõlge kui ka lastekirjandus on mõlemad omas harus üsna perifeersel kohal. Lastekirjandus eeskätt seetõttu, et selle lugejaskond on täiskasvanutega võrreldes oluliselt väikesem, ning audiovisuaalne tõlge seetõttu, et tegemist on spetsiifilise ja üsna hiljuti formuleerunud tõlkevormiga. Eesti kontekstis on dubleerimine teisejärguline – peamiselt on televisioonis näidatavad võõrkeelsed filmid subtitreeritud. Kristel Lõugu (2007) magistritöös läbi viidud uuringu põhjal tõlgib Kanal 2, üks kolmest populaarseimast telekanalist Eestis, ligikaudu 70–80% telesaadetest subtiitrite abil. Lastele suunatud filmid on siiski suures osas arusaamise huvides dubleeritud.

Oma eelnevas uurimistöös (Hendrikson 2008) olen samuti käsitlenud audiovisuaalset tõlget, täpsemalt dubleerimise mõju filmile. Bakalaureusetöö tulemusel sai kinnitust see, et dubleerimine on üks audiovisuaalse tõlke vormidest, millel on teksti kodustav (*domestication*) mõju ning selle abil saab efektiivselt mugandada teksti vastavalt sihtkultuurile ja vaatajaskonnale. Mainitud töö puhul uurisin filmi „Jääaeg“ tõlget inglise-eesti keelesuunal. Film on toodetud USAs ning eestikeelse dubleeringu abil on film toodud suurriigist väikesesse riiki, mille filmide, sealhulgas animafilmi, omatoodangu maht erineb USA filmitoodangust drastiliselt.

Siiski toodetakse ka Eestis kvaliteetseid animafilme, mille tõlge ja välisturundus väärib uurimist. Näiteks filmistuudio Eesti Joonisfilm on alates 1992. aastast kuni tänaseni välja andnud 37 animafilmi ning 4 uut on hetkel tootmises. Ajalooliselt loetakse Eesti animafilmi sünniaastaks 1957. aastat, kuid Eesti animafilmi juured ulatuvad juba 1931. aastasse, kui autorid Voldemar Päts, Elmar Janimägi ja Aleksander Teppor lõid animafilmi „Kutsu Juku seiklused“. (Eesti Joonisfilm 2013a) Esimene Eesti nukufilm oli Elbert Tuganovi „Peetrikese Unenägu“. (Helme: para. 1) Tänapäeval tegeleb Eesti Joonisfilm kahel suunal – kitsamale vaatajaskonnale mõeldud autori- ehk festivalifilmide ning kvaliteetsete ja vägivaltatute koguperefilmide loomisega.

Viimasesse kategooriasse kuulub ka 2000. aastal ilmunud laste- ja koguperesarja Lotte esimene osa „Lotte reis lõunamaale“, mida muuhulgas müüdi kokku kolmekümnesse riiki Euroopas, Aasias ja Lõuna-Ameerikas. (Eesti Joonisfilm 2013a)

Käesolevas lõputöös otsustasin keskenduda Eesti autorite loomingule ja uurida, kuidas nende filmid välismaailma jaoks tõlgitud on. Uurimisobjekti otsingutel alustasin Heikki Ernitsa ja Janno Põldma käe all valminud filmidest, sest oli teada, et neid filme on tõlgitud ka inglise keelde. Magistritöös on uurimise all nende autorite kaks Eestis toodetud animafilmi „Lotte ja kuukivi saladus“ (LKS) ja „Lepatriinude jõulud“ (LJ) ning nende dubleeringud inglise keelde.

Olgugi et filmitegijad ise peavad filmi pigem koguperefilmiks, tuleb selle juures siiski arvesse võtta seda, et filmi vaatavad ka lapsed, kellel lugemisoskus puudub või kes ei ole veel ekraanil jooksvate subtiitrite jälgimiseks piisavalt arenenud. Võttes arvesse kogu vaatajaskonna vajadusi, peaks ka tõlkemeetod olema selline, mis võimaldaks filmist aru saada kõigil – tulenevalt sellest otsustasin välistada uurimistööst filmide subtiitrid ning keskenduda üksnes filmide dubleeringule.

Töö eesmärgiks on kaardistada võimalikud erinevused lastele suunatud (eriline tarbijagrupp) audiovisuaalsete tekstide (eriline tõlkevorm) tõlkestrateegiates ning analüüsida, kas strateegilised erinevused võivad tuleneda sellest, et ühel juhul on film (LJ) tõlgitud lähtekultuuris (lähtekultuuri tõlkija poolt koostöös filmitegijatega) ning teisel juhul (LKS) väljaspool lähtekultuuri, ning mida see ühel või teisel juhul endaga kaasa toob.

Soovin oma tööga täiendada audiovisuaalse tõlke uurimist, mis annaks omakorda alust edasisteks uuringuteks. Samuti soovin näidata seda, kuidas Eesti animafilme on dubleeritud, ning anda Eesti filmitegijatele ja tõlkijatele taustinfot, millele väliturunduse ning tõlkestrateegiate otsuste langetamisel tugineda.

Töö esimeses pooles annan ülevaate üldisest korraldusest audiovisuaalse tõlke maastikul, dubleerimisest ning ka lastele suunatud tõlke eripäradest. Teises pooles olen läbi viinud tõlgete lähianalüüsi ning teen kokkuvõtte leidudest tulenevatest järeldustest.

1. AUDIOVISUAALNE TÕLGE

Kuni 1990. aastate keskpaigani jagunes audiovisuaalse tõlke maastik dubleerivateks ja subtitreerivateks riikideks. Dubleerivate Euroopa riikide hulka kuulusid näiteks Itaalia, Hispaania, Prantsusmaa, Saksamaa ja Austria. Subtitreerivate Euroopa riikide hulka Belgia, Kreeka, Madalmaad, Portugal, Rootsi, Soome ja Taani. Inglise keelt kõnelevaid maid ei ole liigitatud ei ühe ega teise grupi alla, sest nendes riikidesse tulevaid võõrkeelseid tooteid tõlgitakse mõlema meetodiga laias laastus võrdselt. (Koolstra, Peeters 2002: 326) Sellise jaotuse kujunemise tingisid mitmed tegurid. Dubleerimist eelistati enamasti lingvistiliselt ühtsetes riikides, kus investeerimine end ära tasus. Samuti mõjutas näiteks Itaalias, Saksamaal ja Hispaanias tõlketüübi valikut 1930ndate ja 1940ndate poliitiline olukord, kus valitsusvõimud kasutasid dubleerimist tsenseeriva vahendina. Subtitreerimine levis kõrge kirjaoskusega rikastes, ent väikese audiovisuaalse turuga riikides ning mitmekeelsetes kogukondades. Samuti ka vaesemates riikides, kelle majanduslik seis ei võimalda kallist dubleerimist. (Pérez González 2009: 18) Eesti võib liigitada subtitreerivaks riigiks, kuna enamik telesaadetest tõlgitakse subtiitrite abil.

Audiovisuaalse tõlke maastikul toimuvad muutused, sealhulgas pidevalt kasvav audiovisuaalsete toodete arv ning uued digitaalsed levitamishendid, on hakanud kahe grupi vahelisi selgeid piire hägustama ning ühe riigi raames võidakse kasutada mitmeid eri tõlkemeetodeid. (Pérez González 2009: 18) On loomulik, et isegi suures osas subtitreerimist eelistavate riikide puhul on lastele suunatud telesaated ja filmid parema arusaamise eesmärgil dubleeritud.

Väikeriikide puhul on tavaline sisseostetud võõramaiste toodete suur osakaal, sest nende rahuldavas mahus iseloomine käib üle jõu. Samuti kipuvad väikeriikides toodetud filmid ja telesaated jäämaki selle riigi piiridesse, sest väliturundusele ja tõlkimisele ressursse ei jätku. Muidugi ei ole see alati nii ning mitmel pool Euroopas valminud väärtfilme hinnatakse ning nende esiletõstmiseks korraldatakse filmifestivale. Käesoleva töö uurimisobjektiks olevad lastefilmidki on toonud mitmeid auhinnalisi kohti mainekatelt filmifestivalidelt. Lisaks sellele on Heikki Ernitsa ja Janno Põldma teisigi filme pärjatud paljude autasude ja preemiatega, mida siinkohal loetlema ei hakka.

Filmide välismaal näitamiseks on vajalik kvaliteetset tõlget. Lastele suunatud filmide puhul peaks esmaseks valikuks olema dubleerimine, kuid kuna see tõlkemeetod on teistest märgatavalt kallim, tuleb silmas pidada ka teisi audiovisuaalse tõlke meetodeid. Gottliebi (2000: 248) hinnangul on dubleerimine subtitreerimisest koguni 15 korda kallim. Subtitreerimise ja dubleerimise kõrval kasutatakse mõnel pool telesaadete tõlkimisel ka pealelugemist (*voice-over*). Selle meetodi puhul ei peeta huulte sünkronisatsiooni oluliseks, seetõttu sobib see eelkõige dokumentaalfilmide või intervjuude tõlkimiseks (Pérez González 2009: 16). Pealelugemise protsessi käigus taassalvestatakse filmi tekst sihtkeeles, kuid esitamisel on taustal kuulda ka filmi originaalkeelt. Pealelugemisel on ka mõned variatsioonid, nagu narratsioon ja audio kirjeldus (Pérez González 2009: 16), kuid kuna need meetodid ei ole käesoleva töö seisukohast olulised, ei peatu ma pikemalt nende kirjeldamisel.

Et saada teada, millest tulenevad uuritavate filmide tõlkemeetodi valikud, võtsin ühendust filmitegija Janno Põldmaga. E-kirja teel suheldes selgus, et oma filmide tõlkimiseks on nad läbi aegade kasutanud eri võimalusi – seda eelkõige levitaja valikust ning rahalistest võimalustest tulenevalt.

Janno Põldma ja Heikki Ernitsa filmid „Lotte reis lõunamaale“ (2000) ja „Lepatriinude jõulud“ (2001) dubleeriti inglise keelde Eestis filmitegijate endi poolt ning hilisemate filmide „Leiutajateküla Lotte“ (2006) ning „Lotte ja kuukivi saladus“ (2011) dubleeringu eest vastutas filmide rahvusvaheline levitaja Sola Media GmbH. Lisaks nendele neljale näitele on tõlgitud ja dubleeritud ka teisi samade autorite filme. Omadublaaži põhjendab Janno Põldma järgmiselt: „Lotte reis Lõunamaale ja Lepatriinude jõulud dubleerisime ise inglise keelde seepärast, et võimalikel ostjatel oleks lihtsam filmist aru saada.“ Põldma mõõnab veel, et otsest vajadust dubleeringu tegemiseks ei olnud, kuid sel hetkel arvati, et nii on parem, sest see annaks neile võimaluse näha ka seda, mida nemad tegelaste dialoogide tõlkimisel tähtsaks ja vajalikuks peavad – see tähendab, kuidas peaks just iga konkreetne tegelane ennast emotsionaalselt väljendama. „Kuid lõppkokkuvõttes on ikka nii, et riik, mis filmi ostab, teeb omakeelse dublaaži ise ja täpselt nii, nagu ise heaks arvab.“ (Kirjavahetus Janno Põldmaga)

Samas lisab Põldma, kes on ka USAs 2002. aastal linastunud filmi „Jääaeg“ eestikeelse dubleeringu režissööriks, et suurriigist tulevate filmide puhul ei ole dubleerijatele nii vabu käsi antud. Sellel ajal oli filmikompanii üheks nõudeks, et dubleerimisnäitlejad oleks oma riigi tunnustatud näitlejad. Samuti kuulati dubleerimisnäitlejate hääleproovid USA produtsentide poolt üle ning lisaks sellele ei olnud lubatud muuta ka filmis olevaid humoorikaid elemente, olgugi et suuremad keeleruumid ise seda välismaiste filmide puhul tihti teevad. (Martson 2002) Kirjavahetuses võtab Põldma teema kokku järgnevalt: „Asja paneb paika tegelikult raha.“

Järgnevas peatükis kirjeldan lähemalt dubleerimise protsessi ja sellest tõlkevormist tulenevaid piiranguid.

1.1 Dubleerimine

Dubleerimise all peetakse enamasti silmas selle kõige levinumat vormi – dubleerimine, mille juures on sünkroniseeritud huulte liikumine (*lip-synchronised dubbing*). See on pikk ja keerukas protsess, mille tulemusena salvestatakse filmi heli uuesti teises keeles. Dubleerimist on paljude poolt peetud ülimaks ja kõige arusaadavamaks audiovisuaalse tõlke vormiks, kuid selle negatiivseks aspektiks on protsessi keerukus, aeganõudvus ning kallis hind. (Pérez González 2009: 17) Dubleerimise üheks suurimaks eeliseks teise peamise audiovisuaalse tõlketüübi – subtitreerimise – ees loetakse seda, et dubleerides läheb kaotsi väikesem osa lähteteksti. Subtiitrite puhul on üheks suurimaks piiranguks ekraanil kuvatavate trükimärkide arv ning seetõttu tuleb tihtipeale ohverdada osa teksti mõttest. Dubleeritud filmide teiseks eeliseks on parem jälgitavus, sest vaataja saab keskenduda ekraanil toimuvale ning ei pea teksti mõistmiseks lugema subtiitreid.

Teksti tõlkimine on dubleerimisprotsessi üks esimesi etappe, kuid moodustab kogu tööst vaid väikese osa. Martínez (2004: 3– 4) kirjeldab protsessi täpsemalt oma artiklis *Film dubbing. Its process and translation* ning lühidalt võib kirjeldatu kokku võtta järgnevalt: dubleerimisstuudio saab filmi koopia, mis saadetakse koos filmi transkriptsiooniga tõlkijale. Pärast teksti tõlkimist saadetakse see edasi toimetajale, kes võib olla ühtlasi kaasatud ka sünkronisatsiooniprotsessi. Üldjoontes töötab juba tõlgitud

tekstiga veel dubleerimisautor, kes modifitseerib teksti vastavalt sünkronisatsiooni nõuetele ning sihtriigi keelekasutusele. Mõnedel juhtudel teostab selle faasi hoopis kogu dubleeringu eest vastutav dubleerimisdirektor või isegi dubleerimisnäitlejad. Seejärel saadetakse tekst tootmisosakonda, kus sellele antakse enne salvestamist veel viimane lihv. Siinkohal tasub muidugi märkida, et täpne dubleerimisprotsess varieerub riigiti ning isegi eri stuudiote vahel.

Dubleerimine on üks nõudlikemaid audiovisuaalse tõlke meetodeid eelkõige kahe aspekti tõttu: huulte liikumine ning filmi mõtte või dialoogi sisu adekvaatne edastamine. Lastefilmide puhul ei sea huulte sünkronisatsioon nii suuri probleeme, sest paljudel juhtudel ei ole tegelaste huulte liikumine nii täpselt välja joonistatud ning seega saab suuremat tähelepanu pöörata filmi sisu edasiandmisele ning sellele, et karakterid ja üldine mulje filmist oleksid võimalikult täpsed. Igal pool ei saa lähtuda ühesugustest mallidest, sest aktsepteeritava sünkronisatsiooni tase oleneb ka sihtriigist – näiteks Ameerika vaatajaskond on huulte liikumise osas nõudlikum kui itaallastest vaatajad. (Pérez González 2009: 17)

Filmi sihtgrupist tulenevatest piirangutest ja lastele suunatud audiovisuaalse tõlke erijoontest räägin lähemalt järgmises peatükis.

1.2 Lastele suunatud tõlkimise eripära

Viimastel kümnenditel on lastekirjanduse tõlkimise ja audiovisuaalse tõlke alal tehtud vähest, kuid järjepidevat uurimistööd. Veelgi vähem on uuritud neid kahte valdkonda kombineeritult. (O'Connell 2003: 222) Mõned uurimused on siiski lastele suunatud audiovisuaalsete tekstide tõlke valdkonnas tehtud. Oma töös kasutan peamiselt töid autoritelt nagu Eithne O'Connell, kes on sellel teemal kirjutanud oma doktoritöö ning avaldanud mitmeid artikleid, ja ka Tallinna Ülikoolis magistritöö kaitsnud Ingrid Kaldoja, kes annab hea ülevaate lastefilmide dubleerimisega kaasnevatest piirangutest, probleemidest ja eelistustest Eestis.

Nendes töödes on autorid kõrvutanud oma uuringutes lastele suunatud saadete tõlkimist lastekirjanduse tõlkega. Põhjuseks võib pidada eelkõige ühist sihtgruppi (Kaldoja 2010: 13), kuid ka asjaolu, et tihtipeale on audiovisuaalsete toodete tegelased

ning lasteraamatute tegelased samad, tekitades lastes huvi teleekraanil nähtud tegelase kohta lugeda ja ka raamatust loetud tegelast vaadata (O'Connell 2003: 222).

Põhjus, miks lastekirjanduse tõlge on väheuuritud, võib tuleneda sellest, et enamikes kultuurides on lastekirjandusel omas distsipliinis perifeerne koht (O'Connell 2003: 225). Kirjandus on suures osas orienteeritud täiskasvanutele ning ka filmi- ja teletööstuses on ülekaalukalt rohkem teoseid suunatud täiskasvanutele. Lastekirjanduse väheväärtuslikkus kajastub ka valdkonna finantsseisus. Maailmas levinud tavapraktika kohaselt makstakse lasteraamatute autoritele ning tõlkijatele keskmisest väikesemat töötasu ning selline olukord mõjutab paratamatult ka lõpptulemust. Kehvasid tõlkeid aktsepteeritakse, sest lastel puudub kogemus ning nende kriitikameel on veel kujunemisjärgus. (Thomson-Wohlgemuth 1998: 3)

Laste kiire omandamis- ja õppimisvõime tõttu peaksid neile kättesaadavad materjalid olema igakülgset kvaliteetsed. Kvaliteedi tagamise vajadust tõstab ka tõsiasi, et tänapäeval vaatab suurem osa lapsi oluliselt rohkem telesaateid kui loeb raamatuid (O'Connell 2003: 222). Lisaks telesaadete lõbustavale ja meelelahutavale funktsioonile vaatavad lapsed neid selleks, et arendada iseteadlikkust, õppida käibelolevaid norme, käitumismudeleid ja väärtushinnanguid. Samuti on mõnede autorite hinnangul telesaadete vaatamisel suhtlemisostust, koostööostust ning mitmeid muid inimarengu seisukohalt olulisi aspekte arendav mõju. (O'Connell 2003: 226) Need on ka olulisimad põhjused, miks lastele suunatud kirjanduslikke ja audiovisuaalseid tooteid ning nende tõlget on vaja uurida.

Enamik lastele suunatud saadetest ning filmidest on dubleeritud. Esiteks on see kõige sobivam meetod sihtgrupi vajadustest lähtuvalt – väikelapsed, kellel lugemisostus puudub või ei ole piisavalt heal tasemel, saavad samuti filmist aru. Teiseks on lastele suunatud audiovisuaalseid teoseid (enamjaolt animeeritud teoseid) mõistlik dubleerida tehnilisest vaatepunktist. Huulte sünkronisatsiooni ja kineetilise sünkronisatsiooni seisukohalt on animafilmide tegelaste füüsilised omadused ning liikumine ekraanil oluliselt lihtsustatud. (O'Connell 2003: 223) Kineetilise sünkronisatsiooni all peetakse silmas sünkronisatsioonitüüpi, kus keha, pea ja käte liikumine peab kokku minema tekstiga. (Chaume 2004: 41) Tegelaste suu liikumine ei ole häälikutäpsusega välja joonistatud ning see annab tõlkijatele suurema vabaduse.

Kolmandaks on lastele suunatud audiovisuaalsete toodete dubleerimisel ka kommertslik eelis. Dubleeritud filmid on lastele paremini mõistetavad ning kui laps filmist iseseisvalt aru saab, on ka lapsevanemad rohkem altid oma last kinno viima või talle filmi soetama. Üheks kommertslikuks aspektiks pean veel seda, et üha enam on hakatud animafilme (eelkõige täispikki filme, mitte sarju) nimetama koguperefilmideks. Eelkõige USA filmistuudiotest tulevate filmide põhjal võib väita, et tegemist ei ole üksnes lastele, vaid ka vanematele suunatud tootega, mille eesmärgiks on võita ka selle vaatajagrupi tähelepanu ja poolehoidu ning seeläbi toodet paremini müüa.

Arvan, et lastele suunatud tõlkes peaks tõlkija sihtgrupi eripärast lähtuvalt püüdlema pigem mõtte ja filmi olemuse edasiandmise kui sõnasõnalise tõlke poole. Ka Tiina Puurtinen (1994: 84) on arvamusel, et erinevalt täiskasvanutele suunatud kirjanduse tõlkijatest on lastekirjanduse tõlkijatel lubatud ning neilt on isegi oodatud see, et nad teksti adapteeriks, nii et see vastaks sihtriigi kirjanduslikele nõudmistele. Selle asemel et püüelda adekvaatse tõlke poole, mis Toury (1995: 56–57) definitsiooni kohaselt tähendab lähtesüsteemi kirjanduslikest ja lingvistilistest normidest ja tavadest kinni pidamist, on tõlkija võtnud pigem selle suuna, et toota aktsepteeritav tõlge. Puurtinen (1994: 84) ütleb, et selline teguviis tundub olevat lastekirjanduses üldine tendents. Aktsepteeritavuse eelistused tulenevad sihtgrupi omadustest: väikeste laste mittetäiuslik lugemisoskus ning nende piiratud elukogemus ei võimalda neil tolereerida sellisel hulgal võõrapärasust, mis esineb näiteks täiskasvanutele suunatud tekstides.

Lisaks sellele on veel ka teisi valikuid, mis tõlke üldmuljet mõjutavad, ning mille osas peab tõlkija enne tõlkimise alustamist selge seisukoha võtma. Üheks neist on keelekasutus: keel ei ole kunagi neutraalne ning teksti üldmuljet mõjutab autori sõnakasutus. Samuti on loomulik, et teksti tõstmisest ühest keelest teise toimub nii kadu kui ka lisandumist. (O'Connell: 2) Ingrid Kaldoja, kes oma töös viitab O'Connellile, on välja toonud kaks taktikat, mida animafilmi dubleerimisel kasutatakse. Esimese puhul jälgib tõlkija rangelt sihtkeele grammatikareegleid ning tulemus meenutab seeläbi rohkem kirjalikku raamatuteksti kui suulist kõne. Teise taktika puhul kasutatakse keelt vabamalt, et see oleks sarnasem igapäevasele kõnekeelele. (Kaldoja 2010: 18) Teiseks on tõlkijal vaja otsustada, kas teksti vastavalt sihtriigile modifitseerida või mitte. Teksti kodustamisel (*domestication*) on tulemuseks sihtriigi vaatajale aktsepteeritav tõlge.

Teksti võõrapäraste elementide säilitamisel (või võõrapärastamisel (*foreignisation*)) on tulemuseks adekvaatne tõlge. (Pérez González 2009: 16)

2. TEOREETILINE LÄHTEPUNKT

Uurimise all olevatele küsimustele vastuste leidmiseks tuleb esmajoonel arvesse võtta tõlkeuuringutes senini tehtud uurimistöid. Kuna töö hõlmab tõlkeuuringutes mitut eri distsipliini, tuleb arvestada ka tõlkeuuringute eri tahke: esiteks seda külge, mis on keskendunud süsteemidevahelistele seostele ning vastastikmõjule, teiseks seda aspekti, mis on pühendatud lastele tõlgitud toodete uurimisele, ning kolmandaks ka seda osa, mis on tegelenud audiovisuaalsete tekstide uurimisega. Selles töö osas tutvustangi neid tõlkeuuringute eri külgi, mis moodustavad minu uurimistöö teoreetilise tausta.

Igal tekstil ja tõlkel on autor. Samast riigist pärit tekstid ning tõlked kuuluvad ühte regionaalsesse süsteemi. Selle regionaalse süsteemi sees võib olla veel mitmeid süsteeme, mis eristuvad sellest suurest süsteemist ning ka üksteisest näiteks žanri või valdkonna põhjal. See on väga lihtsustatud seletus Even-Zohari polüsüsteemide teooriale, mille kohaselt kujutab iga kultuur endas süsteemide kogumit, mille osad omavahel ristuvad ja osaliselt kattuvad, kasutades samaaegselt erisuguseid võimalusi, kuid siiski funktsioneerides ühe tervikuna. (Even-Zohar 1990: 11) Polüsüsteemi sees eksisteerib hierarhia ja seega on polüsüsteemil ka tsenter ja perifeeria.

Kirjanduslikus polüsüsteemis on ka tõlkekirjandusel oma koht. Kuid kus see süsteemis täpselt asetseb ning kuidas see positsioon suhestub üleüldise kirjandusliku repertuaariga, sõltub konkreetsest ajahetkest ja uuritavast polüsüsteemist. Even-Zohar leiab, et tõlkekirjandus ei ole mitte ainult üks terviklik süsteem suuremas kirjanduslikus polüsüsteemis, vaid ka seda, et see on üks aktiivsemaid süsteeme, olles pidevas liikumises. (Even-Zohar 2000: 192–193)

Tõlkekirjandus on Even-Zohari järgi kirjandussüsteemis kesksel kohal siis, kui sihtriigi kirjandus ise on noor ja alles kujunemisjärgus, laiemas kirjanduskontekstis perifeerne või nõrk, või on kirjanduses toimumas murdepunkt või kriis. Laiemas kirjanduskontekstis on perifeersel kohal enamasti väikeriikide kirjandused. Seda sel põhjusel, et kirjanduse omatoodang on imporditavate toodete kõrval väike ning seega on tõlkekirjandusel kirjanduse arengus ka mõjuandev roll. Kui tõlkekirjandus on polüsüsteemi tsentraalsel kohal, on see kirjanduse kujundamisel innovaatiliseks jõuks ja tõenäoliselt toob kirjandusse uuendusi. Sellises süsteemis originaalteoste ja tõlgitud teoste vahel konkreetset eristust ei tehta ning tõlkijateks on enamasti sihtriigi

tippautorid, kes eelistavad tihtipeale lähtekirjanduse vorme ja lahendusi. (Even-Zohar 2000: 193–194)

Jorge Diaz Cintas (2004: 23) väidab, et polüsüsteemi kontseptsioon on piisavalt paindlik, et lubada meil rääkida ka filmi polüsüsteemist. Selle polüsüsteemi moodustavad kodumaised ja sisse toodud filmid (kas subtitreeritult või dubleeritult) ning see tegeleb nende polüsüsteemi osade omavaheliste suhetega. See lähenemine lubab uurida toodet ennast (mitte tõlkimise protsessi) ja seda, kuidas toode on integreeritud sihtriigi polüsüsteemi.

Kui mõelda eestikeelsest kirjandusest kui eri osadest koosnevast süsteemist, Even-Zohari järgi polüsüsteemist, on alust oletada, et tõlkekirjandus asub selles üsna kesksel positsioonil. Eriti kehtib see Eestis näidatavate filmide ja telesaadete kohta. Suurem osa Eesti kinodes näidatavatest filmidest tulevad USAst ning seega on film toodud dominantsest kultuurist perifeersesse kultuuri – Eestisse.

Üldisest deskriptiivsest tõlketeooriast ning Even-Zohari polüsüsteemide teooriast lähtuvalt on oma täienduse valdkonnale andnud ka Hendrik Van Gorp. Oma esmakordselt 1985. aastal ilmunud artiklis *On describing translations* esitleb Hendrik Van Gorp (1985: 37–38) ülevaatlikku metodoloogilist raamistikku, mille alusel on võimalik uurida tõlke eri aspekte tõlketeooria kontekstis. Märgin siinkohal, et see raamistik on ühtlasi ka üheks aluseks käesoleva uurimistöö raames läbi viidud uuringule.

Sellist raamistikku nõudis vajadus süstematiseerida tõlgete analüüsi, et uurimistööd oleksid relevantseks ka ajaloolisest ja teoreetilisest vaatepunktist. (Van Gorp 1985: 37–38) Mudeli eesmärk on aidata uurida lähtekultuuri ja sihtkultuuri kirjanduslike süsteemide vahelisi seoseid ning mudel sisaldab endas kõiki funktsionaalselt olulisi aspekte antud tõlke ajaloolises kontekstis, sealhulgas ka tõlke protsess, tekstilised tunnused, selle retseptsioon ja isegi sotsioloogilised aspektid, nagu turustamine ja tõlkekriitika. (Van Gorp 1985: 38–40) Lisaks sellele on mudeli abil võimalik uurida tekstide ja nende tõlgete sõnavara, stiili, poeetilisi ja retoorilisi aspekte ning ka palju muud, mis ei ole otseselt seotud teksti leksikaga (Van Gorp 1985: 39) Uuriija otsustada jääb, millised mudeli parameetrid on tema uurimuse seisukohast kõige olulisemad. (Van Gorp 1985: 40)

Ka Delabastita (1990: 100) arvab, et filmitõlget ei saa uurida kui eraldiseisvat distsipliini, vaid süsteemi tajumiseks on vaja teada ka seda, millised on põhilised tõlkestrateegiad teistes distsipliinides ning milline on sihtkultuuri suhtumine teistesse kultuuridesse. Delabastita kirjeldab artiklis *Translation and the Mass Media*, et filmitõlke uurija peaks alustama korpuse piiritlemisega. Seejärel tuleb kirjeldada taustsüsteemi, millesse tõlge kuulub – millised on selle kultuuriruumi tavad filmide tõlkimisel ja kui suur osa televisioonis ja kinos näidatavatest filmidest tuleb väljastpoolt, ning kui suur osakaal on riigi enda filmitoodangul. (Delabastita 1990: 100)

Ekvivalentsuse seisukohalt kerkivad esile kaks olulist strateegiat: sihtkeelele orienteeritud (ehk aktsepteeritavad) tõlked ning lähtekeelele orienteeritud (ehk adekvaatsed) tõlked. (Van Gorp 1985: 38–39) Mõisted adekvaatsus (*adequacy*) ja aktsepteeritavus (*acceptability*) pärinevad Gideon Toury (1995: 56–57) tõlke normide teooriast, kus lähtekultuuri normidest kinnipidamine tagab tõlke adekvaatsuse lähteteksti suhtes ning sihtkultuuri normidest kinnipidamine tagab tõlke aktsepteeritavuse selles kultuuris. Kuna tõlge on oma olemuselt valitud tõlkestrateegiate tulem, on peamiseks ülesandeks vaadelda neid prioriteete – dominantseid norme ja mudeleid –, mis on määranud strateegia valiku (Van Gorp 1985: 40). Lisaks sellele on Van Gorp veendunud, et tõlkimisel ei lähtu tõlkija kunagi üksnes lähtetekstist või lähtesüsteemist, vaid paratamatult sisaldab tõlge ka mitmeid elemente sihtkeele süsteemist.

2.1 Meetod

Tõlkemeetodite või strateegiate uurimisel on paljud teadlased terminoloogia ja definitsioonide osas eriarvamusel ning konsensus puudub isegi küsimuses, kuidas eri kategooriaid nimetada (protseduurid, tehnikad, strateegiad). Esitatud on mitmeid klassifikatsioone ning nende puhul on terminid tihtipeale omavahel osaliselt kattuvad. (Molina, Hurtado Albir 2002: 499)

José Luis Martí Ferriol kasutab Jean Delisle termini „tõlkestrateegia“ (Molina, Hurtado Albir 2002: 506) asemel terminit „tõlkemeetod“. Tema definitsiooni kohaselt on tõlkemeetod tõlkija teadlik või alateadlik mõttelaad, mida ta jälgib tõlkimise protsessil. (Martí Ferriol 2006: 177) Ka Molina ja Hurtado Albiri (2002: 508)

definiitsioon ühtib Martí Ferrioli omaga: tõlkemeetod viitab konkreetsele viisile, kuidas tõlkeprotsess on tõlkija poolt vastavalt tema eesmärkidele läbi viidud. Tõlkemeetod määrab ära tõlketehnikate valiku ehk selle, kuidas teksti mikroüksusi tõlgitakse. Järgnevas töös lähtungi nendest definiitsioonidest ja terminitest.

Martí Ferriol väidab, et tõlkemeetodi moodustavad kolm parameetrit, millest tõlke uurimisel lähtutakse: audiovisuaalse tõlke olemusest tulenevad piirangud, normid ning tõlketehnikad. (Martí Ferriol 2006: 172) Neist kolmest parameetrist on kombineeritud tema uurimismudel, kus iga parameetri täpseks analüüsiks on loodud eraldi skaala.

Tõlkemeetodi uurimiseks välja pakutud praktilise mudeli otsustasin töösse sisse tuua täpsema mikrotasandilise uurimuse läbiviimiseks ning uurimistöös olen keskendunud selle uurimismudeli ühele osale – tõlketehnikate jaotusele. Vastavalt sellele jaotusele uurin iga filmi fragmenti selle tõlkes kasutatud tehnikatest tulenevalt ning tulemusena saan filmi tõlketehnikate kasutuse kohta süstematiseeritud ning statistilist infot.

Mitmetel põhjustel jätsin välja audiovisuaalsete piirangute uurimiseks loodud skaala ning ka normide uurimise skaala. Audiovisuaalsete piirangute skaala otsustasin välja jätta sellepärast, et tõlkijate tööd pole olnud võimalik jälgida, seega ei saa Martí Ferrioli mudelis välja toodud professionaalsete piirangute (aeg, töötasu, stiiljuhised jms) (2006: 176) olemasolu ei kinnitada ega ka ümber lükata. Teiseks on võimalikud formaalsed piirangud (audiovisuaalses tõlkes eksisteerivad piirangud – nagu foneetiline sünkronisatsioon; isokroonia jms) (2006: 176) uuritavate filmide kontekstis teisejärgulised, kuna tavafilmidega võrreldes ei ole uuritavates filmides tegelaste suu liikumine nii täpselt välja joonistatud. Kolmandaks oluliseks põhjuseks on ajaline piirang, sest uuritav korpus on üsna mahukas.

Oma töös puudutan ka filmide audiovisuaalset tasandit, kuid need on märkused ja tähelepanekud, mis on ilmnunud filmide mitmekordsel vaatamisel, mitte süstematiseeritud uurimuse tulemus. Siinkohal on alust uurimustöö edasi arendamiseks.

Tõlketehnikate loetelu koostas Martí Ferriol paljude autorite, nagu Chesterman (1997); Hurtado (2001); Munday (2001); Marco (2004); Delabastita (1990); Chaves (2000); Martí Ferriol (2003); Chaume (2005), uurimustöödele toetudes, pannes 20

tehnikat järjekorda skaalal „otsetölge – interpretatiiv-kommunikatiivne tõlge“. Kokkuvõtlikult püüan oma analüüsis leida vastust küsimusele, kas tõlketehnikate kasutus on filmi tõlget teinud pigem sõnasõnaliseks või interpretatiiv-kommunikatiivseks. Interpretatiiv-kommunikatiivse meetodiga püütakse saavutada tõlget, mis tekitaks sihtriigi lugejas/kuulajas/vaatajas mõju, mis oleks võrreldav sihtkultuuris ilmunud originaalteose vaatamisest/kuulamisest saadava mõjuga. (Martí Ferriol 2006: 177) Siin võib tõmmata paralleele ka Gideon Toury (1995: 56–57) adekvaatsuse ja aktsepteeritavuse mõistetega, kuigi Toury ei sõnasta skaala poolustevahelist gradatsiooni. Skaala esimese kuue tehnika kasutus annab pigem sõnasõnalisema tõlke või otsetõlke, keskmisi tehnikaid (alates 7 kuni 15) iseloomustab nende neutraalsus ning viimased 6 tehnikat (alates 16) on pigem interpretatiiv-kommunikatiivse tulemusega. (Martí Ferriol 2006: 176)

Lähtun oma töös just Martí Ferrioli jaotusest, sest seda mudelit on juba audiovisuaalsete toodete uurimisel rakendatud ning see sobib kõige paremini käesoleva töö konteksti, sest tehnikad on vastavalt oma mõjule kindlalt skaalal positsioneeritud ning see annab aluse leidmaks vastuse uurimisküsimusele.

Tekstide võrdlus on analüüsis üliolulisel kohal, sest tihtipeale ei ole meil tõlgete kohta rohkem infot kui tekst ise. Samas on tekstide võrdluseks vaja raamistikku ning selleks raamistikuks ei sobi vaid originaaltekst, sest arvesse peab võtma ka seda, kuhu tekst tõlgitakse, ehk sihtkultuuri. (Van Gorp 1985: 42)

Oma analüüsis olen uurinud mõlemat filmi vastavalt Van Gorpi artiklis välja toodud skeemile: esialgne info, makrotasand, mikrotasand ja süsteemne kontekst (*systemic context*). (Van Gorp 1985: 46–47) Uurimisobjektide olemuse tõttu lisandub nendele tasanditele ka filmi audiovisuaalne tasand.

Teksti makrotasandi uurimisel vaadeldakse tekstide jaotust, alapealkirju, eri narratiivitüüpide vahelisi seoseid ja narratiivi struktuuri ning autori kommentaare ja märkusi. Mikrotasandi uurimisel tuleb jälgida muutusi foneetilisel, süntaktilisel, leksiko-semantilisel, stilistilisel ja modaalsel tasandil. Uuritakse sõnakasutust. Süsteemse konteksti juures vaadeldakse vastandlikkust makro- ja mikrotasandite ning teksti ja teooria vahel, samuti ka tekstide ja süsteemide vahelisi seoseid. (Van Gorp 1985: 46–47)

Mikrotasandi uurimisel on mõistlik alustada eri fragmentide vaatlusest ja analüüsida neid konkreetsete tekstiliste reeglite vaatenurgast. Seda analüüsi tuleks toetada statistilise analüüsiga ning kokkuvõtteks võimaldab selline analüüs meil vaadelda tõlke ühtlust ning tõlkestrateegia struktuuri hierarhiat. Samuti võimaldab see teha oletusi tõlkestrateegia tulenemise kohta (lähtetekstist, -süsteemist või sihttekstist, -süsteemist). (Van Gorp 1985: 43)

Statistiliste andmete saamiseks jaotasin filmi stsenaariumi fragmentideks ning Martí Ferrioli mudelist lähtudes andsin igale fragmendile hinnangu, millist tõlketehnikat on selle tõlkimise puhul kasutatud. Selle tulemusena sain filmide tõlkimise kohta süstematiseeritud ja statistilist infot.

Järgnevalt kirjeldan lähemalt tõlketehnikate skaalal olevaid tehnikaid ja nende olemust. Definitsioonid on pärit Martí Ferrioli doktoritööst (Martí Ferriol 2006: 114–115), kui ei ole mainitud teisiti.

1. **Laen** (*loan*): võõrkeelse sõna või väljendi integreerimine sihtteksti muutmata kujul. See võib olla täielikult muutmata kujul või naturaliseeritud (vastavalt sihtkeele õigekirjale). Näiteks: ingliskeelset sõna *lounge* kasutatakse samal kujul ka eesti keeles; ingliskeelset sõna *meeting* on eesti keeles tihti naturaliseeritud ja kasutatakse kirjaipilti *miiting* (Laasner 2011: 11).

2. **Kalka ehk tõlkelaen** (*calque*): sõna või väljendi sõnasõnaline tõlkimine sihtkeelde. Näiteks ingliskeelne sõna *skyscraper* on eesti keelde tõlgitud kui „pilvelõhkuja“ (Laasner 2011: 11).

3. **Sõnasõnaline tõlge** (*word for word translation*): tõlkes säilib originaali grammatika, sõnade arv, järjekord ning iga sõna esialgne mõte (kõikidel sõnadel on kontekstiväliselt sama mõte).

4. **Tõlge üks-ühele** (*translation one by one*): igal originaaltekstis oleval sõnal on sihttekstis sõnale vastav tõlge, kuid originaal ja tõlge sisaldavad sõnu, mis väljaspool konteksti võivad omada teistsugust tähendust.

5. **Otsetõlge** (*literal translation*): tõlge vastab täpselt originaali mõttele, kuid sõnade arv ja/või sõnade järjekord on muutunud.

6. **Aktsepteeritud vaste** (*accepted equivalent*): sõna või väljendi tõlkimiseks on kasutatud üldtuntud või sõnaraamatu vastet.
7. **Väljajätt** (*omission*): sihttekstist on täielikult kustutatud lähtetekstis olev element.
8. **Vähendamine** (*reduction*): sihttekstist on välja jäetud mõni lähtetekstis olev infoelement. Siinkohal on oluline mõista ka seda, et vähendamine on toimunud tõlkija otsusel (mitte audiovisuaalse tõlke piirangutest tulenevalt)
9. **Kompressioon ehk kokkusurumine** (*compression*): lingvistiliste elementide üldistamine. Seda tehnikat kasutatakse tihti sünkroontõlkes ja subtitreerimisel.
10. **Täpsustamine** (*particularization*): täpsema või konkreetsema termini kasutamine sihtkeelses tekstis.
11. **Üldistamine** (*generalization*): üldisema või neutraalsema termini kasutamine sihtkeelses tekstis. Näiteks hüperonüümi kasutamine: ingliskeelne sõna *rose* on tõlgitud kui „lill“.
12. **Transpositsioon** (*transposition*): Martí Ferrioli definitsiooni kohaselt on transpositsioon verbi grammatilise kategooria muutus (Martí Ferriol 2006: 114). Samas märgib ta, et seda definitsiooni tuleks laiendada (Martí Ferriol 2006: 115). Hurtado Albir (2002: 511) on oma artiklis defineerinud transpositsiooni kui grammatilise kategooria muutust (mitte ainult verbi) ja sellest laiemast definitsioonist lähtun ka oma töös.
13. **Kirjeldamine** (*description*): sõna või fraasi asendamine selle kuju ja/või funktsiooni kirjeldusega. (Martí Ferriol 2006: 115) Näiteks Itaalia *panettone* võiks eesti keelde tõlkida kui „Itaalia kook, mida süüakse aastavahetusel“ (Laasner 2011: 11).
14. **Laiendamine** (*enlargement*): faatilise funktsiooni ehk tugifunktsiooniga lingvistilise elemendi lisamine või ekraanil kuvatava kohta niigi ilmsete elementide, nagu näiteks omadussõnade, lisamine. Seda tehnikat kasutatakse tihti dubleerimisel ja järeltõlkes.

15. **Amplifikatsioon ehk suurendamine** (*amplification*): lähtetekstis puuduvate detailide lisamine tõlkesse: lisainfo ja seletav parafraseering, mis mängivad metalingvistilist rolli. Samuti hõlmab see tõlketehnika info lisamist, mis ei ole originaalis.

16. **Modulatsioon** (*modulation*): vaatenurga või fookuse muutus võrreldes lähtetekstiga. Muutus võib olla nii leksikaalne kui ka struktuuriline. (Martí Ferriol 2006: 115) Näiteks ingliskeelne lause *You are going to be a father* tõlgitakse eesti keelde kui „Sa saad lapse“ (Laasner 2011: 11).

17. **Variatsioon** (*variation*): tõlkimisel muudetakse lingvistilisi või paralingvistilisi elemente (intonatsioon, žestid), mis mõjutavad lingvistilise variatsiooni aspekte: muutused toonis, stiilis, sotsiaalses või geograafilises dialektis.

18. **Asendamine** (*substitution*): lingvistiliste elementide muutmise paralingvistilisteks (intonatsioon, žestid) või vastupidi. Seda tõlketehnikat kasutatakse suulises tõlkes ja dubleerimisel.

19. **Kohandamine** (*adaptation*): ühe kultuurilise elemendi asendamine teisega, et see sobituks sihtkultuuri.

20. **Diskursiivne loome** (*discursive creation*): terminile või väljendile luuakse ajutine vaste, mis toimib ainult konkreetses kontekstis.

Analüüsi käigus filmidest leitu põhjal pean asjakohaseks lisada Martí Ferrioli skaalale veel ühe tõlketehnika – teksti taasloomise.

21. **Teksti taasloomine**: teksti originaalmõte on täielikult asendatud uue mõttega ning tõlkel ei ole originaaliga ühtegi ühist tähenduslikku elementi. Tõlkija on taasloonud, ehk uuesti loonud filmi tekstilise ja mõttelise fragmendi.

Pean asjakohaseks eraldada seda tehnikat diskursiivsest loomest, sest diskursiivse loome puhul on fragmendi tõlge mõne selle tähendusliku elemendi poolest seotud fragmendi originaalmõttega. Teksti taasloomel puudub fragmendi ja selle tõlke vahel igasugune otsene tähenduslik seos. Ka Lance Hewson (2011: 69) on oma

raamatus avaldanud arvamust, et diskursiivset loomet peaks nimetama hoopis modifikatsiooniks, mis viitab olukorrale, kus lähteteksti ja sihtteksti vahel puudub esmane sarnasus, ning sellest tehnikast peaks veel lahutama eraldi kategooria nimega radikaalne modifikatsioon, mis viitab olukorrale, kus lähteteksti ja sihtteksti vahel on fundamentaalsed erinevused. Nõustun Hewsoniga arvamusega.

3. EMPIIRILINE MATERJAL

Nagu ka eelpool mainitud moodustavad käesoleva uurimistöö korpuse kaks Eesti animafilmi – Janno Põldma ja Heiki Ernitsa loodud „Lotte ja kuukivi saladus“ ning „Lepatriinude jõulud“. Korpuse valikul lähtusin soovist uurida audiovisuaalset tõlget, eelkõige dubleerimist. Kuna Eestis dubleeritakse üldjuhul vaid lastele suunatud filme ja saateid, lisandus tööle ka sihtrühmale suunatuse aspekt. Animafilme tõlkeid uurides ning ühe autori, Janno Põldmaga, e-kirja teel konsulteerides selgus, et animafilm „Lotte ja kuukivi saladus“ on dubleeritud inglise keelde ja turustatud ka välismaale. Eestis ilmunud DVD-le on lisatud vaid ingliskeelsed subtiitrid, kuid kuna see audiovisuaalne tõlkemeetod ei ole vaatajate sihtrühma suhtes kõige sobivam, otsustasin subtiitreid mitte uurimusse kaasata. Seega sai uuritavaks levitaja Sola Media GmbH poolt tellitud dubleering inglise keelde, mille valmimisel on olulist rolli mänginud USA päritolu dubleerimisautor Jeff Burrell, kes on filmi esialgset tõlget adapteerinud vastavalt tegelaste huulte liikumisele ning sihtkultuuri idiomatilisele keelekasutusele. Samuti on tegelastele antud uued hääled. Teine film, „Lepatriinude jõulud“, on Eestis välja antud DVD-l, kus on ka ingliskeelne dubleering, mis on tehtud Eestis ning sisse loetud samade näitlejate poolt, kes andsid karakteritele oma hääle ka eestikeelses versioonis.

Selles töö osas analüüsin Van Gorpi ning Martí Ferrioli kirjeldatud mudeleid järgides, millised on filmides tõlkimisel toimunud muutused ning millest võivad need tingitud olla. Täpsemalt uurin seda, kas filmide tõlkimisel ilmneb olulisi strateegilisi erinevusi ning kas need erinevused võivad olla tingitud sellest, et ühe filmi puhul kuulub tõlkija lähtekeele süsteemi (LJ) ning teisel puhul sihtkeele süsteemi (LKS).

Kuna ka audiovisuaalse tõlke lähteaspektiks ja lahutamatuks osaks on filmi tekst, võib eeldada, et eelpool kirjeldatud Van Gorpi mudelit, mis on esmajoones mõeldud kirjanduslike tekstide analüüsiks, saab kasutada ka filmi tõlke analüüsimiseks, võttes sealjuures arvesse filmi sihtgruppi ning audiovisuaalse tõlke eripärasid. Samuti on Van Gorpi mudel üles ehitatud polüsüsteemide teooriale, mistõttu võimaldab see vaadelda tõlkeid konkreetsete süsteemide taustal.

Kuna tõlkimisprotsessi ei ole olnud võimalik jälgida, olen oma analüüsis kombineerinud lõpp-produkti ja tõlgete kohta saadaval olnud taustinformatsiooni ning

selle tulemusena andnud filmi tõlkemeetodile hinnangu, millest tulenevalt on ka järeldused mingil määral subjektiivsed.

Mikrotasandilisel uuringul on uuritavate fragmentide hulgast välja arvatud sellised fragmendid, mis koosnevad üksnes nimedest ning üksnes onomatopoeetilistest ehk heli imiteerivatest väljenditest, sest nendele ei saa Martí Ferrioli tõlketehnikaid rakendada.

3.1 FILM 1: „Lepatriinude jõulud“ (LJ)

3.1.1 Filmi info

Stsenaristid on Janno Põldma, Heiki Ernits ja Andrus Kivirähk. Filmi on välja andnud Eesti Joonisfilm 2001. aastal. Film on välja antud DVD-l ning see on dubleeritud eesti, inglise ja prantsuse keelde. Subtiitrid on eesti, inglise, vene, prantsuse, soome, läti ja leedu keeles. Filmi kestus on 51 minutit. (Eesti Joonisfilm 2013b) Vastavalt rahvusvahelistele reeglitele on filmi sihtgrupiks määratud 3–12-aastased lapsed, kuid filmitegijad ise peavad seda rohkem koguperefilmiks (kirjavahetus Janno Põldmaga).

„Lepatriinude jõulud“ on saanud mitmeid auhindu ja preemiaid rahvusvahelistelt filmifestivalidelt: esimene preemia täispikkade animafilmide kategoorias rahvusvahelisel animafilmide festivalil Krok 2002 Kiievis ning preemia rahvusvaheliselt lastefilmide festivalilt Golden Fish Moskvast 2002. aastal. (Eesti Joonisfilm 2013c) Ka lähtesüsteemis on film väga hinnatud ja vaatajate seas populaarne. Kaks kuud pärast linastumist oli film Eesti Päevalehe (2002) andmetel kogunud rohkem kui 30 000 vaatajat ning sellega ületas film enamiku taasiseseisvusaja Eesti filmide vaatajanumbrid ja ka mitmete Hollywoodi uuslinastuste vaadatavuse.

Filmi stsenaristilt ja režissöörilt Janno Põldmalt meilivahetuse teel saadud info kohaselt on filmi inglise keelde tõlkinud Krista Kaer. Film dubleeriti inglise keelde ning salvestati eestlasest tõlkija ja Eesti näitlejate poolt. Samuti mainib Põldma, et film otsustati inglise keelde dubleerida sellepärast, et potentsiaalsetel välismaistel ostjatel

oleks sellest lihtsam aru saada. Üldjuhul dubleerib iga ostja filmi ise ning seega oleks ka tulemus teine. (Kirjavahetus Janno Põldmaga) Selle põhjal võib oletada, et filmi tõlke meetodivalikul oli üheks mõjutavaks faktoriks konkreetse sihtriigi puudumine. Meetodivaliku määrab üldjuhul see, kuidas tõlkija näeb adekvaatsuse ja aktsepteeritavuse suhet, kuid siinkohal võib oletada, et meetodivalik on mõjutatud ka konkreetse sihtriigi puudumisest, mistõttu ei ole tõlkijat mõjutanud ka mingi kindla riigi normid. Kuna sihtriigi normid ei ole tõlkimisel primaarse tähtsusega, võib oletada, et seeläbi on tõlkemeetodil võetud suund teksti adekvaatsele edastamisele.

3.1.2 Lähteteksti makrotasand

Tekst on DVD-l jagatud kuueks stseeniks. Filmi alguses räägib jutustaja, ülejäänud filmi vältel toimub tegelaste dialoog ja monoloog. Ajaliselt rohkem on filmis tegelastevahelist dialoogi. Monoloog on enamasti siis, kui tegelased omaette mõtlevad. Filmil on episoodiline süžee, kus üksikud sündmused või episoodid on ühendatud ühise tegelase olustiku või teema kaudu (*Episodic...*). Süžee algab dramaatiliselt – lepatriinud satuvad jõuludeks metsast toodud kuusega inimeste koju. Edasi toimub rida sündmusi, milles lepatriinud kohtuvad paljude toas elavate putukatega ja käivad mitmes eri kohas lootuses leida tee tagasi metsa. Filmil on konkreetne lõpp, milles lepatriinud taas kodumetsa jõuavad.

Sihtteksti makrotasand on jäänud suuremalt osalt samaks. Siiski võib välja tuua mõned makrotasandilised nihked filmi originaalkeele ja ingliskeelse tõlke vahel: esiteks on filmi tõlkes ühe fragmendi puhul kasutatud jutustajat kohas, kus originaalis jutustajat kasutatud ei ole, ning edasi on antud mõte, mis samuti originaaltekstis puudub: *The terrible shaking finally stopped after several hours*. Teiseks makrotasandiliseks muutuseks võib pidada filmi tegelase väljajätu tõlkest. Nimelt on ingliskeelsest versioonist välja jäetud nende inimeste kõne, kes osalesid stseenis, kus kuusepuu koos peategelaste Timi ja Miaga metsast koju toodi. Inimesi endid filmi vältel pildil ei näidata, kuid originaalis on mitmel korral filmi heli kaudu sisse toodud nende omavaheline dialoog taustal. Lausete tasandil (mikrotasandil) on kogu nende tegelaste originaalis olev kõne tõlkest välja jäetud ning see on tinginud ka makrotasandilise

muutuse. Selle läbi on filmilt võetud üks süžee osa. Konkreetseid näiteid selle muutuse kohta olen kirjeldanud mikrotasandilise uuringu osas (7. Väljajätt).

Makrotasandiline uuring viib esialgse hüpoteesini, et tõlkija on kasutanud lihtsustavat tõlkemeetodit ning filmi tõlge on pigem adekvaatne.

3.1.3 Lähteteksti mikrotasand

Järgnevas osas kirjeldan iga tõlketehnika kasutamist filmis ning toon kasutuse kohta näiteid. Kui näitelaused on esitatud tabelina, moodustab vasakpoolne tulp eestikeelse filmi (originaali) teksti ning parempoolne selle fragmendi ingliskeelse tõlke.

1. Laen – 12.

Tehnika kasutusnäited:

PEDRO: Mia? Amore Mia! Hehehe.	PEDRO: Mia? Amore Mia! Hehehe.
KOER: Yes, boss!	KOER: Yes, boss!
KOER: Buenos noches, amigos.	KOER: Buenos noches, amigos.
SALVADORE: Merci.	SALVADORE: Merci.

Filmis on kujutatud mitmeid eri rahvusest tegelasi, kelle kõne edasi andmisel on osati kasutatud laenu. Enamasti on tegemist võõrkeelsete fraasidega, mis on muutmata kujul tõlkesse ümber tõstetud, et säilitada sel kohal filmi võõrapärasust.

2. Kalka ehk tõlkelaen – 0.

Seda tõlketehnikat ei ole minu hinnangul filmi tõlkimisel kasutatud.

3. Sõnasõnaline tõlge – 9.

Tehnika kasutusnäited:

TIM: Oih, tere, Mia.	TIM: Aah.. Hello, Mia.
MIA: – Tere, Tim.	MIA: – Hello, Tim.
PEDRO: Minu nimi on Pedro!	PEDRO: My name is Pedro!

Seda tehnikat on enamasti kasutatud väga lühikeste ning neutraalsete lausete puhul. Peter Newmark (1988: 69) on samuti arvamisel, et seda tõlketehnikat saab kasutada üksnes selliste lausete puhul. Selle tehnika vähest kasutamist võib põhjendada uuritavate keelte erinevustega. Eesti ja inglise keele grammatika ja lauseehitus on erinevad ning originaali sõnade järjestust ja arvu ei ole enamikel juhtudel võimalik säilitada.

4. Tõlge üks-ühele – 4.

Tehnika kasutusnäited:

TIM: Väga imelikud kombed.	TIM: What strange habits.
MIA: Astu sisse.	MIA: Come in.

Sõna *what* on konteksti arvestades sobilik vaste sõnale „väga“, kuid kontekstiväliselt omab ka teistsugust tähendust. Samuti on sõna „astu“ esmane tähendus inglise keeles *to step*, kuid sõnapaari tähendus vastab originaali mõttele.

Sarnaselt eelmisele tehnikale (sõnasõnaline tõlge) on ka selle tehnika kasutamise üheks eelduseks originaali sõnade arvu säilivus, mistõttu võib selle tehnika vähese kasutamise üheks põhjuseks pidada samuti eesti ja inglise keele grammatilisi erinevusi.

5. Otsetõlge – 103.

Tehnika kasutusnäited:

MIA: Kas sa teed soovid?	MIA: Would you like some tea?
MIA: Appi, ma kohe minestan.	MIA: Help! I'm going to faint!

Tõlkimisel on sõnade arv ja järjekord paljudes fragmentides originaaliga võrreldes mõnevõrra muutunud, seega on otsetõlke tehnika kasutus võrreldes kahe eelneva tehnikaga oluliselt suurem.

Mõnel juhul jääb mulje, et fraas on tõlgitud isegi liiga otse. Tõlgitud on sõnade esialgne mõte, kuid lõpptulemus on võõrapärane ning sihtkeelele ei ole omane sellist mõtet nõnda väljendada. Siiski ei saa neid fragmente klassifitseerida sõnasõnalise tõlke alla, sest sõnade järjekord on fragmendis muutunud.

Tehnika kasutusnäited:

SALVADORE: Dom Perignon '68. <u>Hea maitse.</u>	SALVADORE: '68 Dom Perignon. <u>Good taste.</u>
MIA: Appi, <u>mul käib pea ringi.</u>	MIA: Help, <u>my head is turning around.</u>

Esimese näite puhul on vaieldav, kas rääkija on pidanud silmas head maitset joogi maitse mõttes (see mõte on edasi antud ka tõlkes) või avaldanud pigem heakskiitu hea valiku üle. Konteksti arvestades võib oletada, et on mõeldud heakskiitu ning seega on tõlkes lause mõte erinev. Teises näites toodud peapöörituse mõtet väljendatakse sihtkeeles üldjuhul sõnadega *dizzy*, *woozy* või *vertiginous*, kuid siinkohal on kasutatud originaalilähedast lausestruktuuri ning ebatüüpilist vastet, mis on sihtkeeles võõrapärane. Kuna tegemist on lihtsa ja levinud väljendiga, võib siinkohal tekkida kahtlus, et see sihtkeelne lause on lõppversiooni lisatud mõnes teises dubleerimise etapis ning ei ole seega tõlkija esialgne tõlge.

6. Aktsepteeritud vaste – 2.

Tehnika kasutusnäited:

TIM ja MIA: Häid jõule!	TIM and MIA: Merry Christmas!
SALVADORE: Tundke end nagu minu kodus.	SALVADORE: Make yourself at my home.

Teist näitelauseid on küll modifitseeritud (lisatud on „minu kodus“ mõte), kuid kasutatud on siiski üldtuntud vastet ning seda on ka tõlkes vastavalt mõttele modifitseeritud. See tehnika leidis tõlkimisel vähest kasutamist.

7. Väljajätt – 86.

Täielikult on tõlkest välja jäetud 64 fragmenti. 22 fragmendi puhul on välja jäetud mingi osa originaali fragmendis olevast tekstist. Selgitan täpsemalt, milliseid fragmente on enim välja jäetud.

Väljajättu kasutades on ingliskeelsest tõlkest välja jäetud terve tegelaskuju, mis avaldus ka makrotasandilisel uuringul. Nimelt on tõlkest täielikult välja jäetud kuuse

tuppa toonud pererahva kõne. Minu hinnangul on seeläbi muutunud filmi üldmulje ning see muutus on mõjutanud ka filmi makrotasandit. Pererahva kõne läheb mitmel korral kokku putukate tegevusega ekraanil ning moodustab seega originaalfilmi ühe humoorika elemendi. Toon siinkohal kaks näidet:

Pärast stseeni, kus kärbes Salvadore on pereema parfüümivees duši all käinud, toimub pere tegelaste vahel selleteemaline dialoog:

„Johanna! Kas sa oled jälle minu lõhnaõlide kallal käinud?“

– „Ei ole!“

Pärast stseeni, kus peategelased kukuvad külmkapist koos konservikarbiga välja ning toas elavad putukad selle kiirelt ära veavad, toimub pererahva vahel selleteemaline dialoog:

„Mul oli siin üks konserv. Ega sina juhuslikult ei tea sellest midagi?“

– „Putukad viisid kindlasti ära.“

„Vastik valetaja niisugune ja pane vähemalt külmiku uks enda järel kinni.“

Kuna pererahvast kordagi ekraanil ei kuvata, puudub visuaalselt seisukohalt vajadus teksti tõlkida. Tõlke vaataja ei oska oodata kõne tegelastelt, keda pildil ei ole näidatud.

Lisaks pererahva kõnele on väljajätku kasutatud ka siis, kui tegelaste suu liikumine ekraanil ei ole välja joonistatud, sest tegemist on kaugema kaadri või tegelase mõtisklusega.

Näiteks välja jäetud mõtisklused:

TIM: Ah ... küll öösel on alles palju lund sadanud.

TIM: Juuksed igaks juhuks korda.

TIM: Nüüd koputame ...

MIA: Ta on nii tore.

Teiseks näiteks on kaugel kaader, kus tegelase suu liikumist ei ole välja joonistatud. Putukas, kes üritab filmi vältel mitmel korral raketiga lendu tõusta, selgitab originaalis ka oma käitumise põhjuseid, kuid tõlkest on see nüanss välja jäetud:

„Ma olen juba varasest lapsepõlvest saadik tundnud vastupandamatut soovi lennata. Aga kui sulle ei ole tiibu antud, tuleb need ise teha.“

Lisaks nendele näidetele tunduvad mitmed fragmendid olevat tõlkest välja jäetud, kuna nad ei kanna väga olulist sisulist tähtsust ning sealjuures tegelaste suu liikumist visuaalselt näha ei ole. Samuti on otsustatud tõlkimata jätta filmi lõpulaul ning ingliskeelses versioonis on selle asemel vaid laulu meloodia.

22 fragmendi puhul on kasutatud väljajätu osaliselt. Sellel puhul on tõlkest välja jäetud mõni lause osa, millel on eraldiseisev mõte ja/või mis on ülejäänud fragmendist eraldatud punktiga.

Tehnika kasutusnäited:

TIM: <u>Mul tuli hea mõte</u> . Ma ronin sinna üles, sealt näeb kindlasti kaugemale.	TIM: I'll climb up. I can see farther from there.
TIM: <u>Ära muretse, kohe on kõik korras!</u> Kohe ma näen, kus on kuused ja ... ja lumi ja ... Ei ole. Mitte kusagil ei ole.	TIM: Now I'll see where the wood is. The wood is nowhere to be seen.
TIM: <u>Kindlasti</u> . Tule, lähme.	TIM: Come on, let's go!
<u>Ka tema pabistas hirmsasti, sest</u> esimest korda oli ta endale jõuludeks külalise kutsunud. Ja mitte niisama külalise, vaid Timi.	It was the first time she had invited someone home for christmas – and not just any guest, but Tim.
SALVADORE: <u>Mu kallid sõbrad</u> ... Eine murul!	SALVADORE: Luncheon on the grass.
SALVADORE: – <u>Jaa-jaa, päris mets</u> . Au revoir!	SALVADORE: Au revoir!

8. Vähendamine – 19.

Vähendamine erineb osalisest väljajätust selle poolest, et vähendamise puhul on välja jäetud üksikud sõnad lause sees ning seega ei ole tõlkesse väga suuri muutusi tekkinud.

Tehnika kasutusnäited:

SALVADORE: Pean <u>uudishimuga</u> nentima, et pole teid varem siin näinud.	SALVADORE: I have to announce that I haven't seen you before.
SALVADORE: Elu on tänapäeval muutunud	SALVADORE: Life these days has become

pööraseks. <u>Kogu aeg peab</u> kiirustama, <u>lendama</u> , jooksuma. Aga siis lähed metsa ja surud oma pehme põse vastu krobelist puutüve ...	frantic. Hurry, run. But then you go into the wood and press your soft cheek against a rough tree trunk.
TIM: Vabandage ... <u>meile öeldi</u> , et siin kusagil pidi lumi olema.	TIM: Excuse me. There must be snow somewhere here?

9. Kompressioon – 7.

Kompressioon erineb vähendamisest selle poolest, et kõik originaali mõtted on tõlkes edasi antud, kuid väikesema arvu sõnadega.

Tehnika kasutusnäited:

MIA: Tim! Appi, Tim! Appi! Appi! Appi! –	MIA: HELP!
TIM: <u>Mina ja Mía</u> tuleme metsast.	TIM: <u>We</u> are from the wood.

10. Täpsustamine – 3.

Originaaliga võrreldes täpsemaid või konkreetsemaid termineid on filmis kasutatud üksikutel juhtudel.

Tehnika kasutusnäited:

TIM: Tavaliselt ma just iga öö und ei näe, aga täna juhtus niisugune kord olema ja see, mida ma nägin, oli väga, väga naljakas. Sa kujuta vaid ette, <u>me mõlemad</u> olime sattunud ...	TIM: I had a very, very strange dream last night. <u>You and I had both</u> ended up in a most peculiar place – most probably fairyland.
TIM: Vabandage, kas te olete veel <u>seal</u> ? Või läksite juba minema?	Excuse me, is there anyone at <u>home</u> ? Have you already gone away?

11. Üldistamine – 8.

Tehnika kasutusnäited:

TIM: Niisugust <u>imevigurit</u> pole ma veel näinud!	TIM: I've never ever seen such a <u>thing</u> !
PEDRO: Kas äkki nagu <u>tort</u> ? Eh?	PEDRO: Ha-ha-ha! Like <u>food</u> ?
Tema kõrvulukustavad pasunahelid kõlasid	The ear-piercing blasts from his horn

jõuluhommikul üle terve <u>lumelepatriinude</u> küla, mis asus kõrgel kuuselatvades. Ühest majast teise viisid pikad ja sirged oksad.	sounded throughout the entire forest on Christmas morning, even in the little <u>ladybird</u> village. This village was situated high up in the tops of the fir trees.
SALVADORE: <u>Romantiline luuletus</u> . Juhan Liiv.	SALVADORE: <u>Poetry</u> .

12. Transpositsioon – 8.

Selle tõlketehnika kasutamise tulemusel on muutusi toimunud näiteks arvu kategoorias (ainsus/mitmus), ajavormis (olevik/minevik) ja ka kõneliigis (eitus/jaatus).

Tehnika kasutusnäited:

TIM: Mis see <u>on</u> ?	TIM: What <u>was</u> that?
MIA: – Kuuse all on <u>sipelgapesa</u> .	MIA: – There are <u>anthills</u> under firs!
LENDUR: Järgmine kord <u>õnnestub</u> see mul kindlasti. Ja siis saab minust esimene putukas, kes lendab raketiga ümber Kuu.	LENDUR: Next time I surely <u>won't fail</u> ! And then I'll be the first insect to fly onto the moon!

Martí Ferriol (2006: 273) on oma töös märkinud ka seda, et piir transpositsiooni ja modulatsiooni vahel ei ole päris selge ning tihti võib nende tehnikate puhul pidada üht näidet mõlema tõlketehnika kasutamise tulemuseks. Kui vaadelda ülal toodud kolmandat näidet, siis ühest küljest on selle puhul tegemist grammatilise kategooria muutusega – jaatus lauses muutub tõlkes eituseks, kuid samas võib seda pidada ka modulatsiooniks ehk vaatenurga muutuseks.

13. Kirjeldamine – 0.

Fraasi või sõna asendamist selle funktsiooni kirjeldusega filmi tõlkes ei kasutatud.

14. Laiendamine – 9.

Ekraanil kuvatavale pildile lisati tõlkes tugifunktsioonina lingvistilisi elemente, mis lähtetekstist puudusid ning mis oma olemuselt on näiteks mõttekordus või parasjagu dialoogis osaleva tegelase nimi või nimetus.

Tehnika kasutusnäited:

Mia ootaski juba oma külalist.	Mia <u>the ladybird</u> was already waiting for her guest.
TIM: Ära muretse, minu maja on ju veel alles.	TIM: Don't worry, <u>Mia</u> ! My house is still standing, isn't it?
PEDRO: Minu naine Julia. Väga hea sportlane.	My wife Julia. <u>Sportsman</u> , very good sportsman.
PEDRO: Valge lumi? Pedro teab, mis on valge lumi!	PEDRO: <u>Snow</u> ? White snow? Of course I know what is snow!

15. Amplifikatsioon – 21.

Amplifikatsiooni kasutamine on filmi tõlkes esile kutsunud eri muutusi. Näiteks on selle tõlketehnika abil lisatud tõlkele täiesti uue tähendusega elemente, emotsionaalset värvingut andvaid sõnu ning filmi võõrapärasust säilitavaid ja suurendavaid elemente.

Tehnika kasutusnäited:

Lume paksuse järgi oskas ta öelda: jaa, jõulud on käes.	He could tell from the thickness of the snow covering and the <u>color of the pinecones</u> that Christmas had indeed arrived.
TIM: Näiteks kuused.	TIM: Firs and <u>pin</u> es.
KOER: – See on tore!	KOER: It's nice! <u>Wonderful, brilliant!</u>
TIM: Ma olen täiesti üksi!	<u>Oh, my god</u> ! I am all alone ...
PEDRO: Minu poisid. Mõnikord väga head, mõnikord mitte väga head.	My <u>lovely</u> kids, sometimes good, sometimes not very good.
TIM: Aga kus siis lumi on?	TIM: But where <u>the heaven</u> is snow?
KOER: Me Pedroga tuleme kindlasti ka oma kinkidele järele.	KOER: Yes, I know it very well. I certainly come with my <u>padre</u> Pedro.

16. Modulatsioon – 4.

Tehnika kasutusnäited:

SALVADORE: Terve elu olen unistanud ainult	SALVADORE: I've been dreaming of this
--	---------------------------------------

sellest parfüümist!	perfume all my life!
MIA: Miks ta juba ei tule?	MIA: What is taking him so long?

Esimese näite puhul on muutunud lause fookus ehk rõhuasetus. Rõhk on mõlemal juhul lause lõpus ja sellest tulenevalt muutub ka lause fookus („sellest parfüümist“ – *all my life*). Teises näitelause on muudetud vaatenurka.

17. Variatsioon – 10.

Filmi võõrapäraste elementide puhul on kasutatud ka variatsiooni. Eelpool tõin näiteid, kus võõrapäraste elementide puhul on kasutatud laenu ja selliseid fragmente on filmile lisatud ka amplifikatsiooni teel. Variatsiooni kasutades on osad sarnase funktsiooniga elemendid otsustatud siiski mõnel pool ka tõlkest välja jätta või asendada ingliskeelsete omasõnadega. Seeläbi on toimunud lingvistiline variatsioon, mille käigus on fraasidelt eemaldatud võõrapärased ja selle tulemusena on muutunud verbaalne info tegelaste karakteri kohta, täpsemalt nende rahvusele viitav keelekasutus.

Tehnika kasutusnäited:

JUSSI: <u>Kuka</u> teie veel niisugused olete?	JUSSI: Hey, who are you?
JUSSI: <u>Kaiki</u> , kes olid õigeaegselt nimekirja kantud, said kingi kätte.	JUSSI: Everybody who was registered in time got their present.
JUSSI: <u>Olisi</u> pidanud paigal <u>olnud</u> , kui päkapikud nimekirja tegid.	JUSSI: You should have been here when the elves made the list.
JUSSI: <u>Minä tässä</u> ... Jussi. Mul on siin kaks kurba lepatriinut, keda miskipärast nimekirjas pole.	JUSSI: It's me ... Jussi. I have two ladybugs here who are not on the list ...
SALVADORE: Te ei mõtle ju ometi siia igaveseks seisma jääda? <u>Pardon</u> .	SALVADORE: You aren't going to stand here for ages, are you?

Võimalik, et nende näidete puhul on tõlkija teinud kaalutletud valiku, miks võõrapärane element on kustutatud. Põhjus võib olla sünkronisatsioonis või on konkreetne element tõlkija hinnangul sihtkultuuri vaatajale arusaamatu.

Siiski võib üldpilti vaadates väita, et tõlkija ei ole otsustanud filmi teha läbivalt neutraalsemaks. Mõnedel juhtudel on võõrapäraseid elemente tõlkele hoopis lisatud, muutes variatsiooni abil taas kord fragmendi lingvistilise variatsiooni aspekte. Seda illustreerivad sellised näited, kus originaalis on tegemist eestikeelse lausega, millele on tõlkimisel lisatud võõrkeelne element, tuues seega kaasa tegelaskuju karakteri muutuse või võõrapärasuse suurenemise. Siinkohal tuleb taas nentida tõlketehnikate kattuvust: nende fragmentide tõlkimist võib pidada ka amplifikatsiooniks, kuna originaalis selline mõte puudub.

Tehnika kasutusnäited:

Kõik ümberringi tahavad kogu aeg kuhugi minna.	<u>Jajaa, per natürlich</u> – Everybody around constantly goes somewhere.
PEDRO: Suur tänu informatsiooni eest.	PEDRO: Muchas grazias.

Variatsiooni on kasutatud mitmel pool ka teksti tooni muutmisel. Kahe järgneva näite puhul on tegemist emotsionaalse värvingu lisamisega. Näiteks:

Aitab! Ei tohi viriseda. Ütlen Miaale ausalt välja, et <u>ei tea</u> , kus mets on.	I'm telling her the truth. I'll tell her that I have <u>no idea</u> where the wood is.
No mis te vahite? Kohe uks kinni ja lift läheb <u>наверх</u> .	What are you staring at? Ёлки-палки: elevator will go up.

Teise näite puhul on tõlkija soovinud säilitada karakteri keelekasutuses venekeelset sõna, kuid on pidanud vajalikuks modifitseerida fraasi mõtet. Sõnavalikuga on muutunud ka fraasi toon. Sõna Ёлки-палки on kõnekeelne väljend, mida kasutatakse viha, üllatuse või pahameele väljendamiseks. Seda võib lugeda vandumise pehmemaks versiooniks ning kuna originaalis ei ole sellist nüanssi lisatud, võib seda lugeda tooni muutuseks.

18. Asendamine – 4.

Lingvistilise elemendi asendamist paralingvistilise elemendiga tuvastasin üksikutel juhtudel.

Tehnika kasutusnäited:

Väntvõll!	Jei Jei!
Oi, kas tõesti mina ... ärge lükake mind ... Ma natuke kardan ... ma olen muidugi väga liigutatud, aga siiski ... aitäh!	*arusaamatu mõmin*
–	Stop!

Esimese näite puhul on tegemist tegelase rõõmuhõikega, mis on tõlkes kaotanud sõna tähenduse, kuid kõne on säilitanud sama funktsiooni. Teise näite puhul on tegelase häbelik kõne asendatud arusaamatu, kuid samal toonil kuuldava vaikse ja tagasihoidliku mõminana.

Kolmandas näites on pildil tegelase peatavale käeliigutusele lisatud ka lingvistiline element – sõna *stop*.

19. Kohandamine – 1.

Kultuuriliste elementide muutmist nii, et need sobiks sihtkultuuri, esines filmi tõlkes ühe fragmendi puhul. Filmis oleva Juhan Liivi luuletuse tõlkimisel on see asendatud Henry Wadsworth Longfellow luuletusega.

SALVADORE: Igav liiv ja tühi väli, taevas pilvine, jõuan tulles metsa äärde, tuleb nõmmetee. Männi roheline samet, üksik metsatee:	SALVADORE: Lives of great men all remind us we can make our lives sublime and departing leave behind us footprints on the sands of time.
--	--

20. Diskursiivne loome – 21.

Fragmendi sees on loodud uue mõttega, kuid konteksti sobituv ajutine vaste.

Tehnika kasutusnäited:

TIM: Mia, ära karda! Ma kohe tulen appi! Kõik saab korda, kohe ma päästan Mia ära.	TIM: Mia hold on! I'll come at once! MIA. I'm coming! I'm coming! I'm almost there!
MIA: Aga kus siis mets on?	MIA: Where is your house?

Teise näite puhul võib tõlkija valik olla tulenenud soovist jätkata üle-eelmises lauses kasutatud „maja“ mõtet: TIM: „Ära muretse, minu maja on ju veel alles.“ – *Don't worry, Mia! My house is still standing, isn't it?* Selle asemel et tõlkida näites olev fraas sõna-sõnalt vastavalt originaalile, on fraasi üks sõna muudetud vastavalt eelnevatele lausetele.

21. Teksti taasloomine – 14.

Teksti taasloomise käigus on tõlkija teinud teadliku valiku ning loonud fragmendile täielikult uue mõttega vaste. Sellise valiku põhjused on erinevad, kuid siinkohal kerkib ühe peamise põhjusena esile tõlke mõtte parem suhestumine teiste teksti osade või ekraanil toimuvaga.

Tehnika kasutusnäited:

MIA: Miks kõik on nii segamini?	JUTUSTAJA: The terrible shaking finally stopped after several hours.
TIM: Võib-olla oskab tema mulle midagi mõistlikku öelda.	TIM: Nobody usually knocks about in the wood like that.

Esimese näite puhul on asendatud tegelase kõne jutustajaga kõnega ning mõtte loomisel on arvesse võetud filmis toimuvat. Fraasile eelnes stseen, kus lepatriinude kodu kuuse otsas puu tuppa toomise tõttu kõvasti rappus. Teise näite puhul näeb peategelane Tim lennumasinat remontivat ja samal ajal lärmi põhjustavat putukat ning sellest ajendatuna on muudetud ka tema öeldu mõtet.

Samas on teksti taasloomist kasutatud ka seoste kustutamiseks. Kui originaalis tunnistab tegelane Tim oma kaaslasel Miale, et oli olukorda, millesse nad sattunud olid, unes ette näinud, siis tõlkes on see seos tekstist kustutatud.

MIA: Me ei saa enam kunagi tagasi metsa, mitte kunagi. TIM: Ma teadsin. MIA: Teadsid? TIM: Jaa ... MIA: Millal juba?	MIA: You wanted to say something didn't you? TIM: When? MIA: Before then. TIM: Where? MIA: Somewhere there. TIM: Yes, I wanted to, well actually it doesn't
--	--

TIM: Minu unenägu. See on tegelikult seesama koht, kuhu me unenäos sattusime.	matter any more.
---	------------------

3.1.4 Audiovisuaalne tasand

Olgugi et ka audiovisuaalse tõlke lähteaspektiks on tekst, tuleb selle tõlketüübi puhul meeles pidada tõlketüübist tulenevaid piiranguid ning seda, et tihtipeale on need piirangud tõlkelahenduse valikul määravaks faktoriks. Tähelepanekud filmi audiovisuaalse tasandi kohta on tehtud filmi mitmekordsel vaatamisel, kuna tõlketehnikate jaotuse uurimisel otsustasin neid aspekte süstemaatilisse uurimusse mitte kaasata.

Filmi visuaalne pool võib anda tõlgitud filmi vaatajale aimu sellest, et tegemist ei ole filmi originaalkeelega. LJ filmis on kasutatud mitmeid visuaalseid elemente, mis viitavad originaali kultuuriruumis tuntud asjadele. Näiteks on külmkapis asetsevatel esemetel kirjas nende eestikeelsed nimed ja nimetused: Hiina tsitrused, Ema Sõstramoos, Tere Piim, 1 liiter, Vaarika Joogijogurt, Tallinna räimed. Samamoodi võib hoolikas vaataja filmilt leida ka vihjeid tegijate endi kohta. Näiteks hernepurgi peal on Janno Põldma pilt ja perekonnanimi. Film sisaldab ka muid viiteid Eesti kultuurile – näiteks tikutopsil on Eduart Wiiralti pilt kaamelist. Limonaadikorgil on Heiki Ernitsa ja Janno Põldma loodud ning Eestis väga tuntud tegelase Lotte nimi ja pilt. Pliiatsi peal on kirjas „Eesti joonisfilm“. Kõige muu hulgas on näha ka tegijate huumorit, mida on visuaalsete siltide teel filmi lisatud. Kiri lõhnaõlipudelil: Mermaid ehk Näkk. Värske Kala Lõhn. Janno Lemmik.

Samas on filmis ka ingliskeelses kirjas esitatud visuaalseid elemente. Näiteks: *Moonlight Awe Body Spray; For Men Aroma; Grynberg's developer After shave*; ning kiri kaardil: „*Happy Birthday*“.

Filmi visuaalset osa muidugi tõlkides muuta ei ole võimalik ning eelkirjeldatud näited on välja toodud selleks, et näidata filmis olevaid originaalkeelseid elemente, mis võivad anda dubleeritud filmi versiooni vaatajale aimu sellest, et filmi originaalkeeleks ei ole inglise keel. Samuti annavad need näited aimu sellest, kui multikultuurne on

animafilm oma olemuselt, sisaldades erinevates keeltes visuaalseid märke ja andes tegelaste kaudu edasi ka viiteid erinevatele rahvastele ja keeltele.

Filmi visuaalne pool on andnud alust ka teksti taasloomise kasutamisele filmi tõlkimisel. Tõlkija on tuginenud teksti tõlke koostamisel filmi visuaalsele küljele ja teksti vastavalt sellele kohandanud. Fraasi mõte on pildile tuginedes muutunud näiteks stseenis, kus kärbes Salvadore ütleb: „Ma olen nii erutatud“ ning dubleeringus on see asendatud fraasiga *Flying up my friends*, sest pildil haarab Salvadore lepatriinud kaenlasse ja lendab ülespoole.

Teiseks näiteks on stseen, kus putukad jooksevad kõik järjekorda, et vastu võtta oma jõululingitus ning tegelane Tim hüüab: „Ma tahtsin teile midagi öelda ...“, mis on tõlgitud kui: *Where are you all going?* Mõlema näite puhul on kasutatud teksti taasloomise tehnikat.

Audio ehk filmi heli on aspekt, mis mõjutab ka filmi retseptsiooni. Uuritava filmi inglisekeelse tõlke puhul on eestlasest näitlejate pealelugemisel kuulda tuntav võõrapärane aktsent, mis võib samuti teha filmi sihtgrupile vähem aktsepteeritavaks. Lisaks tegelaste rahvusliku eripära säilitamisele võõrkeelsete väljendite abil on püütud tõlkes säilitada ka nende aktsenti. Näiteks putukas, kellele on filmis omistatud vene rahvus, räägib ka tõlkes tuntava venepärase aktsendiga.

3.1.5 Süsteemne kontekst

Enam- ja vähemkasutatud tehnikad: nende kasutamise põhjused ning mõju

Kõige enam kasutatud tõlketehnika on LJ filmi puhul otsetõlge (29,9%). Otsetõlke kõrget kasutusprotsenti võib lastefilmi tõlke puhul pidada loomulikuks, sest tekst koosneb suures osas lihtsatest lauselistest konstruktsioonidest, mille mõtte edastamine on kerge. Sõnasõnalise tõlke ja tõlke üks-ühele tehnikate kasutuse puhul peaks definitsiooni kohaselt tõlkes säilima sõnade arv ning järjekord. Võib arvata, et uuritavate filmide puhul tuleneb nende otsetõlke efekti andvate tehnikate vähene kasutusprotsent lähte- ja sihtkeelte vahelistest grammatilistest erinevusest.

Protsentuaalselt teine enimkasutatud tehnika on väljajätt (24,9%) – tõlketehnika, mis minu hinnangul on oluliselt mõjutanud ka filmi tõlke üldpilti. Väljajätu on suures

osas kasutatud kohtades, kus puudub ekraanil tegelase suu liikumine (pererahva kõne, tegelaste mõtisklused, kaugemad kaadrid). Lisaks sellele on mitmetel juhtudel välja jäetud teksti lauseosi, mis konkreetselt fragmendilt võtab ära mõtte värvikust, varieeruvust ning kindlasti ka mahtu. Koos vähendamise ning kompressiooni tehnikate kasutamisega on filmist jäänud välja võrdlemisi suur osa originaalteksti mõttest. Väljajätku on kasutatud 86 fragmendi puhul, millest 64 fragmenti on tõlkest täielikult välja jäetud. Vähendamist on kasutatud 19 fragmendi ning kompressiooni 7 fragmendi puhul, mis moodustavad vastavalt 5,5% ja 2% filmi tehnikakasutustest. Minu hinnangul on filmi üldmulje väljajätku laialdase kasutamise tõttu kaotanud just teksti värvikuses ja sujuvuses ning süžee humoorikuses.

Vastukaaluks väljajätkule on neutraalsete tehnikate grupi teises otsas olevat amplifikatsiooni kasutatud 6,1% fragmentide puhul ning see asetab selle tehnika koos diskursiivse loomega (6,1%) kasutussageduselt kolmandale kohale. Tundub, et amplifikatsiooni on tõlkimisel kasutatud teksti sujuvuse ja ühtsuse parandamiseks. Selle jaoks on lisatud tekstile lihtsaid ja reeglina lühikesi elemente, mille mõte originaalis puudub. Lisaks sellele on mõnel pool lisatud emotsionaalset värvingut. (väljendite *Oh my god!*; *where on earth...*; *where the heaven...* abil.)

Kirjeldamist ning kalkat ehk tõlkelaenu ei ole minu hinnangul tõlkimisel kasutatud. Teised vähekasutatud tehnikad on kohandamine (võimalik, et selgete kultuurispetsiifiliste elementide filmist puudumise tõttu) ning aktsepteeritud vaste (idiomaatiliste või kõnekeelsete väljendite vähesuse tõttu). Üldistamist – tehnikat, mida on tihti peale vastandatud täpsustamisega (Molina, Hurtado Albir 2002: 500) – on LJ filmi puhul kasutatud täpsustamisest mõnevõrra rohkem, mis võib viidata sellele, et filmi on tahetud teha mõnevõrra lihtsamini mõistetavaks.

Diskursiivset loomet ja teksti taasloomist on filmis kokku kasutatud 10,1% fragmentide puhul. Nendel juhtudel on enamasti toimunud nihe fragmendi mõttes. Põhjus ei seisne mitte selles, et need fragmendid oleksid raskesti tõlgitavad, vaid tundub, et siinkohal on nende kahe tehnikakasutuse funktsioon olnud teistsugune. Mitme fragmendi puhul on tõlke mõtet mõjutanud visuaalne pilt. Teiste puhul on fragmendi mõte modifitseeritud vastavalt eelnevale või järgnevale tekstile, tõstes seeläbi kohesiooni ning suhestudes paremini eelneva või järgneva tekstiosaga. Samuti tundub,

et osad elemendid on modifitseeritud seetõttu, et sihtgrupil võib neist olla lihtsam aru saada.

LJ filmis on ka palju viiteid teistele kultuuridele ja rahvastele. Neid viiteid on peamiselt edasi antud võõrkeelsete väljendite ja ka tegelaste aktsendi kaudu. Tõlkija on filmi karakterite eripära ning mitmekesise süžee säilitamisel kasutanud eri tehnikaid – näiteks laen, mille käigus tõsteti võõrkeelne sõna samal kujul sihtteksti. Veel amplifikatsioon ning laiendamine, mille tulemusena on lisatud võõrkeelseid sõnu, mis originaalis puudusid. Kohati on osad võõrkeelsed sõnad ka väljajätku või vähendamise abil kustutatud, kuid minu hinnangul ei ole filmi üldine mulje sellest muutunud. Kokkuvõtlikult võib öelda, et tõlkija on siinkohal mõistnud, et filmi võõrapäraseid elemendid on taotluslikud ning ei ole seetõttu võõrkeelseid sõnu tõlkes kodustanud.

Filmi tõlke üldmulje – nihked originaali ja tõlke vahel

Van Gorpi uurimismudeli järgi tehtud analüüsist selgub, et filmi tegijatelt saadud info ja makrotasandilise uuringu tulemusena tehtud esialgne hüpotees filmi adekvaatsusele suunatusest sai kinnitust ka mikrotasandilisel uuringul. Mikrotasandilise uuringu tulemusel selgus, et kasutatud on suures osas otsetõlke efekti andvaid tehnikaid, mis ühtlasi viitab Toury (1995) terminite kohaselt suuremale adekvaatsusele.

Otsetõlke efekti andvaid ja seega ka pigem lähtetekstist lähtuvaid tõlkeid produtseerinud tehnikaid on kasutatud 37,7% fragmentide puhul. Neutraalset efekti andvaid tehnikaid on kasutatud kõige enam 46,7% fragmentide puhul. Ning interpretatiiv-kommunikatiivset efekti andvaid tehnikaid on kasutatud 15,7%. Olgugi et kõige suurem osakaal on neutraalsetel tehnikatel, on esimese ja kolmanda grupi tehnikate kasutuse vahe märkimisväärne. Kui vaadelda tehnikakasutuste skaalat lineaarselt, siis asetub rõhk skaala esimesele poolele – kasutatud on rohkem lähetekeelele suunatud tõlketehnikaid. Olulist kaalu annab sellisele jaotusele väljajätku väga suur kasutusprotsent.

Tõlke üldmulje viitab sellele, et tõlge on lähemal lähtetekstile ja -kultuurile ning võib ingliskeelses vaatajas tekitada pigem võõrapärasuse tunnet. Üheks põhjuseks võib pidada seda, et filmi tõlkimise ja dubleerimise protsessi juures olid ka originaali tegijad, kes teadsid ning tundsid tegelaste karaktereid ning võimalik, et püüdsid ka ingliskeelses

versioonis säilitada neid samu tunnuseid ja Eesti spetsiifikat läbi tegelaste kõne. Samuti võib sellist suunitlust põhjendada konkreetse sihtriigi puudumine ning sellest tulenevalt ka pigem lähtesüsteemi normide dominantsus tõlkemeetodis.

3.2 FILM 2: „Lotte ja kuukivi saladus“ (LKS)

3.2.1 Filmi info

Stsenaristid on Janno Põldma, Heiki Ernits ja Andrus Kivirähk. Režissöörid on Janno Põldma ja Heiki Ernits. Filmi on välja andnud Eesti Joonisfilm koostöös Rija Filmsiga 2011. aastal. Filmi turustaja välismaal ja uurimise all oleva ingliskeelse dubleeringu tellija on rahvusvaheline levitaja Sola Media GmbH. Eestis ilmus film DVD-l. Filmi audio on eesti keeles. Subtiitrid on eesti, inglise, vene ja prantsuse keeles. Filmi kestus on 73 minutit. (Eesti Joonisfilm 2013d)

Filmi tiitrites on märgitud stsenaariumi ja dialoogide tõlkijaks Krista Kaer. Filmi dubleerimisega tegelenud Lavendelfilm GmbH-lt saadud info kohaselt oli dubleerimisel kaks etappi. Esiteks tõlgiti filmi stsenaarium originaalkeelest inglise keelde, mida on info kohaselt teinud Krista Kaer. Ning seejärel saadeti tekst dubleerimisautorile, kes kohandas filmi tõlget nii, et see vastaks huulte liikumisele filmis ning adapteeris teksti nii, et see sobiks sihtkeelde. Dubleerimisautor on USA päritolu tõlkija Jeff Burrell. (Kirjavahetus Michael Wistiga)

Filmi populaarsuse kohta Eestis annavad taas kord tunnistust suured vaatajanumbrid: 08.11.2012 on ERR uudistes välja toodud, et sel ajal oli filmi „Lotte ja kuukivi saladus“ vaatamas käinud üle 63 000 vaataja. Selle tulemusega platseerus film taasiseseisvunud Eestis vaadatuimate filmide nimekirjas neljandale kohale. (Randlaid 2011) Samuti on film osalenud eri festivalidel ning saanud auhinnatud kohti: „Lotte ja kuukivi saladus“ võitis 2013. aastal Indias rahvusvahelisel lastefilmide festivalil Children's India animafilmide kategoorias peaauhinna ning 2012. aasta Chicago Rahvusvahelisel Lastefilmide Festivalil täiskasvanute žürii otsusel täispikkade animafilmide kategoorias 2. koha. (Eesti Joonisfilm 2013e)

3.2.2 Lähteteksti makrotasand

Film on DVD-l jaotatud kuueks peatükiks ning võib öelda, et sarnaselt „Lepatriinude jõuludele“ on ka sellel filmil on episoodiline süžee. Peategelane Lotte hakkab uurima kivi saladust, mille tema onu Klaus rännakult leidis. Soovides leida üles ka teised kaks kivi, asuvad Lotte ja Klaus teele Klausi sõprade juurde. Oma rännakul kohtuvad nad mitmete tegelastega, kes abistavad neid kivide otsinguil. Põnevuselemendina on lisatud ka üks pealtnäha heatahtlik tegelane, kes siiski omakasu eesmärgil ähvardab peategelaste plaani nurjata. Filmis on kasutatud palju müstilisi ja välja mõeldud elemente, nagu näiteks labürintvihm, unedemaal reisimine ja pannkookide õngitsemine merest.

Olulisi nihkeid originaali ja tõlke vahel makrotasandil ei ilmnenud ning seega võib väita, et tõlke struktuur on adekvaatne. Täpsemal mikrotasandilisel uuringul vaatlen iga fragmenti ning selle tõlget lähemalt.

3.2.3 Lähteteksti mikrotasand

Selles analüüsiosas kirjeldan filmi tehnikakasutust iga tehnika kaupa eraldi ning toon kasutuse kohta näiteid. Kui näitelaused on esitatud tabelina, moodustab vasakpoolne tulp eestikeelse filmi (originaali) teksti ning parempoolne selle fragmendi ingliskeelse tõlke.

1. Laen – 1.

Seda tõlketehnikat, kus võõrkeelsed sõnad on muutmata kujul sihtteksti integreeritud, kasutati ühel korral. Tegelane unenäomaailmast, kes filmis põhjustab kahe teise tegelase sattumise haiglasse, naerab enamasti kurjakuulutavalt, kuid räägib ka üksikute eestikeelsete sõnadega. Tõlkija on otsustanud need sõnad tõlkimata jätta ning tegelase kõne peetakse tõlkes lihtsalt häämitsuseks.

Vastik! Õudne! Jääge vait!	(a sequence of sounds)
----------------------------	------------------------

2. Kalka ehk tõkelaen – 0.

Seda tõlketehnikat ei ole minu hinnangul filmi tõlkimisel kasutatud.

3. Sõnasõnaline tõlge – 21.

Nagu ka LJ filmis on sõnasõnalist tõlget kasutatud lühikeste neutraalsete lausete puhul.

Tehnika kasutusnäited:

Onu Klaus, vaata!	Uncle Klaus, look.
Pulss on nõrk.	Pulse is weak.
Mu nimi on Tikk.	My name is Tik.

4. Tõlge üks-ühele – 2.

Selle tehnikakasutuse puhul sisaldavad originaal ja tõlge sõnu, mis väljaspool konteksti võivad omada teistsugust tähendust. Definitsiooni kohaselt peab sõnade arv jääma samaks, mis originaalis, mistõttu on seda tehnikat kasutatud üksikutel juhtudel.

Tehnika kasutusnäited:

– Kümme kilomeetrit ilma puhkamata.	Ten kilometres without stopping.
-------------------------------------	----------------------------------

5. Otsetõlge – 234.

Tulenevalt uuritavate keelte grammatilistest erinevustest on otsetõlget kasutatud märgatavalt rohkem kui kahte eelmist tõlketehnikat.

Tehnika kasutusnäited:

Onu Jaak, kas kuu peal elab keegi?	Uncle Jaak, does anyone live on the moon?
Tõstame ta välja.	Let's lift him out.
Kui mina tulin, oli king sul juba jalas.	When I got here, the shoe was already on your foot.
Sa oled maailma parim isa!	You're the best Dad in the world!

6. Aktsepteeritud vaste – 2.

Tehnika kasutusnäited:

Oodake, ma annan teile kaardi.	Wait a <u>minute</u> , I'll give you a map.
Lotte, <u>anna aega hinge ka tõmmata</u> .	Lotte, <u>give me a break</u> , will you?

7. Väljajätt – 5.

Väljajätku on kasutatud viie fragmendi puhul, millest üks fragment on sihttekstist täielikult välja jäetud: „Hoo, hoo, hoo! Samba, rumba, aeglane fokstrott“. Fragment on välja jäetud tõenäoliselt seepärast, et tegelase suu liikumist ei ole ekraanil näha, fraas ei oma olulist sisulist tähendust ning ei lähe kokku eelneva ega järgneva tekstiga. Teiste fragmentide puhul on infot välja jäetud osaliselt.

Tehnika kasutusnäited:

Siis ei hakka Matilda mind kunagi armastama. <u>Ei, ei kahjuks ma ei saa luba küsida...</u>	No, she'll never love me then.
Aga siis vaadake ometi, sest siin on mida vaadata. Te olete maailma kõige uhkemas ämblikuvõrkude muuseumis.	There's so much to be seen here in this the most glorious museum of spider-webs in the entire world.

8. Vähendamine – 14.

Vähendamise puhul on fragmendist jäetud välja mõni selle element, mille väljajätt oluliselt fragmendi mõtet ei ole muutnud. Oluline on mõista ka seda, et vähendamine on olnud tõlkija otsus, mitte audiovisuaalse tõlke piirangutest tulenev vajadus.

Tehnika kasutusnäited:

Mina küsisin: „ <u>Juku</u> , kuidas mekkis?“	So I asked him „How did it taste?“
Nägemiseni, pean nüüd <u>ruttu</u> üles ärkama.	Goodbye, I have to wake up now.
Aga teie, <u>õpetaja</u> ?	But what about you?
Ma võtan ta <u>koju</u> kaasa, äkki ta toob meile uusi seiklusi?	I'll take it with me – it might lead us to a new adventure.
Huvitav, kust, <u>pagan</u> , nad nii palju kriiti said?	That is a good question though: where did they take all that chalk from?
Seal ei saagi elada, tead. Kuu on tehtud kriidist ja kriidiga kõlbab koolis tahvlile ainult <u>jubedaid</u> <u>lõustasid</u> sodida.	No, I don't think anyone can live on the moon. The moon is made out of chalk and chalk is only good for writing on blackboards in school.

9. Kompressioon – 5.

Lingvistiliste elementide kompressiooni on filmis kasutatud viie fragmendi puhul.

Tehnika kasutusnäited:

Vihma ei tohi <u>häärida ega lõhkuda</u> .	Be sure not to <u>disturb</u> the rain.
Ilus ilm ja värske õhk, muskel lausa tuksub naha all.	It's a beautiful <u>day</u> to get those muscles hardened.
Pea ees süngi karmauh, unenäod juba <u>ootavad ja koputavad</u> .	Get into bed, close your eyes, one-two one-two, dreams <u>are awaiting</u> .

10. Täpsustamine – 11.

Täpsemaid või konkreetsemaid termineid on sihtkeelde tõlkimisel kasutatud 11 fragmendi puhul.

Tehnika kasutusnäited:

Pea siis meeles, Klaus, see <u>mootorratas</u> tahab hellust, mitte toorest jõudu.	Now remember, you have to be gentle with the <u>scooter trike</u> . Treat it with lot's of tender loving care.
Puhkad paar päeva, saad terveks, siis <u>sõidamegi</u> saarele.	You just rest for a couple of days. And when you get better we'll <u>sail</u> to the island.

Samuti on mõningaid fraase täpsustatud vastavalt eelnevatele ja järgnevatele lausetele või vastavalt filmi süžeele:

Ma otsin <u>kotti</u> .	I'm looking for a <u>backpack</u> .
<u>Ta</u> jäi haigeks.	<u>Teacher Rihv</u> got sick.

11. Üldistamine – 24.

Üldistamist on tõlkimisel kasutatud 24 fragmendi puhul. Mõnede fraaside puhul on üldistatud järjepidevalt samu elemente.

Tehnika kasutusnäited:

<u>Matkatarkus</u> nummer kaks.	<u>Lesson</u> number two.
---------------------------------	---------------------------

Matkatarkus number viis.	<u>Lesson</u> number five.
Rännutarkus number üks – <u>kuuse</u> otsast.	<u>Lesson</u> number one: find the right <u>tree</u> .
Tuleb ainult leida õige <u>kuusk</u> .	You just have to find the right <u>tree</u> .
Siis me korjame siin igasuguseid <u>lilli</u> ja marju.	Then we pick all kinds of <u>plants</u> and berries.

Samas tundub, et üldistamist ei ole alati kasutatud üksnes konkreetse sõna või termini üldistamisel. Võib öelda, et üldistatud on ka fraase:

Pane see haamer käest ära, küll hommikul jõuad <u>naela lõpuni taguda</u> .	Hey, put that hammer down. You can finish <u>whatever you're doing</u> in the morning.
---	--

12. Transpositsioon – 11.

Nagu ka LJ filmi puhul on toimunud muutusi kõneliigis (eitav/jaatav kõne), sõnaliigis, tegumoes (isikuline/umbisikuline). Ka osasid selle filmi transpositsiooni alla liigitatud näiteid võib pidada ka modulatsiooniks.

Tehnika kasutusnäited:

Neil <u>on</u> kindlasti <u>hea süda</u> ja nad annavadki.	They're so <u>kind-hearted</u> , they'd do that for me.
Halastaja lutikas, <u>küll on sinuga häda</u> .	For Bedbug's sake, you're a <u>troublemaker</u> !
Sa <u>ei kuulnud</u> või? Haamer siia!	Did you <u>hear</u> what I said? Now give it to me.
Tibukene, tantsutundi <u>ei hiline</u> .	Darling, <u>you can't come late</u> to a dance lesson.

13. Kirjeldamine – 3.

Kirjeldamist on tõlkes kasutatud kolmel korral.

Tehnika kasutusnäited:

Aga on olemas üks eriline – <u>kummivihm</u> , mille piisad maha kukkudes sedamaid üles tagasi põrkavad ja sel kombel sajab <u>kummivihm</u> korraga nii ülevalt kui alt.	But there is a certain kind of <u>rain</u> , <u>made of rubber</u> , where the drops will bounce back, up into the air, creating a <u>special hybrid precipitation</u> that goes up and down at the
---	---

	same time.
Üks õige <u>rännumees</u> peab lihtsalt uskuma neid asju.	If you are on the road you just have to believe these things.

14. Laiendamine – 68.

Tugifunktsiooniga elemente lisati tõlkesse 68 fragmendi puhul. Paljudel juhtudel on sihttekstile lisatud näiteks hetkel dialoogis oleva tegelase nimi või tegelase kohta lisainformatsiooni. Sellel tehnikal paistab olevat teksti ühtlustav mõju: laused on veidi pikemad, kuid viitavad vestluspartnerile, kirjeldavad toimuvat rohkemate sõnadega või laiendavad öeldut võrdväärse mõttega fraasi abil.

Tehnika kasutusnäited:

– Kas <u>sina</u> lähed ka kaasa?	<u>Lotte, you</u> want to go as well?
„Läksime <u>Tikiga</u> kolmanda kivi järgi. Lotte.“	„The <u>Rabbit Tik</u> and I went to find the third stone. Lotte.“
Teie juures oli väga huvitav.	This was fascinating, <u>Voldemar</u> .
Kõigi saatus on nüüd sinu kätes.	Our fate is in your hands now, <u>Tik</u> .
Sai lubatud jah.	That’s what I said, <u>yes I did</u> .
Onu Klaus, ma unustasin hambaharja maha!	Uncle Klaus, <u>I think</u> I forgot <u>to pack</u> my toothbrush.

Fragmentides, mille juures on filmi tegelased rääkinud samaaegselt või läbisegi, moodustades jutusumina, on minu hinnangul kasutatud laiendavat tehnikat. Nende fragmentide puhul on originaalteksti mõte sihttekstis jäetud tagaplaanile, säilitades teksti funktsiooni. Mitmel juhul on teksti mõtet modifitseeritud ning elemente lisatud või eemaldatud, kuid teksti funktsioon on jäetud samaks ning jutusumin on edastatud ka sihtkeeles.

Tehnika kasutusnäited:

Tere, tere, tere...Tere, mina olen Kaarel. Tere, mina olen Ulrika, ma teen väga häid moosipalle...	OH wow! Hallo, hallo. Hallo. Oh my god this is.. Hey what's your name. I've been waiting months for this..
Andke meile asju. Meile meeldivad asjad. Palun. Andke meile asju. Äрге venitage.	We like things. Have you come to visit us? That's nice, we don't get a lot of visitors. Do you have any presents for us? We like to collect things. And then we lose them. (etc.)

15. Amplifikatsioon – 55.

Amplifikatsiooni on tõlkes kasutatud võrdlemisi laialdaselt.

Tehnika kasutusnäited:

See siin on hõbedane vihm.	<u>That's something special</u> : silver rain.
Kui ta ütleb, et laku panni?	<u>What then? A catastrophe</u> . What if he says "hit the roads Jack?"
Daamide valik, vot nii.	Ladies' choice, <u>cutie</u> . And you're <u>mine</u> .

Üksikutel juhtudel on sihtteksti lisatud ka fragmente, mis on lähtetekstist täielikult puudu ning originaalis sellel hetkel ükski tegelastest ei räägi. Näiteks:

Run for your lives – let's go.

I'll miss you.

That won't be necessary.

Looks like someone wants to stick around a while.

Originaalfilmis selliseid mõtteid esitatud ei ole, seega on tegemist täieliku amplifikatsiooniga, kus tõlkija on otsustanud lisada filmile elemente, mis rõhutavad olukorra dramaatilisust või lisavad emotsioone.

Amplifikatsiooni abil on teksti sisse toodud ka stilistilisi, toonilisi või kultuuriomaseid muutusi.

On jah porgand.	<u>Well I'll be</u> . Carrot indeed.
Merest püütud pannkoogid on kõige magusamad.	Pancakes caught in the sea are so sweet <u>you</u>

	<u>don't even need maple syrup.</u>
--	-------------------------------------

Maple syrup on asi, mida Eesti kultuurikontekstis pannkookide söömisega tavaliselt ei seostada, kuid mis USA kontekstis on väga laialt levinud. Selle näite puhul ei ole originaalis toodud moosi võrdlust, kuid tõlkija on pidanud vajalikuks lisada tekstile see element sihtkultuurist.

16. Modulatsioon – 33.

Vaatenurga või fookuse muutusi tuvastasin 33 fragmendi puhul.

Tehnika kasutusnäited:

Tublikesed, <u>kiiremini</u> .	You're a <u>little bit behind</u> .
Hea, et püksid <u>terveks jäid</u> .	Well at least <u>nothing happened</u> to my pants.
Aga meil <u>on nii väga vaja minna</u> .	But we <u>can't stay here</u> forever.
<u>See on vale!</u>	Wait! <u>That's not true</u> .
Püha angerjas, <u>sihukest asja näen ma esimest korda!</u>	Leaping Lobsters, <u>I've never seen anything like this</u> .

Modulatsiooni on kasutatud paljudel juhtudel nii, et negatiivne lause on muudetud positiivseks, või vastupidi. Ka transpositsioonil võib olla selline mõju, kuid kahe tehnika erinevus seisneb selles, et transpositsiooni puhul on muutunud konkreetsetl kõneliik (eitus/jaatus), kuid sõnade tähendus on jäänud samaks.

17. Variatsioon – 33.

Muutuseid, mis mõjutavad lingvistilist variatsiooni – muutusi stiilis, toonis, dialektis – kasutati 33 fragmendi puhul.

Lapseliku keele väljendamine:

<u>Tudi</u> rahulikult, keegi ei sega sind.	Have a good sleep, nobody is going to disturb you.
Ja <u>varbaid</u> ärge teki alt välja jätke.	And don't let those <u>tosies</u> hang out.
<u>Emal</u> oli õigus, ma olen tõesti kena poiss.	<u>Mommy</u> was right – I'm a handsome boy.
Sõrm on <u>valus</u> .	I have a <u>boo-boo</u> .

Muutused toonis – pehmendamine:

Nali läbi, <u>keri</u> kohe magama.	Now that's enough, <u>it's time</u> for bed!
Kulla laps, neid asju, mida meie ei tea, on <u>paganama</u> palju.	Oh Lotte. There are a <u>whole lot of</u> things that we just don't know anything about.

Stilistilisi muutusi on tekstis mõlemal suunal. Sihtteksti on lisatud mitmeid elemente informaalset keelest ja slängist ning mitmel pool on teksti lisatud idioome, kuid samas on mõned lähtekeelsed väljendid ka tõlkes neutraliseeritud.

Nägemist.	See you ' <u>round</u> .
Ville on väga laisk.	Ville is a <u>lazybones</u> .
See kivi <u>segas mind kohutavalt</u> , alati kui öösel kuu paistis, hakkas ta miskipärast helendama.	The stone <u>was a real pain in the neck</u> . It started to glow every time the moon was up in the sky.
Jah, ma kuulen, kuulen...	<u>Yea</u> I hear <u>ya</u> little girl.
Kiisukene, tuvikene, <u>kuidas sa siia sattusid?</u>	Sweetheart. Lovie darling. <u>What brings you to this side of the woods?</u>
No ja ma sain kohe aru, et nüüd <u>tuleb jalad kõhu alt välja võtta</u> .	And that's when I realized we had to <u>move</u> to make it here in time.

18. Asendamine – 5.

Tehnika kasutusnäited:

Mida?	Aah wow...
Nägemist.	Tataa!
Nurr.	(replaced with a blowing sound)

Asendamist kasutades on sihttekstist välja jäetud väljend „nurr“ ning asendatud puhumise heliga, sest pildil olev tegelane puhub samal ajal tordil olevaid küünlaid.

19. Kohandamine – 19.

Kohandamisel on lähtetekstis olevad elemendid asendatud sellise elemendiga, mis sobitub paremini sihtkultuuri.

Oi, kui magusad nad on, nagu üks <u>martsipan</u> , tead.	And they're real sweet like <u>sugar cane</u> .
Näita. <u>Kapsapirukad!</u> Ära karda ,ega need raisku ei lähe.	Don't worry about it, they won't go to waste. What do you have here, ohh <u>homemade potato chips</u> .

Samuti on kohandamist kasutatud kindla funktsiooniga väljendite tõlkimisel. Kuna väljendeid otse tõlkida ei saa, on leitud nende asemele sihtkultuuris sarnase funktsiooniga väljendid.

Kui ta ütleb, et <u>laku panni</u> ?	What then? A catastrophe. What if he says "hit the roads Jack?"
<u>Uni tule ullikene, väljas puskleb pullikene....</u>	<u>Hush, little baby, don't say a word, mama's gonna buy you a mocking bird...</u>

20. Diskursiivne loome – 121.

Diskursiivset loomet, kus tekstile on leitud täiesti ettearvamatut vaste, mis väljaspool konteksti võib olla arusaamatu, on kasutatud 121 korral.

Tehnika kasutusnäited:

Pole paha, aga nii...	Promising. How about this? ... Ha!
Ma lähen ise, mina olen ju väiksem.	I'm small. Maybe I can squeeze myself in.
Võttis higiseks? Kas jookseme äkki koos?	What's making you sweat? And maybe I can be a part of it.
Spordimees peab palju magama, muidu on ta nõrk nagu hernes.	Sleep is an athlete's best friend, you know that.
Eksid, plika.	Beg to differ.

Diskursiivset loomet on kasutatud ka näiteks sellise fraasi tõlkimiseks:

Tähelepanu! Läheb lahti!	Cuckoo Cuckoo! Time to wake up!
--------------------------	---------------------------------

Selle näite puhul moodustab filmi pilt selle diskursuse, vastavalt millele on tõlkija otsustanud teksti muuta. Pildil olevast käokellast hüppab välja kägu, kes originaalis ajab tegelase oma lausega üles. Ingliskeelses versioonis on tõlkija aga kasutanud käokella kontseptsiooni ja on asendanud kõne käokella tavapärase häälega: *Cuckoo, cuckoo!*

Samuti on diskursiivset loomet kasutatud sõnamängude ja laulu tõlkimisel. Alloleva sõnamängu puhul on oluliseks elemendiks olnud see, et lõpptulemusena peab jõudma küsimuseni, kas papagoi on ihne. Selleks on tõlkija sarnaselt originaalile kasutanud viimase sõnaga riimuvaid sõnu.

Sa oled siis üks tubli papagoi. – Tubli papagoi. Mammagoi. – Riidekoi. Ihnuskoi.	So you must be a smart birdy. – Smart birdy. And very wordy? – Am I purdie? Are you greedy?
--	---

Filmi sees oleva laulu tõlkimist käsitlen samuti kui diskursiivset loomet, sest tegemist on tervikliku üksusega teksti sees, mille tõlkimisel on samuti oluline riimumine ja rütm. Osalt on tõlkes suudetud säilitada ka originaali mõte, kuid ilmselt ei ole see olnud tõlkijale esmatähtis.

Oi sina hirm, oi sina arm, no muudkui aina piinle! Miks küll kiusab saatus karm meid, lustakaid pingviine?	Easy on the left, Easy on the right. Take it slow and easy. When we sing so leisurely, No one will get queezy.
Üheskoos kõik see mees, hooga tuleb sõuda, siis ka vastuvoolu vees edasi võib kiirelt jõuda... Üheskoos kõik see mees...	All together heave and ho, All we have to do is row. We work together more and more, Soon we will have reached the shore. All together heave and ho...

21. Teksti taasloomine – 16.

Teksti taasloomise käigus on originaalteksti mõte täielikult uuesti loodud ning sealjuures asendatud mõttega, mis ei ole ühegi elemendi läbi ühendatud sellele vastava fragmendi originaalmõttega.

Teksti taasloomise abil on muudetud fraaside mõtet, kuid uuesti loodud mõte sobitub filmi konteksti ning vaataja ei tohiks tajuda mingit ebakõla. Muutused näivad olevat tehtud suures osas vastavalt pildile või eelnevale ja järgnevale tekstile.

Seda tehnikat on kasutatud ühenduste loomiseks eelneva või järgneva tekstiga, moodustades seeläbi sihtkeeles tuntud väljendeid. Näiteks järgmise fragmendi puhul on taasloomine üles ehitatud ütlusele, et vanale koerale uusi trikke ei õpeta. Originaalis on mõte lihtsam: vana koer, aga hingelt noor. Fragmendile eelnevad laused:

Ära lora, ise juba vana koer. – Don't be silly, you old dog!

– <u>Aga hingelt noor.</u>	<u>Who can still learn new tricks.</u>
----------------------------	--

Järgmise näite puhul on üks tegelastest originaalis muutnud jututeemat, tehes teisele tegelasele komplimendi. Tõlkija on otsustanud selle mõtte välja jätta ning jätkata dialoogi senise mõttega. Fragmendile eelnevad laused:

Ma otsin seljakotti! Ega te ei ole näinud siin? – I repeat, I'm looking for a backback. Have you seen it?

Teil on nii pikk ja nõtke samm.	No, but I'll give you a hand.
---------------------------------	-------------------------------

Mõned muutused võivad olla tehtud lähtuvalt pildil toimuvast tegevusest. Stseenis, kus Klaus väntab lennumasinal, et seda töös hoida, küsib ta originaalis kaasreisijalt, kas sihtkohani on veel palju maad jäänud, kuid tõlkija on sihttekstis otsustanud rõhuda sellele, et pildil olev tegevus näib väsitav ning on asendanud lause fraasiga, milles väljendatakse suurt väsimust. Võib öelda, et seeläbi on tekstile lisatud ka emotsionaalsust.

Kas on veel palju jäänud?	I'm all tuckered out!
---------------------------	-----------------------

Mõningate näidete puhul tundub siiski, et muudatus on tehtud ilma näilise põhjuseta.

Vanaema juba ootab.	It's showtime!
Kas trennikott kadus ära?	Empty? Or loaded?

3.2.4 Audiovisuaalne tasand

Filmi üldpilti vaadates sobitub tegelaste kõne kokku pildil olevate tegelaste liikumisega. Tõlkes tundub audio osas olevat kasutatud rohkem häälightsusi ja onomatopoeetilisi elemente kui originaalfilmis (see võib tuleneda ka sihtkultuuri tavadest ja normidest).

Tegelaste hääle ja kõne läbi on tõlkes püütud säilitada karakterite omapära. Eestikeelses filmis on näiteks tegelasel Klaus tuntav saare aktsent, mis väljendub enamasti hääliku „õ“ asendamist hääliku „ö“-ga. Ka tõlkes on tegelasele omistatud kindel kõnepruuk. Seda illustreerivad järgmised näited: *I don't understand a darned hoot* – väljend *darned hoot* ei ole inglise keeles just levinud ning võib eeldada, et see on mõnele kindlale piirkonnale omane väljend. *We divvied up the stones fairly among ourselves*. Sõna *divvied* on samuti informaalne või dialektis versioon sõnast *divide*. *Yea I hear ya' little girl* ning *see you 'round* fraaside kõnepruuk on samuti informaalne ning võib olla omane mingile kindlale regioonile või grupile.

Nagu ka LJ filmi puhul on visuaalne pilt andnud alust tõlkes teksti mõtte muutmiseks peamiselt teksti taasloomise tehnikat kasutades. Näiteid selle kohta on toodud mikrotasandilise analüüsi osas.

3.2.5 Süsteemne kontekst

Enam- ja vähemkasutatud tehnikad: kasutamise põhjused ning mõju

Kõige rohkem on „Lotte ja kuukivi saladuse“ filmi tõlkimisel kasutatud otsetõlget – 34%. Seda võib pidada loomulikuks, sest enamasti on lastefilmis kasutatud lihtsaid lauselisi konstruktsioone, mille mõte on kergesti tõlgitav. Põhjus, miks sõnasõnalist tõlget (3,1%) ning tõlget üks-ühele (0,3%) kasutati oluliselt vähem, on

peamiselt keelte erinevusest tulenev – eesti ja inglise keeles on grammatiliselt erinev sõnade järjekord ning samuti muutub fragmentides sõnade arv, sest tõlkimisel lisanduvad inglise keele artiklid või eessõnad.

Protsentuaalselt teine enimkasutatud tõlketehnika on diskursiivne loome (17,6%), mis viitab sellele, et tõlkija on tekstiga ümber käinud võrdlemisi vabalt. Tõlkija on modifitseerinud originaalfraasi mõtet, säilitades selle sobivuse kontekstis ning sobituvuse sihtkultuuri. Diskursiivse loome alla on liigitatud ka suur osa sellistest fragmentidest, mille puhul on tõlkija modifitseerinud tõlget vastavalt sihtkultuuris üldlevinud keelekasutusele: *Don't mind if I do; Beg to differ*. Kuna diskursiivne loome on Martí Ferrioli tabelis kõige interpretatiiv-kommunikatiivsema tulemuse tagav tõlketehnika, on selle tehnika kõrge kasutusprotsent LKS tõlke üldpildi moodustumisel kaalukas tegur.

Kohandamine on samuti üks mõjusamaid teksti tõlketehnikaid selle aktsepteeritavuse suurendamisel. Filmis on selgesti eristatavad näited, mille puhul on lähtekultuuris levinud element (näiteks martsipan või kapsapirukad) asendatud millegi sihtkultuuris rohkem tuntuga (nende näidete puhul vastavalt *sugar cane* ning *homemade potato chips*). Samuti on kohandatud idiomaatilisi väljendeid ning kõnekäande („laku panni“ – *hit the roads, Jack!*).

Ka variatsiooni abil on mitmetel juhtudel asendatud originaali mõte tõlkes sihtkeelse slängisõna või idiomaatilise väljendiga („Nägemist.“ - *See you 'round*; „Ville on väga laisk“ - *Ville is a lazybones*), muutes seeläbi teksti rohkem kõnekeelsemaks ning tehes muutusi toonis või stiilis. Variatsiooni ja modulatsiooni kasutusprotsent on samuti keskmisest suurem – mõlemal 4,8%. Modulatsiooni kasutuse tõttu on mitmel pool muutunud fragmentide vaatenurk (*"See on vale" - that's not true!*).

Rohket kasutust on leidnud ka amplifikatsioon (8,0%) ja laiendamine (9,9%), mis viitab taas kord sellele, et tõlkija on tekstiga ümber käinud võrdlemisi vabalt ning paljudel juhtudel amplifikatsiooni abil lisanud tõlkesse elemente, mida originaalis ei ole. Neid tehnikaid on kasutatud näiteks selgitamise eesmärgil. Laiendamise abil on teksti tehtud sujuvamaks ja lihtsamini mõistetavamaks, lisamata uusi mõtteid. Amplifikatsioon ja laiendamine kuuluvad Martí Ferrioli skaalal küll neutraalsete tehnikate hulka, kuid kui võtta skaalat lineaarsena, mitte kolmeks grupiks jaotatuna, siis

kuuluvad nad rohkem interpretatiiv-kommunikatiivsesse skaalaosasse (koht nr 14 ja 15).

Kõige vähem kasutatud tehnikad on LKS filmi puhul laen, tõlge üks-ühele, aktsepteeritud vaste, väljajätt, kompressioon ja asendamine. Kalkat ehk tõlkelaenu ning kirjeldamist ei ole minu hinnangul üldse kasutatud.

Tiina Puurtineni (1994) arvamuse kohaselt on lastekirjanduse tõlkijalt isegi oodatud pigem aktsepteeritava tulemusena tõlkemeetodi valik ning siinkohal võib väita, et LKS tõlkija on filmi puhul teinud samasuguse otsuse.

Filmi tõlke üldmulje ja nihked originaali ja tõlke vahel.

Kui võtta film Martí Ferrioli tehnikagruppide kaupa kokku, on tulemused järgnevad:

otsetõlke efekti andvaid tehnikaid on kasutatud 37,8% fragmentide puhul. Neutraalset efekti andvaid tehnikaid on kasutatud 28,5% fragmentide puhul ning interpretatiiv-kommunikatiivset efekti andvaid tehnikaid on kasutatud 33,7% fragmentide puhul.

Selle jaotuse põhjal on näha, et tehnikakasutus otsetõlke efekti andvate, neutraalsete ning interpretatiiv-kommunikatiivsete tehnikate gruppides on üsna võrdne. See võib viidata, et filmis on leitud tasakaal kahe äärmuse, Toury (1995: 56–57) terminite järgi adekvaatsuse ning aktsepteeritavuse vahel. Kuid kui vaadelda tehnikate jaotust skaalal lineaarselt, langeb kasutuse rõhk pigem skaala lõpupoole ehk interpretatiiv-kommunikatiivsesse ossa. Seda eelkõige laiendamise, amplifikatsiooni ning diskursiivse loome kõrge kasutusprotsendi tõttu.

Keelekasutus on tõlkes pigem kõnekeelne kui formaalne, seega on O'Connelli (2003, viidatud Kaldoja 2010 järgi) taktikate jaotuse järgi valitud pigem see, kus keelt kasutatakse vabalt, et see sarnaneks sihtkeele igapäevasele kõnekeelele – selline taktika suurendab ka aktsepteeritavust.

Tõlkemeetodi valik võib olla tingitud konkreetse sihtriigi normidest. Nagu eelpool mainitud, on LKS filmi tõlkimisel olnud vähemalt kaks konkreetset etappi. Esiteks tõlkimine eesti keelest inglise keelde ning teiseks dubleerimisautori adaptatsioon vastavalt sünkronisatsioonireeglitele ning sihtkultuuri normidele. Võttes arvesse konkreetseid näiteid kohandamisest, diskursiivsest loomest ja variatsioonist, on näha

seda, kuidas tõlkes on oskuslikult kasutatud sihtkeelekasutusele omaseid väljendeid (*darned hoot; divvied up* jms), mis võivad olla teksti lisatud tõlkimise teises faasis sihtkultuuri kuuluva dubleerimisautori poolt.

Edasises analüüsis ning veelgi täpsemate andmete saamiseks oleks huvitav kõrvutada eri tõlkeetapid läbinud tekstid ning uurida seda, milliseid muutusi tekib tekstis dubleerimisautori töö tulemusena ning mil määral suureneb teksti aktsepteeritavus võrreldes selle tõlke versiooniga, mille teeb ära esimene tõlkija. Käesolevas uurimistöös ei olnud materjali puudumise tõttu võimalik sellist uurimust läbi viia.

3.3 Filmide võrdlus ja leidude analüüs

Järgnevalt võrdlen filmides „Lepatriinude jõulud“ ning „Lotte ja kuukivi saladus“ kasutatud tõlketehnikate jaotust ning arutlen, millised võivad olla sellise jagunemise põhjused.

Mõlema filmi tõlkimisel kasutatud tõlketehnikad on kokku võetud tabelis 1.

Kokkuvõte kasutatud tõlketehnikatest uuritavates filmides (Tabel 1)

LOTTE JA KUUKIVI SALADUS			LEPATRIINUDE JÕULUD		
Tõlketehnika	Kasutuse arv	%	Tõlketehnika	Kasutuse arv	%
1. Laen	1	0,1	1. Laen	12	3,5
2. Kalka e tõkelaen	0	0,0	2. Kalka e tõkelaen	0	0,0
3. Sõnasõnaline tõlge	21	3,1	3. Sõnasõnaline tõlge	9	2,6
4. Tõlge üks-ühele	2	0,3	4. Tõlge üks ühele	4	1,2
5. Otsetõlge	234	34,0	5. Otsetõlge	103	29,9
6. Aktsepteeritud vaste	2	0,3	6. Aktsepteeritud vaste	2	0,6
7. Väljajätt	5	0,7	7. Väljajätt	86	24,9
8. Vähendamine	14	2,0	8. Vähendamine	19	5,5
9. Kompressioon	5	0,7	9. Kompressioon	7	2,0
10. Täpsustamine	11	1,6	10. Täpsustamine	3	0,9
11. Üldistamine	24	3,5	11. Üldistamine	8	2,3
12. Transpositsioon	11	1,6	12. Transpositsioon	8	2,3
13. Kirjeldamine	3	0,4	13. Kirjeldamine	0	0,0
14. Laiendamine	68	9,9	14. Laiendamine	9	2,6
15. Amplifikatsioon	55	8,0	15. Amplifikatsioon	21	6,1
16. Modulatsioon	33	4,8	16. Modulatsioon	4	1,2
17. Variatsioon	33	4,8	17. Variatsioon	10	2,9
18. Asendamine	5	0,7	18. Asendamine	4	1,2
19. Kohandamine	19	2,8	19. Kohandamine	1	0,3
20. Diskursiivne loome	121	17,6	20. Diskursiivne loome	21	6,1
21. Teksti taasloomine	21	3,1	21. Teksti taasloomine	14	4,1
Fragmente kokku	622		Fragmente kokku	293	
Tehnikaid kokku	688		Tehnikaid kokku	345	

Kuna filmid on ajaliselt erisuguse pikkusega (LJ – 51 minutit; LKS – 73 minutit), on LKS filmis ka rohkem tegelaste verbaalset kõnet. Sellest tulenevalt on uuritavate fragmentide arv ka erinev ning üldpildi saamiseks on tehnikate kasutamise arv ümber arvutatud protsentideks. Kuna ühe fragmendi raames on osadel juhtudel kasutatud mitut tõlketehnikat, on tehnika kasutusprotsendi arvutamisel arvesse võetud kasutatud tehnikate arvu.

Tabelis 1 olen loetlenud tõlketehnikad Martí Ferrioli jaotuse järgi ning eraldanud tehnikate grupid üksteisest paksema joonega – esimese kuue tehnika kasutus annab pigem sõnasõnalisema tõlke ehk otsetõlke. Keskmisi tehnikaid (alates 7. kuni 15.) iseloomustab nende neutraalsus ning viimased kuus tehnikat (alates 16.) on pigem

interpretatiiv-kommunikatiivse tulemusega. (Martí Ferriol 2006: 176) Viimast 21. tõlketehnikat ei ole Martí Ferriol oma mudelis kasutanud, kuid oma olemuselt on seegi tehnika interpretatiiv-kommunikatiivse tulemiga ning seega asetub jaotuse viimasele positsioonile. Martí Ferriol vaatleb skaalat ka lineaarsena, kus loetelu kasvades on iga järgnev tehnika eelmisest veidi rohkem interpretatiiv-kommunikatiivsema tulemiga.

Esimesest tehnikagrupist (1.–6.) on kõige kasutatavam tehnika mõlemas filmis otsetõlge. Nagu mõlema filmi analüüsis mainitud, võib see suures osas olla tingitud sellest, et lastefilmide puhul on enamjaolt kasutatud lihtsaid lauselisi konstruktsioone, mille otsetõlge on ka sihtkeeles loomulik. Samuti on selle tõlketehnika osakaal teiste otsetõlke efekti andvate tehnikatega võrreldes suurem, sest keeltevahelistest grammatilistest erinevustest tulenevalt ei saa fragmente sõnasõnalise tõlke või tõlge üks-ühele tehnika alla klassifitseerida. Sõnasõnalise tõlke protsent on mõlemas filmis üsna sarnane: LJ – 2,6%; LKS – 3,1%. See võibki tuleneda keelte eripärast: tõlkides eesti keelest inglise keelde muutub enamasti sõnade järjekord ning lisaks sellele lisanduvad tõlkele ka ingliskeelsed artiklid, mis sõnade arvu suurendavad. Selle võrdlemisi väikse kasutusprotsendi on tinginud siiski lühikesed neutraalsed laused, mille tõlkimisel on täidetud definitsioonist tulenevad nõudmised.

LJ filmi puhul on LKS filmiga võrreldes märkimisväärselt suurem kasutusprotsent laenul (3,5%), mis tuleneb tõenäoliselt suures osas sellest, et LJ filmi tõlkes on tahetud säilitada elemente, mis viitavad tegelaste eri rahvustele. Kuna LKS filmi puhul selline varieeruvus tegelaste rahvuslikkuses puudub, võib LJ filmi suurt laenu kasutusprotsenti ning filmidevahelist erinevust tehnika kasutuses selgitada sellega.

Teisest tehnikagrupist (7.–15.) paistab tehnikakasutuse erinevuste poolest silma väljajätt. Selle tehnika puhul on kasutusprotsentide arv kahe filmi vahel drastiliselt erinev: LJ 24,9%; LKS 0,7%. LJ filmi puhul võib oletada, et suur väljajätu kasutus on tõlkija meetodi osa või dubleeringu tellija nõue. Tõlkest on teksti välja jäetud eri põhjustel, kuid välja jäetud fragmentide puhul on tihti ühisjooneks see, et paljudel juhtudel ei ole tegelase suu liikumist ekraanil näha, seega ei oska dubleeritud filmi vaataja ka teksti oodata. Muidugi ei ole olulist sisu kandvaid fragmente üldjuhul välja jäetud, kuid kõrge kasutusprotsent on siiski põhjustanud muutuse makrotasandil ning

filmi üldmuljes. Erinevalt sellest on LKS filmi puhul suures osas säilitatud sama fragmentide arv.

Ka laiendamise ja amplifikatsiooni osas on filmide vahel väikesed erinevused. Kui amplifikatsiooni kasutus on kahe filmi puhul ligilähedane (LJ 6,1 %; LKS 8,0%), siis laiendamise puhul on vahe märgatavam: LJ 2,6% ; LKS 9,9%. Laiendamist on LKS filmi puhul kasutatud paljudes kohtades selguse ja sujuvuse eesmärgil ning stseenides, kus teksti mõttest olulisem on selle funktsioon. Siiski on mõlema tehnika abil lisatud tõlkesse originaali tekstis mitteesinevaid elemente ning on näha, et LKS filmi puhul on seda tehtud mõnevõrra rohkem.

Kolmandas tehnikagrupis (16.–21.) on samuti filmide tõlketehnikate kasutusprotsendid jaotunud erinevalt. Esiteks kohandamine: LJ 0,3%; LKS 2,8%. Kohandamine asetseb skaalal 19. kohal, mistõttu on selle mõju filmi aktsepteeritavuse suurendamisel märkimisväärne. Võrreldes LJ filmiga on LKS filmi kohandamise kasutusprotsent suurem, mis annab veelgi kinnitust sellele, et LKS filmi tõlge on sihtriigi vaatajate suhtes aktsepteeritavam. Teine samasse gruppi kuuluv tehnika – diskursiivne loome – on samuti LJ filmiga võrreldes LKS filmis rohkem kasutatust leidnud (LJ 6,1%; LKS 17,6%). Tõlkija vabam tekstikäsitlus LKS filmi tõlkimisel on ka suurendanud teksti kodustamise ning aktsepteeritavuse astet võrreldes LJ filmi tõlkega. Nende kahe tõlketehnika kõrge kasutus LKS filmis võib olla mingil määral tingitud ka sellest, et dubleerimisautor kuulub sihtriigi süsteemi ning kannab endas selle süsteemi norme. Tõlkimisel on ta teadlikult või alateadlikult suurendanud teksti aktsepteeritavust erinevate võtete läbi. LJ filmi puhul viitab kolmanda grupi tehnikate vähesem kasutus taas kord lähteteksti suunitlusele.

Filmide tõlkimisel kasutatud tehnikavalikut ei saa täielikult taandada sihtkultuuri normidele ega ka tõlkija valikutele. Käesolevas töös uuritavate filmide tekstid erinevad minu hinnangul üksteisest mitmel moel. LKS filmi puhul on kasutatud originaalis palju kõnekeelseid ning idiomaatilisi väljendeid. LJ filmi tekst tundub olevat vähem mänguline ning stiililt formaalsem. Sellistest erinevustest tulenevalt on minu hinnangul mõjutatud ka tõlge ning tõlketehnikate valik.

Tõlkimisel on tõlkija üheks valikuks sõnakasutus. Eithne O’Connell (2003, viidatud Kaldoja 2010 järgi) arvamusel on tõlkimise sõnakasutuse valikul kaks taktikat,

mida eelpool ka kirjeldasin. Minu hinnangul on LKS filmi puhul on originaali tekst pigem kõnekeelne ning LJ filmi puhul pigem kirjakeelne. Sarnane mulje on mõlemas filmis üle kantud ka nende tõlgetesse.

Vaadeldes filme eelkirjeldatud Delabastita teoreetilise hüpoteesi (1990: 100) taustal, kuuluvad mõlemad tõlked taustsüsteemi, mille liikmed on harjunud nägema filme, mis on toodetud selle sama süsteemi poolt. Seetõttu võib eeldada, et süsteemi liikmed suhtuvad võõrapärasusse tundlikult. Selle süsteemi liikmete ootused on kõrgemad kui väikesemate ja perifeersel kohal asuvate süsteemide liikmetel.

Van Gorp (1985) on veendunud, et tõlke kujunemisel on mõjutajaks nii lähtekuigi ka sihtsüsteem. Uuritavate filmide näidetel võib öelda, et mõjutusi on mõlemast süsteemist, kuid siiski on ühe filmi raames üks süsteem dominantsem ja teine jääb pigem tagaplaanile. LKS filmi puhul on dominantseks sihtsüsteem ning LJ filmi puhul lähtesüsteem.

Läbi viidud analüüsi põhjal võib LJ filmi tõlkemeetodit kirjeldada järgnevalt: tehnikakasutuse jaotuse poolest on rõhk otsetõlke efekti andvate ehk pigem adekvaatset tulemust tagavate tehnikate poolel. Tõlge peab suures osas kinni lähtetekstist, kuid on veidi lihtsustav. Olulist sisulist mõtet mitteomavad fragmendid on tihti tõlkest välja jäetud. Kohati võib film lausekonstruktsioonide tõttu tunduda võõrapärane ning samuti annab seda tunnet edasi ka audios kuuldav näitlejate aktsendiga inglise keel.

LKS filmi tõlkele võib analüüsi tulemusena anda hinnangu, et tõlke tekst on pigem aktsepteeritav ehk sihtkultuurile lähemal ehk Martí Ferrioli terminite kohaselt interpretatiiv-kommunikatiivne. Tõlkija ei ole teksti mikrotasandil väga rangelt järginud lähteteksti struktuure, lauseehitust ega ka sõnastust, vaid on eri tehnikaid kasutades formuleerinud teksti, mis võiks vaatajas tekitada mulje, et tegemist ei ole tõlkega.

Puurtineni (1994: 84) arvamusest lähtuvalt on LKS film tõlgitud vastavalt sihtgrupist tulenevatele nõuetele, millele viitab tehnikakasutus, mis püüdleb tõlke aktsepteeritavuse poole.

3.4 Uurimismeetodi sobivus

Henrik Van Gorpi tõlke uurimise skeem, mis originaalis on mõeldud kirjanduslike tekstide analüüsiks, sobib ka audiovisuaalse toote tõlke uurimiseks ning käesolevas töös andis mudel tööle laiema raamistiku. Mikrotasandilise uurimuse jaoks oli siiski vaja täiendavat statistilise info kogumist võimaldavat mudelit, milleks kasutasin Martí Ferrioli välja pakutut.

Martí Ferriol kasutas oma doktoritöös esitletud mudelit dubleerimise ja subtitreerimise võrdlemiseks, kuid selle analüüsi tulemusi vaadeldes leian, et kirjeldatud mudelit saab kasutada ka ühe tõlketüübi eri tõlgete uurimiseks. Selline analüüs annab meile infot selle kohta, milliseid tehnikaid on tõlgetes kasutatud, ning täpsema analüüsi tulemusena oleks võimalik kaardistada ka see, milliseid tehnikaid konkreetset tüüpi klauslite (idiomaatiliste väljendite, kõnekäändude jms) tõlkimisel on kasutatud.

Samuti ilmnesid analüüsi tulemusena tehnikavalikut mõjutavad lingvistilised faktorid. Näiteks eesti ja inglise keele võrdluses oleks mõistlik tehnikajaotuse loomisel arvesse võtta keelte grammatilisi erinevusi, eelkõige seda, et tõlkimisel ühest keelest teise ei ole lause sõnade arvu ja järjekorra säilitamine üldjuhul võimalik. See nõue oli peamiseks põhjuseks sõnasõnalise tõlke ning tõlke üks-ühele tehnikate vähese kasutuse taga ning taolise keeltevahelise grammatilise eripära tõttu ei anna sellise definitsiooniga tehnikate kohta info kogumine uurimusele midagi juurde.

Lisaks sellele tuleks täpsemini defineerida transpositsiooni ja modulatsiooni mõisted, kuna praegustest definitsioonidest tulenevalt võib tehnikate kattuvuse tõttu esineda jaotuses vigu. Siiski ei ole antud töö kontekstis need võimalikud kõrvalekalded olulised, kuna nende tehnikate kasutusprotsent oli väike ja seega ei mõjutaks nende varieeruvus oluliselt tehtud järeldusi.

KOKKUVÕTE

Käesoleva magistritöö eesmärk oli kaardistada võimalikud erinevused lastele suunatud audiovisuaalsete tekstide tõlkestrateegiates ning uurida, millest need erinevused võivad tuleneda. Pidasin oluliseks uurida lastele suunatud audiovisuaalsete toodete tõlkimist, sest audiovisuaalse meedia osakaal laste igapäevaelus on pidevalt suurenemas.

Tõlkimisel filmimaailma perifeersest polüsüsteemi otsast süsteemi tsentrisse, ehk Eesti filmitööstusest inglise keelt kõnelevale laiemale vaatajaskonnale, on ülioluline võtta arvesse tsentris olevate tarbijate harjumusi, nõudmisi ja eelistusi – kokkuvõtvalt nimetame neid normideks (Toury 1995). Kui polüsüsteemi (Even-Zohar 1990) keskmes on omatoodang, suhtutakse sissetulijatesse skeptiliselt ning tihti peale tekib suure konkurentsi tõttu seis, kus projektid, mis ei vasta laiatarbelisele maitsele, ei leia piisavat finantseeringut ning jäävad seetõttu kättesaadavaks vaid väikesemale vaatajaskonnale.

Eestis toodetud filmidest enamik laiale välisturule ei jõua. Magistritöös uuritavad animafilmid on aga teinud läbi keeruka välisturundustee, mille tulemusena on nad kogunud populaarsust üle maailma ning võitnud erinevaid auhindu ka väljaspool Eestit.

Dubleerimise puhul on tegemist pika ning mitmest etapist koosneva protsessiga, mille üheks tähtsaimaks osaks on teksti tõlkimine. Tõlkija langetab esmajärjekorras otsuse, millist tõlkemeetodit kasutada ning see valik võib olla mõjutatud ka tõlkija kultuurilisest ja regionaalsest kuuluvusest, sest tõlkija kannab endas oma kultuuri norme, ning võib neist meetodivalikul olla teadlikult või alateadlikult mõjutatud.

Hendrik Van Gorpi (1985) ning José Luis Martí Ferrioli (2006) uurimismudeleid rakendades leidis kinnitust see, et uuritavate filmide tõlkemeetodid on üksteisest erinevad. Suures osas ilmnisid tulemused tekstide mikrotasandilisel analüüsil, ning selles töö etapis kirjeldasin lähemalt erinevusi filmide tõlketehnikate kasutuses.

„Lepatriinude jõulud“ filmi uurimisel selgus, et filmi tõlge on lähemal lähtetekstile ja -kultuurile ning on olemuselt seega pigem adekvaatne. On teada ka see, et uuritud dubleering on täielikult valminud lähteriigis originaalfilmi autorite endi poolt

koostöös tõlkija Krista Kaeraga. Sellest tulenevalt võib siinkohal tõmmata paralleeli tõlkija kuuluvuse ning adekvaatse suunitlusega tõlkemeetodi valiku vahel.

Siiski tuleb arvesse võtta ka tõlke eesmärki, mis võib samuti tõlkemeetodi valikul mõju avaldada. LJ filmi puhul oli eesmärgiks see, et potentsiaalsetel ostjatel oleks parem filmist aru saada. Seega ei olnud dubleering mõeldud kui lõpp-produkt väliturule, vaid ka siin jäi tegijatele arvamus ning ootus, et ostjariik ise filmi soovitud keelde tõlgib. See võib olla ka üks põhjus, miks on tõlkemeetodis valitud lähtekeelele orienteeritus.

Samuti tuleb märkida ka seda, et dubleeringu lõpptulemust on peale tõlkimise etapi võinud mõjutada ka teised dubleerimise etapid, ning kuna seda protsessi ei ole olnud võimalik jälgida, ei saa välistada neid võimalikke mõjutusi.

„Lotte ja kuukivi saladus“ filmi analüüsist selgus, et tõlge on kokkuvõttes pigem aktsepteeritavam ja rohkem sihtriigile suunatud. Selle filmi kohta on teada see, et dubleeringu tootmisel on osalenud sihtriiki kuuluv USA päritolu dubleerimisautor Jeff Burrell, kes adapteeris esialgset tõlget vastavalt audiovisuaalse tõlke piirangutele ning sihtkeelekasutusele. Samuti on sellel tõlkel olnud konkreetne sihtriik, mis õigustab ka suuremat aktsepteeritavuse taset tõlkes. Kuna ka selle filmi dubleerimisprotsessi ei ole olnud võimalik jälgida, jääb järelduste tegemisel õhku küsimus, mil määral adapteeris dubleerimisautor juba tõlgitud teksti ning kas välja toodud aktsepteeritavust suurendanud muutused on sisse viidud dubleerimisautori poolt.

Filmide võrdluse tulemusena selgus, et uuritavad filmid ning nende tõlked on teineteisest mitmel moel erinevad, kuid valikuid tõlketehnikate kasutuse osas ei saa taandada üksnes tõlkemeetodi valikule. Tõlketehnikate valik sõltub ka lähtetekstist ning minu hinnangul on filmid oma originaalkeelteski tekstiliste elementide poolest piisavalt erinevad, et tingida mingil määral erinev tõlketehnikate kasutus. Samuti on keelekasutuse erinevused selgesti märgatavad ka nende tõlgetes: LKS film on rohkem kõnekeelsem ning LJ film rohkem formaalsem.

Siiski võib tehtud analüüsi põhjal teatud ettevaatlikkusega väita, et filmide „Lepatriinude jõulud“ ning „Lotte ja kuukivi saladus“ puhul leidis tõlkija kultuurilise kuuluvuse mõju tõlkele tõestust, kuid üldisemad järeldused vajavad laiapõhjalisemat uurimust. Lõplike järelduste tegemiseks tuleks uurida ühe filmi tõlget dubleerimise eri

etappidel, mis kahjuks antud magistritöö raames materjali puudumise tõttu võimalik ei olnud.

SUMMARY

TALLINN UNIVERSITY
THE INSTITUTE OF GERMANIC AND ROMANCE LANGUAGES AND
CULTURES
DEPARTMENT OF TRANSLATION STUDIES

Annela Hendrikson

„Tõlke strateegilised erinevused ning nende võimalik seotus tõlkija kultuurilise kuuluvusega kahe Eesti animafilmi dubleeringu näitel „

The strategic differences of translations and the possible connection to the cultural origin of the translator based on the dubbing of two Estonian animated movies.

Master's thesis

2013

Pages: 71 (129 including appendices)

The aim of the present thesis is to map the possible strategic differences that occur in the translation of two Estonian animated movies *Ladybirds' Christmas* (LC) („Lepatriinude jõulud“) and *Lotte and the Moonstone Secret* (LMS) („Lotte ja kuukivi saladus“) and to find out whether these differences are influenced by the cultural belonging of the translator. It is known that LC has been dubbed in Estonia commissioned by the authors of the original film and the dubbing of LMS has been arranged by the international distributor Sola Media GmbH. LMC's translation has thus been made outside of its country of origin.

In the first part of the thesis I have introduced audiovisual translation and dubbing in more detail, as well as the specific characteristics concerned with translating for children. In the second part I have given an overview of the theoretical basis for the thesis. The third part consists of a thorough quantitative analysis of the films in the framework of polysystem theory (Even-Zohar 1990: 11) and translation norms theory (Toury 1995: 56–57). The method of analysis is based on the research models of Hendrik Van Gorp (1985) and José Luis Martí Ferriol (2006). The findings of the analysis are presented at the end of the third part of the thesis.

The analysis of the collected data indicates that the translation methods of the films differ in several aspects. Microtextual analysis showed that in translating LC the translator has to a greater extent used techniques that have a tendency to produce a more

adequate (Toury 1995) and source oriented result. While in the translation of LMS the result was the opposite – the translator has created a text that is more acceptable (Toury 1995) for the intended audience in the target country.

Based on the analysis of the films it can be said that the cultural belonging of the translators has, to a certain extent, influenced the translations since the translators carry in themselves the translational norms of the country of their origin. The microtextual analysis also confirmed the hypothesis that a translation made in the source country is more source oriented and the translation that had been adapted by the translator belonging to the target country is more target oriented.

Keywords: Audiovisual translation, animation, translation method, translation technique, translation norms, adequacy, acceptability.

KIRJANDUS

ESMASED ALLIKAD

Põldma, Janno; Ernits, Heiki (Režissöörid). 2001. „Lepatriinude jõulud.“ [film] Eesti: Eesti Joonisfilm.

Põldma, Janno; Ernits, Heiki (Režissöörid). 2011. „Lotte ja kuukivi saladus.“ [film] Eesti, Läti: Eesti Joonisfilm; Rija Films.

TEISESED ALLIKAD

Baker, Mona 2009. Norms. – Routledge encyclopedia of translation studies. (ed) Baker, Mona; Saldanha, Gabriela. London, New York: Routledge, 189–193.

Cees M. Koolstra; Allerd L. Peeters; Herman Spinhof 2002. The Pros and Cons of Dubbing and Subtitling. – European Journal of Communication, vol 17. No 3. London; Thousand Oaks; CA; New Delhi: SAGE Publications; 325–354; http://www.unisa.it/uploads/2242/essay_pros_and_cons_of_dubbing_and_subtitling.pdf. (04.02.2013)

Chaume V., Frederic 2004. Synchronization in dubbing. A translational approach. – Topics in Audiovisual Translation. (ed) Orero, Pilar. Amsterdam; Philadelphia: Benjamins, 35–52.

Chaume, Frederic 2005. “Estrategias y técnicas de traducción para el ajuste o adaptación en el doblaje”. R. Merino, J.M. Santamaría. & E. Pajares E. (eds) (2005). *Trasvases Culturales: Literatura, Cine, Traducción*, 4; 145–153.

Chaves, María José 2000. *La traducción cinematográfica. El doblaje*. Huelva: Publicaciones de la Universidad de Huelva.

Chesterman, Andrew 1997. *Memes of Translation*. Amsterdam: John Benjamins.

Cintas, Jorge Díaz 2004. In Search of a Theoretical Framework for the Study of Audiovisual Translation. – Topics in Audiovisual Translation. (ed) Orero, Pilar. Amsterdam; Philadelphia: Benjamins, 21–34.

Delabastita, Dirk 1990. Translation and the Mass Media. – Translation, history & culture. Bassnett, Susan; Lefevere, Andre. London, New York: Cassell, 97–109.

Eesti Joonisfilm a; <http://www.joonisfilm.ee/stuudio>. (29.04.2013)

Eesti Joonisfilm b; <http://www.joonisfilm.ee/filmid/lepatriinude-joulud>. (18.01.2013)

Eesti Joonisfilm c; <http://www.joonisfilm.ee/filmitegijad/heiki-ernits>. (05.02.2013)

Eesti Joonisfilm d; <http://pood.joonisfilm.ee/dvd/lotte-ja-kuukivi-saladus.html>.
(04.03.2013)

Eesti Joonisfilm e; <http://www.joonisfilm.ee/archives/1436>. (04.03.2013)

Episodic Structure;

[http://web.lincoln.k12.mi.us/buildings/HS/elstone/WebPage/PDF%20Files/The
%20Episodic%20Structure.pdf](http://web.lincoln.k12.mi.us/buildings/HS/elstone/WebPage/PDF%20Files/The%20Episodic%20Structure.pdf). (14.03.2013)

ETA 2002. „Lepatriinude jõulud“ purustas järjekordsed vaatajarekordid. – Eesti Päevaleht. 30.jan.; <http://www.epl.ee/news/kultuur/lepatriinude-joulud-purustas-jarjekordsed-vaatajarekordid.d?id=50909704> (15.03.2013)

Even-Zohar, Itamar 1990. Polysystem theory. – Poetics Today. International Journal for Theory and Analysis of Literature and Communication, vol. 11, No 1, 9–26;
<http://www.tau.ac.il/~itamarez/works/books/ez-pss1990.pdf>. (04.02.2013)

Even-Zohar, Itamar 2000. The Position of Translated Literature within the Literary Polysystem. – The Translation Studies Reader. Venuti, Lawrence. London, New York: Routledge, 192–197.

Gorp, Hendrik Van 2006. On Describing Translations. – Functional Approaches to Culture and Translation. (ed) Delabastita, Dirk. Amsterdam, Philadelphia: John Benjamins, 37–47.

Gottlieb, Henrik 2000. Subtitling. – Routledge encyclopedia of translation studies. (ed) Baker, Mona. London; New York: Routledge, 244–248.

Helme, Peeter. Animafilm; <http://www.ef100.ee/index.php?page=90&>. (01.02.2013)

Hendrikson, Annela 2008. Dubbing as a Form of Domestication: Ice Age.

Bakalaureusetöö. Tartu Ülikool

Hewton, Lance 2011. An Approach to Translation Criticism: Emma and Madame

Bovary in Translation. Amsterdam, Philadelphia: John Benjamins;

<http://booklens.com/lance-hewson/an-approach-to-translation-criticism>.

Hurtado, Amparo 2001. Traducción y traductología. Madrid: Cátedra.

Ilona Martson 2002. Eesti näitlejad andsid hääle laiskloomale, mammutile ja tiigrile. –

Eesti Päevaleht. 19. okt.; <http://www.epl.ee/news/melu/eesti-naitlejad-andsid-haale-laiskloomale-mammutile-ja-tiigrile.d?id=50936956> (05.02.2013)

Kaldoja, Ingrid 2010. Lastefilmide dubleerimisega kaasnevad piirangud, probleemid ja

eelistused Eestis. Magistritöö. Tallinna ülikool.

Laasner, Siret 2011. Filmipealkirjade tõlkimisest ja mõjust kinokülastajale. Magistritöö.

Tallinna Ülikool; http://e-ait.tlulib.ee/191/1/laasner_siret.pdf. (13.04.2013)

Lõuk, Kristel 2007. Audiovisuaalse meedia tõlke kvaliteedi tagamisest Eestis

tegutsevates subtitreerimisorganisatsioonides. Magistritöö. Tallinna Ülikool.

Marco Borillo, Josep 2004. “Les tècniques de traducció (dels referents culturals): retorn

per a quedar-nos-hi”. Quaderns. Revista de traducció, 11, 129–149.

Martí Ferriol, José Luis. An Empirical and Descriptive Study of the Translation

Method for Dubbing and Subtitling; [http://www.lans-](http://www.lans-tts.be/img/NS6/LANS6_Fe.pdf)

[tts.be/img/NS6/LANS6_Fe.pdf](http://www.lans-tts.be/img/NS6/LANS6_Fe.pdf). (12.03.2013)

Martí Ferriol, José Luis 2006. Estudio empírico y descriptivo del método de traducción

para doblaje y subtitulación; <http://www.tdx.cat/handle/10803/10568>.

(17.03.2013)

- Martínez, Xènia* 2004. Film Dubbing. Its Process and Translation. – Topics in Audiovisual Translation. (ed) Orero, Pilar. Amsterdam; Philadelphia: Benjamins, 3–7.
- Molina, Lucía; Hurtado Albir, Amparo* 2002. Translation Techniques Revisited: A Dynamic and Functionalist Approach. – Translators' Journal, vol. 47, No 4, 498–512; <http://www.erudit.org/revue/meta/2002/v47/n4/008033ar.pdf>. (20.02.2013)
- Munday, Jeremy* 2001. Introducing Translation Studies. Theories and Applications. London; New York: Routledge
- Newmark, Peter* 1988. A Textbook of Translation. UK: Prentice Hall Publication; <http://carynannerisly.wikispaces.com/file/view/A+Textbook+of+Translation+by+Peter+Newmark.pdf>. (20.02.2013)
- O'Connell, Eithne* 2003. What Dubbers of Children's Television Programmes Can Learn from Translators of Children's Books? – Translators' Journal, vol. 48, No 1-2, p. 222–232; <http://www.erudit.org/revue/meta/2003/v48/n1-2/006969ar.pdf>. (22.04.2013)
- O'Connell, Eithne*. Minority Language Dubbing for Children: Strategic considerations. <http://www.aber.ac.uk/mercator/images/eithne1.pdf>. (21.03.2013)
- Pérez González, Luis* 2009. Audiovisual Translation. – Routledge Encyclopedia of Translation Studies. (ed) Baker, Mona; Saldanha, Gabriela. London, New York: Routledge, 13–20.
- Puurtinen, Tiina* 1994. Dynamic Style as a Parameter of Acceptability in Translated Children's Books. – Translation Studies: an Interdiscipline. Hornby, Mary Snell; Pöschhacker, Franz; Kaendl, Klaus.. 83-90. Amsterdam; Philadelphia: John Benjamins; <http://books.google.ee/books?id=TCvB2DN6i9kC&printsec=frontcover#v=onepage&q&f=false>. (01.02.2013)

Randlaid, Sven 2011. „Lotte ja kuukivi saladus“ on kogunud üle 63 000 vaataja. Eesti Rahvusringhääling; <http://uudised.err.ee/index.php?06238555&print=1>. (11.12.2012)

Soler Pardo, Betlem 2013. Translation Studies: An Introduction to the History and Development of (Audiovisual) Translation. Madrid; <http://www.uax.es/publicacion/translation-studies-an-introduction-to-the-history-and-development-of.pdf>. (23.04.2013)

Thomson-Wohlgemuth, Gabriele 1998. Children's Literature and its Translation. An Overview. http://homepage.ntlworld.com/g.i.thomson/gaby-thomson/ChL_Translation.pdf. (14.04.2013)

Toury, Gideon 1995. The Nature and Role of Norms in Translation. – Descriptive Translation Studies and Beyond. Amsterdam; Philadelphia: John Benjamins, 53-69; <http://www.tau.ac.il/~toury/works/GT-Role-Norms.htm>. (05.05.2013)

LISA 1

„Lepatriinude jõulud“ filmi ja tõlke transkriptsioon ja tehnikakasutuse analüüs.

ORIGINAAL: „LEPATRIINUDE JÕULUD“	TÕLGE: „LADYBIRDS' CHRISTMAS“	Kasutatud tehnika(d)
Sellest, et metsa on saabunud jõulud, sai esimesena teada kännumardikas Paul, kohalik ilmatark.	Paul the stump beetle, who was also the local weatherman, was the first to find out that Christmas had come to the forest.	otsetõlge
Lume paksuse järgi oskas ta öelda: jaa, jõulud on käes.	He could tell from the thickness of the snow covering and the color of the pinecones that Christmas had indeed arrived.	amplifikatsioon
Tema kõrvulukustavad pasunahelid kõlasid jõuluhommikul üle terve lumelepatriinude küla, mis asus kõrgel kuuselatvades. Ühest majast teise viisid pikad ja sirged oksad.	The ear-piercing blasts from his horn sounded throughout the entire forest on Christmas morning, even in the little ladybird village. This village was situated high up in the tops of the fir trees.	Väljajätt Üldistamine
Igas majakeses elasid aga väikesed ja õnnelikud lumelepatriinud, kes asusid otsekohe arutama, mida küll sel aastal oma sõpradele ja sugulastele jõuluks kinkida.	Happy little ladybirds lived in every house. Right away they started debating what to give to their friends and relatives this year for Christmas.	otsetõlge
Lepatriinu Timi jaoks ei tulnud jõulud ootamatult.	Christmas did not arrive unexpectedly for Tim the ladybird.	otsetõlge
Ka kingitus oli tal juba ammu valmis valitud.	He had picked out his gift well in advance already.	otsetõlge
Nüüd jäi üle vaid see kõige raskem ... pakk üle anda.	Now for the hard part.	väljajätt
Timi kingitus oli mõeldud kaunile Miale, kes Timile kohutavalt meeldis.	Tim's gift was meant for the lovely Mia, who Tim liked an awful lot.	otsetõlge
Mia ootaski juba oma külalist.	Mia the ladybird was already waiting for her guest.	laiendamine
Ka tema pabistas hirmsasti, sest esimest korda oli ta endale jõuludeks külalise kutsunud. Ja mitte niisama külalise, vaid Timi.	it was the first time she had invited someone home for Christmas - and not just any guest, but Tim.	väljajätt

TIM: Ah ... küll öösel on alles palju lund sadanud.		väljajätt
TIM: Siilonu! Ahoi!		väljajätt
TIM: Juuksed igaks juhuks korda. TIM: Nüüd koputame ...		väljajätt
TIM: Oih, Tere Mia.	TIM: Aah.. Hello, Mia.	sõnasõnaline tõlge
MIA: Tere Tim.	MIA: Hello, Tim.	sõnasõnaline tõlge
TIM: Ma mõtlesin ...	TIM: Well, I was thinking ...	laiendamine
TIM ja MIA: Häid jõule!	TIM and MIA: Merry Christmas.	aktsepteeritud vaste
MIA: Astu sisse.	MIA: Come in.	tõlge üks-ühele
TIM: Jah!		väljajätt
MIA: Palun.		väljajätt
TIM: Oih, vabandust.		väljajätt
MIA: Kas sa teed soovid?	MIA: Would you like some tea?	otsetõlge
TIM: Kohutavalt.	TIM: With pleasure.	üldistamine
TIM: Tavaliselt ma just iga öö und ei näe, aga täna juhtus niisugune kord olema ja see mida ma nägin oli väga, väga naljakas. Sa kujuta vaid ette, me mõlemad olime sattunud ...	TIM: I had a very, very strange dream last night. You and I had both ended up in a most peculiar place – most probably fairyland.	Väljajätt Täpsustamine Amplifikatsioon
MIA: Ta on nii tore. -		väljajätt
TIM: Hästi palju putukaid ja ...	TIM: There was a flat fly and many clothes ... And a fashion show, aah!	Diskursiivne loome Amplifikatsioon
TIM: Jälle hakkasin tühjust lobisema.	TIM: I didn't come here to gab with you.	Modulatsioon Vähendamine
PERE: Ilus kuusk.		väljajätt

MIA: Appi, ma kohe minestan.	MIA: Help! I'm going to faint!	otsetõlge
TIM: Oi, mida see kõik tähendab?		väljajätt
TIM: Mia!		nimi
MIA: Appi.		väljajätt
MIA: Miks kõik on nii segamini?	JUTUSTAJA: The terrible shaking finally stopped after several hours.	teksti taasloomine
TIM: Aah ... ! Tule vaata!		väljajätt
TIM: ja MIA: Ooh ... ! MIA: Mis see veel on?	TIM and MIA: Ooh! MIA: What is it?	otsetõlge
TIM: Võib-olla sadas see kõik öösel koos lumega taevast alla.		väljajätt
PERE: Kallis, tule palun mulle korra appi. Mida sa teed!		väljajätt
TIM: Niisugust imevigurit pole ma veel näinud!	TIM: I've never ever seen such a thing!	üldistamine
MIA: See oli ju minu maja!	MIA: My house!	vähendamine
TIM: Ära muretse, minu maja on ju veel alles.	TIM: Don't worry, Mia! My house is still standing, isn't it?	laiendamine
TIM: Kindlasti. Tule, lähme.	Come on, let's go!	väljajätt
MIA: Aga kus siis mets on?	MIA: Where is your house?	Diskursiivne loome
TIM: See kõik on kindlasti unenägu. Kohe panen silmad kinni ja teen uuesti lahti ...	TIM: It must be a dream. I'll shut my eyes and open them again ...	otsetõlge
PERE: Kus paganama kohas see pudeliavaja nüüd on?		väljajätt
MIA: Tim! Appi, Tim! Appi! Appi! Appi!	MIA: Help!	kompressioon
TIM: Mia, ära karda! Ma kohe tulen appi! Kõik saab korda, kohe ma päästan Mia ära.	TIM: Mia hold on! I'll come at once! MIA. I'm coming! I'm coming! I'm almost there!	diskursiivne loome

TIM: Mia, anna oma käsi!	TIM: Give me your hand, Mia.	otsetõlge
TIM: Ega sa haiget ei saanud?	Did you hurt yourself?	Transpositsioon
MIA: - Ei. - TIM: Siis on hästi. - MIA: - Jah.	MIA: - No. -TIM: That's fine. -MIA: - Yes.	otsetõlge
MIA: Kus me üldse oleme? –	MIA: What are we going to do now?	teksti taasloomine
TIM: Me oleme ... kohe ma uurin selle järgi!	TIM: We must ... leave this place right away.	teksti taasloomine
TIM: Mia, kuhu sa jälle ilma minuta lähed! Palun oota mind, kohe ma tulen ka!	Mia, I'm here. Do you hear me, Mia? I'm not here anymore.	teksti taasloomine
TIM: Hoiame ikka kokku!	TIM: You'll be all right with me!	teksti taasloomine
TIM: Mia! Miat ei ole. Metsa ka ei ole.	TIM: Mia! Mia is gone. She isn't anywhere. She is absolutely lost.	Otsetõlge Teksti taasloomine
TIM: Ma olen täiesti üks!	Oh, my god! I am all alone...	amplifikatsioon
TIM: Ja ometi algas kõik nii hästi.		väljajätt
TIM: Mis see on?	TIM: What was that?	Transpositsioon
TIM: Võib-olla oskab tema mulle midagi mõistliku öelda.	TIM: Nobody usually knocks about in the wood like that.	teksti taasloomine
LENDUR: Sellest ei ole mitte kui midagi. Ükskord ma lendan niikuinii.	LENDUR: Never mind, never mind. One of these days I will fly.	otsetõlge
MIA: Tim! TIM: - Mia!	MIA: Tim! – TIM: Mia!	nimi
TIM: Kas sinuga on kõik korras?	TIM: Is everything all right with you?	otsetõlge
MIA: - Jaa. TIM: - Siis on hästi.	MIA: - Yes. TIM: - Oh, that's fine!	otsetõlge
MIA: Jah ... kui vaid teaks, kuspool mets on?	MIA: Yes ... if we knew which way it is to the wood.	otsetõlge
TIM: Ära muretse! Me peame minema ... Me peame minema ... sinnapoole!	TIM: Oh, it's easy. We have to go .. We have to go, we have to go ... in that direction!	Diskursiivne loome Otsetõlge

JULIA: Pedro, carramba, tule vaata, mida poisid on jälle teinud!	JULIA: Pedro, see what the children have done!	vähendamine
KOER: auh, auh, auh, auh, Pahad poisid, pahad poisid, auh, auh, auh, auh, pahad poisid, pahad poisid!	Woof, woof ... bad boys, bad boys, woof, woof, woof, bad boys, very bad boys!	otsetõlge
PEDRO: Carramba banditos cucarachas los-terrables banditos!	PEDRO: Carramba banditos malditos los terribles cucarachas.	Laiendamine Laen
PEDRO: Banditos! Cucarachas!	Banditos! Cucarachas!	laen
PERE: Kallis, kas sa salatilusikat oled näinud? Oled siis või ei ole? Vasta!		väljajätt
PERE: Mesasja? - Kas sa salatilusikast tead midagi?		väljajätt
PERE: Ei ole aimugi. - Imelik, ta on koguaeg olnud siin sahtlis.		väljajätt
PERE: Küllap, keegi võttis ära. -		väljajätt
PERE: Kes? - Igatahes mitte mina!		väljajätt
PERE: Kes siis? - Kes? Kes? Äkki mingid ... putukad! - Ära lobise. Putukad!		väljajätt
PEDRO: Mis sinu nimi on? No, mis nimi on?	PEDRO: What is your name? What is your name?	otsetõlge
MIA: Mia.	MIA: Mia.	nimi
PEDRO: Mia? Amore Mia! Hehehe	PEDRO: Mia? Amore Mia! Hehehe..	laen
Ja mis sinu nimi on?	What is your name?	vähendamine
TIM: Tim.	TIM: Tim.	nimi
PEDRO: Tim? ... Tim-Tim-Tim-Tim ... Tim!	PEDRO: Tim? ... Tim-Tim-Tim-Tim ... Tim!	nimi
PEDRO: Minu nimi on Pedro!	PEDRO: My name is Pedro!	sõnasõnaline tõlge
PEDRO: Minu naine Julia. Väga hea sportlane.	My wife Julia. Sportsman, very good sportsman.	laiendamine

PEDRO: Minu poisid. Mõnikord väga head, mõnikord mitte väga head.	My lovely kids, sometimes good, sometimes not very good.	amplifikatsioon
PEDRO: Armastan oma naist ...armastan oma lapsi ...armastan oma koera ...armastan oma kitarri!	I love my Kids, I love my Wife, I love my dog, I love my guitar!	otsetõlge
PEDRO: Ja kust teie tulete?	PEDRO: Where are you from?	otsetõlge
TIM: Mina ja Mia tuleme metsast.	TIM: We are from the wood.	kompressioon
TIM: Aga praegu me otsime metsa.	TIM: But at the moment, we are looking for the way to the wood.	amplifikatsioon
PEDRO: Nad tulevad metsast ja otsivad metsa!?	PEDRO: They come from the wood and looking for the wood. Ha-ha-ha!	otsetõlge
PEDRO: Aga mis see mets on? Kas midagi head?	But what is the wood? Something good?	otsetõlge
Kas äkki nagu tort? Eh?	Ha-ha-ha! Like food?	üldistamine
TIM: Metsas on hästi palju puid.	TIM: There are very many trees.	vähendamine
MIA: Ja loomi.	MIA: And animals!	otsetõlge
TIM: Näiteks kuused.	TIM: Firs and pines.	amplifikatsioon
MIA: Ja oravad ja jänesed.	MIA: And squirrels and hares.	otsetõlge
TIM: Kuuse otsas kasvavad käbid.	TIM: There are cones growing on firs.	otsetõlge
MIA: Kuuse all on sipelgapesa.	MIA: There are anthills under firs!	Transpositsioon
PEDRO: Mets!?! Pole kuulnud.	PEDRO: Wood? Never heard.	tõlge üks-ühele
MIA: Metsas sajab valget lund.	MIA: It is snowing in the wood.	vähendamine
PEDRO: Valge lumi? Pedro teab, mis on valge lumi!	PEDRO: Snow? White snow? Of course I know what is snow!	laiendamine
PEDRO: Pedro teab, kus on imeilus valge lumi. Pedro aitab oma sõpru!	Of course Pedro knows where is the white snow! Pedro helps his friends!	vähendamine Sõnasõnaline tõlge
PEDRO: Hea sõber, vii minu uued sõbrad valge lume sisse.	PEDRO: Dear friend, take my new friends to the snow place.	vähendamine
KOER: Yes, boss!	KOER: Yes, boss!	laen

KOER: Sinna! Minek! No mis asja te seisate. Hakake nüüd minema! No tee, tee. Kas te saate! Vasak, parem, vasak, parem ... -	What are you waiting for amigos. Get on your way quickly! Follow me!	Diskursiivne loome
TIM: Varsti olemegi kodus! - Hurraa!	Soon we'll be back home! Jee!	otsetõlge
Oi!		häälightsus/hüüatus
PUTUKAS: Maailm on täiesti hukka läinud, noh! Korralik putukas ei saa enam jalutada kah.	PUTUKAS: The whole world is completely unhinged! Respectable insects can't even go for a walk in peace anymore!	amplifikatsioon
PEDRO: Banditos cucarachas!	PEDRO: Carramba banditos malditos los terribles cucarachas	Laiendamine Laen
PERE: Ega sa mu sinist lipsu ei ole näinud? - Ei!		väljajätt
PERE: Ma mäletan täpselt ta rippus just siin. Võibolla putukad viisid lipsu koos salatilusikaga ära. Näiteks lepatriinud! Nojah. Sa pole vist kuulnud, et talvel magavad lepatriinud talveund.		väljajätt
KOER 2: Kuhu minek?	KOER 2: Where to?	otsetõlge
KOER: Viin nad kööki. Sa kujutad ette, need kaks gringot seal ei ole oma elu sees veel lund näinud. Kuhu ise?	KOER: To the kitchen. Can you imagine - those two gringos have never seen snow in their lives. And you?	otsetõlge
KOER 2: Kuuse juurde. Otse. Täna on ju pidu.	KOER 2: To the fir. They on the other hand have never seen a fir.	Otsetõlge Teksti taasloomine
KOER 2: Täna saab kingitusi. Vaja varakult kohal olla.	KOER 2: Today we get presents.	Otsetõlge Väljajätt
KOER: Me Pedroga tuleme kindlasti ka oma kinkidele järele.	KOER: Yes, I know it very well. I certainly come with my padre Pedro.	amplifikatsioon
KOER 2: Hiljem siis näeme. Tšao, amigo!	KOER2: See you later. Ciao, amigo!	otsetõlge Laen
	KOER: Stop!	asendamine

LENDUR: Sellest ei ole mitte kui midagi. Ükskord ma lendan niikuinii.	LENDUR: Never mind, never mind. One of these days I will fly.	otsetõlge
KOER: Hull.		väljajätt
TIM: Hurraa! Koju!		väljajätt
TIM: Aga kus siis lumi on?	TIM: But where the heaven is snow?	amplifikatsioon
KOER: Härrad enne.		Väljajätt Asendamine
KOER: Seal on uks ja ukse taga ongi lumi.	KOER: There is snow behind the door.	kompressioon
KOER: Buenos noches, amigos.	KOER: Buenos noches, amigos.	laen
VENELANE: No mis te vahite? Kohe uks kinni ja lift läheb наверх.	ENE: What are you staring at? Ёлки-палки: elevator will go up.	otsetõlge Variatsioon Diskursiivne loome
TIM: Vabandage ... meile öeldi, et siin kusagil pidi lumi olema.	TIM: Excuse me. There must be snow somewhere here?	vähendamine
TIM: Ja ongi lumi.	TIM: Oh, it really is snow!	otsetõlge
TIM: Vabandage, kas te oleksite nii hea ja ütleksite meile ...	TIM: Hey, excuse me, would you please tell us ...	otsetõlge
MIA: Me otsime metsa.	MIA: We are just looking for the wood.	laiendamine
VENELANE: Oi, otsas! Näkkas! Oi plin! Oi, suur pirakas! Tuleb! Tuleb!	ENE: A big fish! I did it! Oh my god! Help me, Oh oh, oh, oh plin! Help me, help me, I did it ..	laiendamine
Hoia minust kinni!		väljajätt
Mis sa lõugad koguaeg!		väljajätt
TIM: Vaata!		väljajätt
TIM: Väga imelikud kombed.	TIM: What strange habits.	tõlge üks-ühele
MIA: Tim, kuhu me oleme üldse sattunud?	MIA: Tim, where on earth have we come to?	amplifikatsioon

TIM: Võtame asja rahulikult. Näiteks ühteist me juba teame. See siin ei ole mets.	TIM: You'll be all right with me. One thing can be sure of - this isn't the wood.	Transpositsioon Teksti taasloomine
MIA: Ma näen seda. Miks keegi ei ütle meile kus mets on?	MIA: I know it! Why doesn't anybody tell us where the wood is?	Diskursiivne loome Otsetõlge
TIM: Palun ära muretse. Ma kohe lähen ja küsin järgi.	TIM: Oh, don't worry! I'll ask right away.	kompressioon
TIM: Vabandage, kas te olete veel seal? Või läksite juba minema?	Excuse me, is there anyone at home? Have you already gone away?	täpsustamine Vähendamine
TEGELANEX: Kõik ümberringi tahavad koguaeg kuhugi minna. Tahavad sellepärast, et kindel tee just nagu jalge all.	TEGELANE X: Jajaa, per natürlich – Everybody around constantly goes somewhere. Constantly. Because it seems as if the way was sure.	variatsioon Amplifikatsioon
TIM: Vabandage, meie otsime metsa. Meie nimelt elame seal.	TIM: Excuse me, we are seeking the wood. Actually, we live there.	otsetõlge
TIM: Kas teie saaksite meid aidata?	TIM: Can you help us?	otsetõlge
MIA: Kuhupoole me peaksime minema?	MIA: Which way shall we have to go?	otsetõlge
TEGELANE X: Sinnapoole, kuhu tee viib. Aga kuhu tee viib? Igale poole.	TEGELANE X: In the direction the way takes you. But where does it take you? Everywhere.	otsetõlge
MIA: Meil ei ole vaja minna igale poole. Meil on vaja minna metsa tagasi.	MIA: We needn't go anywhere. We simply have to go into the wood.	amplifikatsioon
TEGELANE X: Tüüpiline juhtum ... eks ole, tahaks ka muudkui minna, kindel tee justkui jalge all. Aga mis nüüd juhtus? Keerasime ennast ja ei olegi enam kindel tee jalge all.	TEGELANE X: A typical case - the aim is sure, one would like to go, but not knowing where to. Here you are! I have turned round and the aim isn't sure any more!	Diskursiivne loome Transpositsioon
TEGELANE X: Aga kui teed ei ole, ei ole ka kuhugi minna. Ja sellepärast, kui sinul väetikesel ei ole kusagile minna, siis püsi parem paigal. Sest paigal püsimine ongi tegelikult	TEGELANE X: But when you haven't got a sure aim, you are aimless and you have nowhere to go. Therefore, if you have nowhere to go, stay where you are. Because staying in place is actually going. A very	Amplifikatsioon Otsetõlge Vähendamine

minek. Vaat nii! Väga lihtne tõde.	simple truth.	
TIM: Minu meelest on ka tema ära eksinud ja ei tea enam kuhu poole minna.	TIM: It seems that he, too, unfortunately doesn't know where he has gone to.	Transpositsioon Amplifikatsioon
TIM: Aga kusagil peab ju mets ometi olema.		väljajätt
TIM: Mul tuli hea mõte. Ma ronin sinna üles, sealt näeb kindlasti kaugemale.	TIM: I'll climb up. I can see farther from there.	väljajätt Otsetõlge
PERE: Mul oli siin üks konserv. Ega sina juhuslikult ei tea sellest midagi? Putukad viisid kindlasti ära. Vastik valetaja niisugune ja pane vähemalt külmiku uks enda järgi kinni.		väljajätt
MIA: Kas sa näed juba metsa?		väljajätt
TIM: Ära muretse, kohe on kõik korras! Kohe ma näen, kus on kuused ja ... ja lumi ja ... Ei ole. Mitte kusagil ei ole.	TIM: Now I'll see where the wood is. The wood is nowhere to be seen.	Väljajätt Üldistamine
MIA: Tim!		nimi
TIM: Mia loodab minu peale. Aga mina ei tea enam mida edasi teha.	TIM: I promised Mia to take her back home. Mia is counting on me but I don't know what to do next.	amplifikatsioon
TIM: Pea hakkas valutama. Köht hakkas ka. Käed ja jalad on just nagu tina täis. Ma olen vist üleni haigeks jäänud.		väljajätt
TIM: Aitab! Ei tohi viriseda. Ütlen Miale ausalt välja, et ei tea kus mets on.	I'm telling her the truth. I'll tell her that I have no idea where the wood is.	Väljajätt Variatsioon
PERE: Ma panen kohvi juba hakkama.		väljajätt

TIM: Ma pean sulle kohe praegu midagi ütlema. Midagi, mis on väga, väga oluline ja tähtis.	TIM: I have to tell you something. Something that is very, very important.	Vähendamine Kompressioon
MIA: Räägi siis!	MIA: What's the matter?	Diskursiivne loome
TIM: Jaa, muidugi! Tegelikult oleksin ma pidanud sellest sulle juba palju varem rääkima. MIA: Kui sa nii arvad ...	TIM: It is really very important. Actually, it is something that I must have told you long before. MIA: Tell then.	Otsetõlge Diskursiivne loome
TIM: Ma tahan ... ma tahan öelda. Sest praegu on vist õige aeg, et ...	TIM: I must ... right away ... It's just the right time ...	Variatsioon
SALVADORE: Bonjour madame et monsieur! Praegu on tõepoolest õige aeg!	SALVADORE: Bonjour madame and musjou! It's just the right time!	otsetõlge Laen
SALVADORE: Sest kohe, siin ja praegu, algab selle hooaja suurim moeshow!	The greatest fashion show of the season is going to start in a minute!	Kompressioon Vähendamine
SALVADORE: Kiirustage, sest ainult mõned vabad kohad veel on. Kärbes Salvadore Jõulu-spetsiaal!	SALVADORE: Présentation de collection! Christmas special of Salvadore the fly!	diskursiivne loome
SALVADORE: Te ei mõtle ju ometi siia igaveseks seisma jääda? Pardon.	You aren't going to stand here for ages, are you?	Variatsioon
TIM: Mis see spetsiaal veel on?	TIM: What is the fashion show?	Üldistamine
TIM: Tule!		väljajätt
TIM: Päril naljakas.	TIM: I like the fashion show!	Diskursiivne loome
TIM: Vau!	TIM: Wow!	häämitsus/hüüatus
TIM: Spetsiaal on lahe!	TIM: I really do like it!	Diskursiivne loome
PERE: Kõik kohe käsi pesema! Toit on juba laual!		väljajätt
MIA: Braavo, braavo!		häämitsus/hüüatus
	SALVADORE: : Excellance, olalaa	amplifikatsioon

SALVADORE: Äärmiselt meeldiv on esineda nii asjatundlikule publikule. Minu lugupidamine.	SALVADORE: It gives me a great pleasure to come on the stage before such a competent audience.	väljajätt Amplifikatsioon
SALVADORE: Pean uudishimuga nentima, et pole teid varem siin näinud?	SALVADORE: I have to announce that I haven't seen you before.	Vähendamine
TIM: Meie Miaga oleme metsast.	TIM: We are from the wood.	kompressioon
MIA: - Tegelikult me otsime teed tagasi metsa.	MIA: We are seeking the way back to the wood, to be more precise.	otsetõlge
MIA: Äkki olete teie see, kes meid aidata saab?		väljajätt
TIM: Ausalt öeldes meil pole aimugi, kuhu poole minna.	TIM: To be honest with you, we don't know which direction to go.	otsetõlge
MIA: Oleme küsinud siin paljudelt, aga mitte keegi ei oska meid aidata.	MIA: We've asked a good many, but nobody can help us.	otsetõlge
TIM: Üks ütles koguni, et seiske pea peal, siis jõuategi kohale.	TIM: Someone even asked us to stand on our heads to reach our aim.	otsetõlge
SALVADORE: Mind see ei üllata. Mida tahtagi sitikatelt, kes ei tea mis on stiil ja glamuur.	SALVADORE: Ha-ha-ha! It doesn't surprise me. What is to be expected from insects who don't understand glamour?	vähendamine Otsetõlge
SALVADORE: Õnneks ma tean kedagi, kes võib teid aidata.	SALVADORE: Fortunately, I know someone who could help you.	otsetõlge
SALVADORE: Mina olen siin ainus, kes saab teid aidata. Mina tean, kus mets on.	SALVADORE: I am the only one here who could help you. I know where the wood is.	otsetõlge
SALVADORE: Ma käin seal vahetevahel pikniku pidamas.	SALVADORE: I go there on holidays from time to time.	üldistamine
SALVADORE: Ainult, et ma olen väga hõivatud. Mul on väga palju tegemist. Ja kas te üleüldse vajategi minu abi?	SALVADORE: But I'm very busy. I've got so many things to do. And maybe you don't need my help.	otsetõlge Transpositsioon
TIM: Vajame küll.	TIM: Of course we need!	otsetõlge
SALVADORE: Ma olen ju üks tavaline kärbes. Fassong, dekoltee ... aksessuaar, trend, kes neist	SALVADORE: But I'm an ordinary fly. Style, glamour ...nonchalance ...who cares of	Diskursiivne loome

tänapäeval üldse enam hoolib ...	these things nowadays!	
MIA: Palun.	MIA: Please.	sõnasõnaline tõlge
SALVADORE: Aga mida me siin veel ootame? Teele mu sõbrad!	SALVADORE: There's no time for delay! We must set out immediately!	Diskursiivne loome
SALVADORE: S'il vous plaît.		väljajätt
TIM: Vabandage, kas mets on veel kaugel?	TIM: Excuse me, is the wood still far?	otsetõlge
MIA: Aga me lendame ju vales suunas!	MIA: But we are flying in the opposite direction!	otsetõlge
TIM: Vabandage, kas me lendame ikka õigele poole?	TIM: Excuse me, are we flying in the right direction?	otsetõlge
SALVADORE: Te hämmastate mind. Ma ei saa ju niisama lihtsalt metsa minna. Ma pean enne korralikult duši all ära käima.	SALVADORE: You astonish me! I just can't fly like that. I have to take a shower before going.	sõnasõnaline tõlge Modulatsioon
TIM: Kui ilus!		väljajätt
SALVADORE: Siiapoole, mu sõbrad!	SALVADORE: This way, my friends.	otsetõlge
SALVADORE: Carmen'i Unistus, domineerib poolküpse looduslähedane lõhn.	SALVADORE: Carmen's dream, dominated by the scent of half-ripe wild strawberries. Aah!	amplifikatsioon
SALVADORE: Aah, ma ei usu oma silmi! Muahh muahh muahh	I don't believe my eyes! Muah muah!	sõnasõnaline tõlge
SALVADORE: Terve elu olen unistanud ainult sellest parfüümist!	SALVADORE: I've been dreaming of this perfume all my life!	modulatsioon
MIA: Tal hakkas vist halb? Minestas ära?	MIA: He started to feel unwell, didn't he?	väljajätt
TIM: Ma teen talle otsekohe kunstlikku hingamist.	TIM: I'm going to give him artificial respiration!	otsetõlge
SALVADORE: Mida te minuga teete?	SALVADORE: What are you doing to me?	otsetõlge

SALVADORE: Ma olen nii erutatud!	SALVADORE: Flying up my friends!	teksti taasloomine
SALVADORE: Hüpake, sõbrad! Hüpake üles ja alla! Üles ja alla!	SALVADORE: Jump, my friends! Keep jumping up and down, up and down. Ok?	otsetõlge
SALVADORE: Hollallaa!	SALVADORE: Hollallaa!	häälightsus/hüüatus
Mia...		nimi
Tim ...		nimi
SALVADORE: Nirvana.	SALVADORE: Nirvana.	otsetõlge
SALVADORE: Aitab küll! No olge juba ükskord intelligentsed! Lõpetage juba see ekspressionism!	SALVADORE: That's enough! Now be intelligent, will you! Please stop this expressive jumping.	Diskursiivne loome Otsetõlge
TIM: Kas nüüd lendamegi otse metsa?	TIM: Are we now going to fly straight into the wood?	otsetõlge
SALVADORE: Jaa. Ainult enne põikame viivuks minu poolt läbi.	SALVADORE: Certainly! Only let's drop through my place for a moment.	otsetõlge Täpsustamine
SALVADORE: Üks väike privaatne nurgake peab siin maailmas igäühel olema.		väljajätt
SALVADORE: Tundke end nagu minu kodus.	SALVADORE: Make yourself at my home.	aktsepteeritud vaste
SALVADORE: Elu on tänapäeval muutunud pööraseks. Kogu aeg peab kiirustama, lendama, jooksmas. Aga siis lähed metsa ja surud oma pehme põse vastu krobelist puutüve ...	SALVADORE: Life these days has become frantic. Hurry, run. But then you go into the wood and press your soft cheek against a rough tree trunk.	otsetõlge Vähendamine
SALVADORE: Äärepealt oleksin unustanud oma lipsu ära vahetada! Mmm ... see!	SALVADORE: I almost forgot to change my tie!	väljajätt Otsetõlge
SALVADORE: Nüüd oleme peaaegu valmis. Vaid üks renessanslik kõrvalpõige veel.	SALVADORE: Now we are almost ready. Just one more impressionistic stopover.	Diskursiivne loome Otsetõlge
SALVADORE: Piknik ilma koogita on nagu Picasso ilma kubismita. Palun oodake mind siin.	SALVADORE: A picnic without cake is like Picasso without cubism. Please wait for me here.	otsetõlge

PERE: Johanna! Kas sa oled jälle minu lõhnaõlide kallal käinud?		väljajätt
PERE: Ei ole!		väljajätt
MIA: Miks ta juba ei tule?	MIA: What is taking him so long?	modulatsioon
TIM: Ma ei tea. Võib-olla otsib ikka veel oma kompressionismi.	TIM: I don't care, as long as he takes us back to the woods.	teksti taasloomine
PERE: Sa oled peast põrunud või? Mis sa tast nii vara lahti tegid? Jõuluvana ei ole ju veel tulnud! - Kogemata läks. Ära nüüd pahanda.		väljajätt
	SALVADORE: Help! Help!	amplifikatsioon
TIM: Ma pean teda aitama.	TIM: I have to help him.	otsetõlge
SALVADORE: Dom Perignon '68. Hea maitse.	SALVADORE: '68Dom Perignon. Good taste.	otsetõlge
TIM: Hakkame juba minema.	TIM: Let's go already!	otsetõlge
TIM: Kas nüüd lõpuks läheme metsa?	TIM: Are we finally going into the wood now?	otsetõlge
SALVADORE: Jaa, mu sõbrad!	SALVADORE: Aren't we ever!	diskursiivne loome
SALVADORE: Romantiline luuletus. Juhan Liiv.	SALVADORE: Poetry	Väljajätt Üldistamine
SALVADORE: Igav liiv ja tühi väli, taevas pilvine, jõuan tulles metsa äärde, tuleb nõmmetee. Männi roheline samet, üksik metsatee:	Lives of great men all remind us we can make our lives sublime and departing leave behind us footprints on the sands of time.	kohandamine
SALVADORE: Mu kallid sõbrad ... Eine murul!	SALVADORE: Luncheon on the grass.	väljajätt Otsetõlge
MIA: Vabandage ... aga kus siis mets on?	MIA: Excuse me, but where is the wood?	otsetõlge
SALVADORE: Primitiivsed, viimase rea sitikad.	SALVADORE: How primitive!	Vähendamine

SALVADORE: Missugune õndsus! Ainult siin leiab üksik hing perfektselt täiuslikku naudingut!	SALVADORE: What bliss! It's but here one could find a real peace of mind!	Diskursiivne loome Tõlge üks-ühele
SALVADORE: Minge metsa!		väljajätt
MIA: Appi, mul käib pea ringi.	MIA: Help, my head is turning around.	otsetõlge
SALVADORE: Kui kiirelt möödub aeg. Käes lahkumise hetk. Aga teie nautige metsa, mu sõbrad!	SALVADORE: How quickly the time goes by! I must leave. Enjoy the wood, friends!	otsetõlge
TIM: Aga kus siis päris mets on?	TIM: But where is the real wood?	otsetõlge
SALVADORE: - Ja-ja, päris mets Au revoir!	SALVADORE: Au revoir!	väljajätt Laen
MIA: Kõik on läbi.	MIA: He doesn't hear you.	teksti taasloomine
MIA: Me ei saa enam kunagi tagasi metsa, mitte kunagi. TIM: Ma teadsin. - MIA: - Teadsid? TIM: Jaa ... MIA: Millal juba? TIM: Minu unenägu. See on tegelikult seesama koht, kuhu me unenäos sattusime.	MIA: You wanted to say something, didn't you? TIM: When? MIA: Before then TIM: Where? MIA: Somewhere there TIM: Yes I wanted to, well actually it doesn't matter any more.	teksti taasloomine
TIM: Ma tahan sulle öelda hoopis midagi muud.	TIM: I'd like to say you quite a different thing. I ...	otsetõlge
TIM: Ma tahan ...		väljajätt
LENDUR: Järgmine kord õnnestub see mul kindlasti. Ja siis saab minust esimene putukas, kes lendab raketiga ümber Kuu.	LENDUR: Next time I surely won't fail! And then I'll be the first insect to fly onto the moon!	Transpositsioon Otsetõlge
LENDUR: Kas te ei tulegi?	LENDUR: Won't you come?	otsetõlge
TIM: Kuhu?	TIM: Where?	otsetõlge
MIA: Milleks?	MIA: Why?	otsetõlge
LENDUR: Kuuse juurde. Tulge- tulge. Täna saab ju kingitusi. Mina näiteks unistan ühest korralikust	LENDUR: Come on! Today we get presents. I, for example, am dreaming of a crankshaft.	Väljajätt Vähendamine

väntvõllist.		Otsetõlge
LENDUR: Kui juhuslikult kumbki teist peaks saama väntvõlli, siis vahetame kingid ringi, eks?	If, by chance, either of you should get a crankshaft, then let's interchange the presents.	otsetõlge
LENDUR: Ma olen juba varasest lapsepõlvest saadik tundnud vastupandamatut soovi lennata. Aga kui sulle ei ole tiibu antud, tuleb need ise teha.		väljajätt
LENDUR: Pidage meeles... väntvõll.	LENDUR: Remember, crankshaft.	otsetõlge
LENDUR: Aitäh!		väljajätt
LENDUR: Ärge unustage ... väntvõll!	LENDUR: Don't forget, crankshaft.	otsetõlge
LENDUR: Pidage meeles!		väljajätt
- Ja-Ja.		väljajätt
PUTUKAS PEOL 1: See on nii uskumatu, et ma ei uskunud oma kõrvu, aga ma kinnitan teile see on absoluutselt sulatõsi		väljajätt
PUTUKAS PEOL 2: Hädasti oleks karbussi vaja.		väljajätt
PUTUKAS PEOL 3: Tere - Tere, tere vanakere!		väljajätt
PEDRO: Mis kell on juba?	PEDRO: What time is it?	otsetõlge
PEDRO: Suur tänu informatsiooni eest.	PEDRO: Muchas Grazias	Variatsioon
PEDRO: Tere sõbrad! Lund nägite?	PEDRO: Hello, friends! Did you see the snow?	otsetõlge
TIM: - Jaa.		väljajätt
PEDRO: Pedro oma sõpru juba alt ei vea.	Pedro doesn't let his friends down!	otsetõlge
PEDRO: Mis kell on?	PEDRO: What time is it?	otsetõlge

SALVADORE: Moodne. Mugav. Väga praktiline.	SALVADORE: Woilaa	väljajätt
KOER: Kuidas läheb? –	KOER: How are you? –	otsetõlge
TIM/MIA: Meie ...	TIM: We ...	otsetõlge
KOER: - See on tore!	KOER: It's nice! Wonderful, brilliant!	amplifikatsioon
KOER: Suurepärase! Buenos Aires!	KOER: Brilliant!	väljajätt Otsetõlge
PUTUKAS PEOL 4: Kingitused tulevad!		väljajätt
TIM: Ma tahtsin teile midagi öelda ...	TIM: Where are you all going?	teksti taasloomine
PERE: Mamps, kas nüüd tulebki jõuluvana? - Loodame.		väljajätt
PERE: Salmid on sul ikka ilusasti peas? - Ei tea, mis jõuluvana küll mulle toob?		väljajätt
JUSSI: Hei!		väljajätt
PUTUKAD: Hurraa! Meie Juss tuli!		väljajätt
JUSSI: Ma tulen ...		väljajätt
JUSSI: Ensiksi ...		väljajätt
JUSSI: Juhani-Gregor Häbelik!	JUSSI: James-the-Shamefaced!	nimi
JUHANI GREGOR HÄBELIK: Oi, kas tõesti mina ... ärge lükake mind ... Ma natuke kardan ... ma olen muidugi väga liigutatud, aga siiski ... aitäh!	* arusaamatu mõmin	asendamine
JUSSI: Julia!	JUSSI: Julia!	nimi
JULIA: Aitäh.		väljajätt
TIM: Äkki saame meie ka. MIA: Meie oleme siin võõrad.	TIM: There is something for everybody. MIA: Just not for us.	diskursiivne loome
JUSSI: Salvadore!	JUSSI: Salvadore!	nimi

SALVADORE: Merci.	SALVADORE: Merci.	laen
LENDUR: Väntvõll!	LENDUR: Jee Jee!	asendamine
JUSSI: Kuka teie veel niisugused olete?	JUSSI: Hey, who are you?	Variatsioon
TIM: Tim.	TIM: Tim.	nimi
MIA: Mia	MIA: Mia.	nimi
JUSSI: Hetkinen ...No , palun vaadake ise.	JUSSI: Hetkinen ... Please look for yourselves.	otsetõlge Laen
JUSSI: Kaikki; kes olid õigeaegselt nimekirja kantud, said kingi kätte.	Everybody who was registered in time got their present.	Variatsioon
JUSSI: Olisi pidanud paigal olnud, kui päkapikud nimekirja tegid.	You should have been here when the elves made the list.	Variatsioon
MIA: Mis tähtsust sel enam on.	MIA: What point is there anymore?	otsetõlge
JUSSI: Nüüd hakkad veel tööinama ka, jah?	JUSSI: Are you starting to blubber now?	otsetõlge
JUSSI: Aga seda, et jõulupäeval ükski putukas kingist ilma ei jää, seda pole vist kuulnud, jah?	But I don't think I have heard any insect missing out on his present on Christmas day.	Diskursiivne loome
JUSSI: Minä tässa ... Jussi. Mul on siin kaks kurba lepatriinut, keda miskipärast nimekirjas pole.	JUSSI: It's me ... Jussi. I have two ladybugs here who are not on the list ...	Variatsioon Vähendamine
JUSSI: Selve'. Hakkame kohe tulema.	JUSSI: Selve'. We are on our way.	otsetõlge Laen
JUSSI: No, mis te mossitate! Kohe ütlete Jõuluvanale selge häälega oma soovid ja kõik ongi korras.	JUSSI: Why are you pouting! Tell Santa Claus your wish in a clear voice and everything will be all right.	otsetõlge
JUSSI: Jõuluvana on tegelikult üks väga mõnus mees.		väljajätt
JUSSI: Minge! Minge! Julgemini! Ja pidage meeles, selge ja kõva häälega.		väljajätt
TIM: Tema on Mia.	TIM: She is Mia.	sõnasõnaline tõlge

MIA: Tema on Tim.	MIA: He is Tim.	sõnasõnaline tõlge
TIM: Me tahame koju.	TIM: And we want to go home.	otsetõlge
MIA: Aga meie kodu on kaugel-Metsas, kuuse otsas.	MIA: But our home is far away. It is in the wood.	väljajätt Otsetõlge
TIM: Me ei leia enam kuidagi metsa üles. Mitte kusagilt.	TIM: We can't find the wood anymore. No matter where we look.	otsetõlge
JÕULUVANA: Lapsukesed, jõuluvana jaoks ei ole jõululaupäeval ükski koht liiga kaugel.		väljajätt
TIM: Ma ju ütlesin et, kõik läheb hästi.	TIM: I told you! Everything will turn out fine!	otsetõlge
	MIA: Jee!	häälightsus/hüüatus
Rändurid kaks kodumetsa leidsidki tagasitee.		väljajätt
Eksimata teineteises, mis ongi peamine.		väljajätt
Jõulude valgus ja vaikus, kaunis nii metsas kui maal.		väljajätt

LISA 2

„Lotte ja kuukivi saladus" filmi transkriptsioon ja tehnikakasutuse analüüs.

ORIGINAAL: „LOTTE JA KUUKIVI SALADUS“	TÕLGE: „LOTTE AND THE MOONSTONE SECRET“	Kasutatud tehnika(d)
Tähelepanu! Läheb lahti!	Cuckoo Cuckoo! Time to wake up!	Asendamine Diskursiivne loome
Aeg on tutti minna, kõik see mees teki alla!	It's bedtime, off you go.	Diskursiivne loome
Käes on öö, kes ei maga, see ei söö.	The sun's gone down. If you don't sleep then you won't eat.	Modulatsioon Otsetõlge
Bruno? Albert?	Bruno? Albert?	nimi
Hoopis mina. Ega te öökullid ole, et öösel ringi jooksete.	It's me, Fly Jack! Lotte, why are you running around at night like a hedgehog?	Laiendamine Diskursiivne loome
Vups voodisse ja padi kaissu.	Off to bed now. All of you.	Diskursiivne loome
Uinu vaikselt, mu lind.	Sweet dreams!	kohandamine
Päev on jälle omadega õhtas, mis te siin enam istute.	The day is over, there's no reason to sit here.	Vähendamine Modulatsioon
Pea ees sāngi karmauh, unenäod juba ootavad ja koputavad.	Get into bed, close your eyes, one-two one-two, dreams are a-waiting.	Kompressioon Diskursiivne loome
Oi, kui magusad nad on, nagu üks martsipan, tead.	And they're real sweet like sugar cane.	kohandamine
Mis sa, Mati, möllad siin vastu ööd?	Whoa Matti what are you doing up so late?	üldistamine
Aitab küll, kohe magama. Voodi juba nutab sinu järele.	That's enough, now straight to bed! Your bed is crying out to you.	otsetõlge
Spordimees peab palju magama, muidu on ta nõrk nagu hernes.	Sleep is an athlete's best friend, you know that.	Diskursiivne loome
Tervitus sigadele! Aitab	Hey little piggies! No more sandcastles	Kohandamine

liivakookidest, kell on juba seal maal, et uneaeg käes.	tonight. It's bedtime for everybody.	Diskursiivne loome
Kõik kärsad, ruttu teki alla.	Get those snouts under the blankets doubletime.	otsetõlge Variatsioon
Ja tekk tõmmake kurguni, siis on hea soe.	And be sure to pull the blanket all the way up to you chin, then it's nice and warm.	Otsetõlge
Ja varbaid ärge teki alt välja jätke.	And don't let those toes hang out.	variatsioon
Kõik see mees magama, marss, marss!	Off to bed everybody. One-two one two.!	Diskursiivne loome
Eduard vana laiskvorst, aitab küll kiiges lillutamisesest. Kuuled või?	Ahem! Eduard, you old lazy-bones, enough of this lying around in the hammock. Do you hear me?	Otsetõlge Üldistamine
Kas sa magad juba? Väga tubli, viis pluss.	Are you asleep already? Oh my, that's wonderful.	sõnasõnaline tõlge Kohandamine
Pane see haamer käest ära, küll hommikul jõuad naela lõpuni taguda.	Hey, put that hammer down. You can finish whatever you're doing in the morning.	üldistamine
Sa ei kuulnud või? Haamer siia!	Did you hear what I said? Now give it to me.	Transpositsioon Üldistamine
Marss magama.	Thanks. Off you go straight to bed.	Amplifikatsioon
Päris hulluks läinud oma leiutamiseaga.	You lost your brain making all these inventions.	Diskursiivne loome
Ei tea, mis nad küll ilma minuta teeksid? No nüüd peaks olema küll rahu majas.	Time for a little shut-eye myself.	Väljajätt Teksti taasloomine
Oeh	Oh wow!	hüüatus/häälitsus
Lotte-preili, mida sa siin oma aruga teed?	Lotte honey ... what are you doing up here so late? Huh?	Amplifikatsioon Variatsioon
Siin on nii mõnus istuda. Igasugu huvitavad mõtted tulevad pähe.	It's so nice to sit here. I get all kinds of interesting ideas.	otsetõlge
Õösel tuleb magada, mitte mõelda.	Nighttime is for sleeping, not for thinking.	otsetõlge
Onu Jaak, kas kuu peal elab keegi?	Uncle Jaak, does anyone live on the moon?	otsetõlge

Kus kohas?	Where?	otsetõlge
Seal ei saagi elada, tead. Kuu on tehtud kriidist ja kriidiga kõlbab koolis tahvlile ainult jubedaid lõustasid sodida.	No, I don't think anyone can live on the moon. The moon is made out of chalk and chalk is only good for writing on blackboards in school.	Vähendamine Laiendamine
Ta ei sünni isegi süüa.	You can't even eat it.	Variatsioon
Porikärbes Juku proovis ükskord.	Julius the dragonfly tried it once.	Kohandamine
Mina küsisin: „Juku, kuidas mekkis?”	So I asked him „How did it taste?”	Vähendamine
Tema piuksus vastu nagu plika. „Jaak, luksuma ajab.”	He started squeaking like a little girl: „Jaak, it gives me the hiccups!”	otsetõlge
Kriit muutis tal hääle peenikeseks. "Jaak, luksuma ajab."	The chalk made his voice really high. Jaak, I've got hiccups! Hah, hah, hah.	otsetõlge
Nali läbi, keri kohe magama.	Now that's enough, it's time for bed!	variatsioon
Lähen, lähen, onu Jaak.	I'm on my way, Uncle Jaak.	otsetõlge
Igal õhtul aja sind magama, nagu niiti läbi nõelasilma.	Every night I have to shoo you to bed – what did I do to deserve this?	Diskursiivne loome
Halastaja lutikas, küll on sinuga häda.	For bedbug's sake, you're a troublemaker!	Diskursiivne loome Transpositsioon
Huvitav, kust pagan nad nii palju kriiti said?	That is a good question though: where did they take all that chalk from?	Amplifikatsioon Vähendamine
Täpselt paras. Me oleme õiges kohas.	It's a perfect fit. We're in the right place.	otsetõlge
Tõstame ta välja.	Let's lift him out.	otsetõlge
Lõpuks ometi,	We got what we came for.	Teksti taasloomine
Kes te niisugused olete?	Hey, what do you think you're doing?	Teksti taasloomine
Mis lahti, maavärin või?	What was that just now, an earthquake?	otsetõlge
Siin olid mingid võõrad.	There were some strangers here.	otsetõlge
Vaata, mis ma leidsin.	But look what I just found.	Laiendamine

See ju minu kaisukivi.	That is my bedtime stone.	otsetõlge
Ohoo, minu vana king.	Oh, and look my old shoe!	Amplifikatsioon
Kus ta siia sai?	Where did that come from?	otsetõlge
Kui mina tulin, oli king sul juba jalas.	When I got here, the shoe was already on your foot.	otsetõlge
Ma ei saa mitte mitte midagi aru.	I don't understand a darned hoot.	diskursiivne loome
Isa, see kivi taheti Klausilt ära võtta.	Dad, someone wanted to take this stone from Uncle Klaus.	Laiendamine Otsetõlge Transpositsioon
Oi, kingake, ammu pole sind näind. Kus sa sedasi ometi hulkusid? Aga tore, et sa siiski tagasi oskasid tulla.	Nice of you to return to me, my dear old shoe. Why have you been hiding from me? I haven't seen you for such a long, long time.	Laiendamine Diskursiivne loome
Ühe kingaga saab seista ju ainult ühel jalal nagu kurg.	With only one shoe all you can do is stand on your leg like a stork.	otsetõlge
Näe, kurg tantsib!	Look at that: a dancing stork.	otsetõlge
Onu Klaus, kust sa selle kivi said?	Uncle Klaus, where did you get this stone?	otsetõlge
See juhtus minu viimase rännaku ajal.	Hmmm .. it all started on my last expedition.	otsetõlge
Mul on kaks vana koolivenda ja head semu, Fredi ja Ville, kellega ma igal aastal matkamas käisin.	I have two old friends back from my school days and we go hiking together every year.	Vähendamine
Seekord olime sattunud päris maakera teise serva ja mäed olid seal nii kõrged, et kui alla vaatad, siis oled justkui pilve peal.	This time we travelled to the other end of the world. Oh, the mountains are so high there, that you feel like you are standing on the clouds and looking down at the earth below you.	otsetõlge
Ühel õhtul hakkasime jälle laagripaika üles seadma.	One night we decided to camp on top of a mountain.	Amplifikatsioon
Olime korjanud imemagusaid džunglirediseid ja tahtsime lõkke peal kompotti keeta, noh, ja mina siis läksingi lõkke jaoks puid otsima.	We had picked mushrooms and jungle radishes and wanted to make a stew out of them. But first we had to build a fire, so I wandered off to collect some wood.	kohandamine Amplifikatsioon

	Run for your lives - let's go	amplifikatsioon
Me jagasime need kivid omavahel õiglaselt ära.	We divvied up the stones fairly among ourselves.	Variatsioon
Fred sai kollase, Ville punase ja minule jäi hall.	Fred got the yellow one, Ville got the red one, and I got the grey one.	otsetõlge
Aga sellest kivist on olnud kasu ka.	And the stone's really useful too.	otsetõlge
Kui öösel kuu paistab, läheb ta mõnusalt soojaks, siis ma võtan kivi kaissu ja magan nagu ahju peal,	At night, it gets really warm, when the moon is shining. I hug it when I am falling asleep and it's like a cuddly blanket.	kohandamine
Oi?	I'll be...	hüüatus/häälitsus
Mida see tähendab?	What does it mean?	otsetõlge
Jube põnev, ahh	This is obviously something extraordinary. How exciting!	Amplifikatsioon
See kivi on ju üks masin.	I suspect this stone is a machine.	Amplifikatsioon
Ma tunnen, et siin on üks saladus peidus.	I feel there is a secret hidden in there.	otsetõlge
Ja mis need teised kivid veel on?	There must be a connection to the other stones.	Diskursiivne loome
Me peame ruttu need ka üles otsima.	We have to find them and get to the bottom of this.	Amplifikatsioon Vähendamise
Kus su sõbrad elavad?	Uncle Klaus, where do your friends live?	Laiendamine
Nädalase tee kaugusel.	It'd take us a whole week to get there.	Variatsioon
Nädal! Me ei jõua nii!	A week – that's too long	modulatsioon
Ma tean, mis teha.	I know what to do.	otsetõlge
Paps, kas sa aitad meid?	Dad, your invention!	Diskursiivne loome
Meil oleks Klausiga motikat vaja.	Can Klaus and I take your scooter trike	Täpsustamine Modulatsioon
Kas sina lähed ka kaasa?	Lotte, you want to go as well?	Laiendamine
Muidugi, see on nii põnev asi ja onu	Of course, it'll be an adventure, if Klaus is	otsetõlge

Klaus võib üksi hätta jääda.	alone he'll get into trouble.	
Pealegi ta lubas mulle rännutarkusi õpetada.	And he promised to teach me all about being on the road.	Kirjeldamine
Sai lubatud jah.	That's what I said, yes I did.	Laiendamine
No siis on teine asi. Mine ja seikle, mis sa siin kodus ikka unistad.	Well, in that case, go ahead, have fun, no use sitting at home dreaming.	otsetõlge
Hurraa!	Hooray!	hüüatus/häälitsus
Sa oled maailma parim isa!	You're the best Dad in the world!	otsetõlge
Edasi uute seikluste poole!	New adventures are waiting for us!	otsetõlge
(Lotte isa teeb hobuse häält)	Hee-haw!	hüüatus/häälitsus
Nõõ!	Go! Yippie!	hüüatus/häälitsus
Prrr!	Prrr!	hüüatus/häälitsus
Onu Klaus, asume kohe tee!	Uncle Klaus, Lets get going.	otsetõlge
Jah, juba järgmisel nädalal.	Yes, maybe next week, we'll see.	laiendamine
Onu Klaus!	Uncle Klaus?	nimi
Ilm pole just kõige parem, vihm võib tulla ja.	it's going to rain the next couple days we should relax.	Diskursiivne loome
Minu ilmajaam lubab terve nädala kuiva ilma.	According to my weather station it's going to be dry all week, Klaus.	Laiendamine Otsetõlge
Olgu siis peale.	If you say so.	otsetõlge
Kas sul läks selg paigast ära?	Oh my goodness is your back ok?	Amplifikatsioon Modulatsioon
Ma loksutan hommikusöögi õigesse soolikasse.	I'm shaking my breakfast down the right pipe	otsetõlge
Enne reisi tehakse ikka nii.	You have to do that before you hit the road.	Variatsioon
Hurraa!	Hooray! Hooray!	hüüatus/häälitsus
Nüüd peame neil kogu aeg kannul püsima.	Now it's our job to follow them closely.	otsetõlge

Kui su sokid märjaks saavad, siis kõige parem on neid kuivatada lõkke kohal ja kui sul kinga sisse kivi läheb, siis seisa natuke aega pea peal, küll ta siis ise välja kukub. Kui mina veel laps olin, tegin ma alati nii.	When your socks get wet, try and dry them if you can over an open fire, and if you've got a pebble in your shoe stand on your head for a while, and it will fall out. That's what I always did as a child.	otsetõlge
Ma tean...	I know...	sõnasõnaline tõlge
Kuhu see paps küll jääb? Isa!	Now where is Dad? Daddy!	otsetõlge
Mida?	Aah wow...	Asendamine
Jube kihvt!	That's so cool! Aah! Brrr!	otsetõlge
Pea siis meeles, Klaus, see mootorratas tahab hellust, mitte toorest jõudu.	Now remember, you have to be gentle with the scooter trike. Treat it with lots of tender loving care.	Täpsustamine Diskursiivne loome
Ole mureta ma annan talle igal õhtul musi.	Don't worry, I'll kiss it good night every evening.	otsetõlge
Ära lora, ise juba vana koer.	Don't be silly, you old dog!	otsetõlge
Aga hingelt noor.	Who can still learn new tricks.	Teksti taasloomine
Läheb lahti.	Here we go.	otsetõlge
	I'll miss you.	amplifikatsioon
Edasi suurte seikluste poole!	Off we go, great adventures await us!	otsetõlge
Jaa hopp, jaa hopp, jaa hopp...	And hop, and hop, and hop. And hop, and hop, and hop	hüüatus/häälitsus
Aga ma ju küpsetasin pirukaid kaasa.	My snacks. They forgot them.	Üldistamine Diskursiivne loome
Näita. Kapsapirukad! Ära karda ,ega need raisku ei lähe.	Don't worry about it, they won't go to waste. What do you have here ohh homemade potato chips.	Kohandamine Otsetõlge
Jaa hopp, jaa hopp, jaa hopp...	And hop, and hop, and hop. And hop, and hop, and hop.	hüüatus/häälitsus

Onu Klaus, ma unustasin hambaharja maha!	Uncle Klaus, I think I forgot to pack my toothbrush.	laiendamine
Ära muretse, õige rändur leiab kõik vajaminevad asjad ise.	Don't worry about it. When you are on the road, everything comes to you in due time.	Diskursiivne loome
No kust sa metsas hambaharju leiad?	But how are you going to find a toothbrush in the woods?	otsetõlge
Rännutarkus number üks - kuuse otsast.	Lesson number one: Find the right tree.	üldistamine
Sa teed nalja.	You're joking, right?	otsetõlge
Vaata ja õpi	Listen and learn, my dear.	laiendamine
Tuleb ainult leida õige kuusk.	You just have to find the right tree.	üldistamine
Kui vale puu all hõigud, saad hambaharja asemel seebi.	If you call under the wrong tree, then you'll get rubber ducky instead of a toothbrush.	Kohandamine
Kaks hambaharja paluks!	Ahh. Two toothbrushes please.	sõnasõnaline tõlge
See on matkakomplekt, hambahari ja taskurätt.	Now that's organic. And a free handkerchief to boot.	Teksti taasloomine
Kuidas sa seda teadsid?	But how did you know?	otsetõlge
Üks õige rännumees peab lihtsalt uskuma neid asju.	If you are on the road you just have to believe these things.	Kirjeldamine
Tellime endale ka,	I want a toothbrush as well.	Diskursiivne loome
Meil ei ole selleks aega.	We don't have any time for that	otsetõlge
Vanaema juba ootab.	It's showtime!	Teksti taasloomine
	And hop. And stop.	hüüatus/häälitsus
Üks kaks kolm, kaks kaks kolm, konts ja varvas.	One two three, two two three, heels and toes.	sõnasõnaline tõlge
Tublikesed, kiiremini.	You're a little bit behind.	modulatsioon
Üks kaks kolm, kaks kaks kolm, üks kaks kolm.	One, two, three, four, one two three, four .	Kohandamine

Musikene, tantsija selg peab olema sirge nagu suusakepp.	Excuse me darling what kind of posture is that? You need to stand straight.	diskursiivne loome
Tibukene, tantsija peab heljuma.	Lovie, keep your eyes on me and you're gonna learn to float.	Diskursiivne loome
Tere!	Hello.	sõnasõnaline tõlge
Tibukene, tantsutundi ei hilineta.	Darling, you can't come late to a dance lesson.	transpositsioon
Vabandust, aga meie tulime...	Excuse me, but actually we're here to...	otsetõlge
Olgu, musike, küll tants selgeks saab.	Oh say no more lovie I see you are a fast learner.	Diskursiivne loome
Parema jalaga ette, vasakuga kõrvale...	Right foot forward, left one to the side	otsetõlge
Väga hea, aga nüüd...	Very good, can you do this?	otsetõlge
Pole paha, aga nii...	Promising. How about this? ... Ha!	Diskursiivne loome
Lahe! Ma tantsin seda edaspidi hommikuvõimlemise asemel.	Wonderful. I never thought dancing could be this easy.	Diskursiivne loome
Hoo, hoo, hoo! Samba, rumba, aeglane fokstrott		väljajätt
Hop, hop, hop, hop.	Oof?	hüüatus/häälitsus
Ai, keda ma näen!	Well look who just walked in.	Modulatsioon
See on ju Klaus.	It's Uncle Klaus.	Laiendamine
Kiisukene, tuvikene, kuidas sa siia sattusid?	Sweetheart. Lovie darling. What brings you to this side of the woods?	Variatsioon Diskursiivne loome
Meil on sulle üks jutt.	We have to talk.	otsetõlge
Mina olen Lotte.	I'm his niece Lotte.	amplifikatsioon
Sa oled suurepärase, sul on kerged kondid nagu linnupojal.	You're wonderful, such delicate bones like a baby bird.	otsetõlge
Me tulime... - ...roheline kivi... -	We came.....because of the..... green stone.	otsetõlge

...pärast.		
On see kivi teil alles?	You still have it don't you?	otsetõlge
Nii alles et seda ei saa enam keegi kätte.	I most certainly do. And no one can get at it.	diskursiivne loome
Aga tulge ja vaadake ise.	Why don't you come look for yourselves.	otsetõlge
Kuhu nad jäävad? Me ei jõua nii.	Where are they? We're never going to get it.	Diskursiivne loome
Ma lähen ja vaatan.	Let me go and see. ... Oh.	otsetõlge
	Oh, hee. Oh, oh, oh.	hüüatus/häälitsus
Daamide valik, vot nii.	Ladies' choice, cutie. And you're mine.	Amplifikatsioon
Ennekuulmatu, ma olen omaenese toast välja tõstetud.	It's just soo unbelievable, I have been pushed out of my own room.	otsetõlge
Mina kasvasin seal väikeseid lillekesi, kuni ühel täiskuuööl unustasin rohelise kivi laua peale.	I used to grow the daintiest flowers there till one night under a full moon I left the green stone on my night table.	amplifikatsioon Otsetõlge
Minu väikesed lillekesed hakkasid sellise hooga kasvama, et nüüd mina sinna enam ei mahu.	My little blossoms grew so quickly that I could barely squeeze myself out of the door...	modulatsioon
Palun.	Look for yourselves.	Diskursiivne loome
Kas siis midagi teha ei saa?	Can't you do anything about it?	otsetõlge
Ma proovisin, ma kutsusin need häbematud taimed duellile.	I tried, I challenged these shameless plants to a duel.	otsetõlge
Hoo!		hüüatus/häälitsus
Kivi panebki lilled kiiresti kasvama.	It's the stone that makes the flowers grow quickly.	otsetõlge
Me peame kivi kätte saama.	We have to go in there and get the stone out.	amplifikatsioon
Võimatu, sellest džunglist ei mahu keegi läbi.	That's impossible, that jungle is so, so tight.	modulatsioon
Mina olen oma elu jooksul džunglis palju rännanud, see siin on tühiasi.	I have been in a number of jungles in my life, this shouldn't be a problem.	otsetõlge

Nägid?	You see it?	otsetõlge
Ma lähen ise, mina olen ju väiksem.	I'm small. Maybe I can squeeze myself in.	Diskursiivne loome
Täielik džungel.	It's a real jungle.	otsetõlge
Täielik džungel, täielik džungel.	Real jungle, real jungle.	sõnasõnaline tõlge
Tere, ma otsin rohelist kivi.	Nice to meet you. I'm looking for a green stone.	amplifikatsioon
Rohelist kivi, rohelist kivi.	Green stone, green stone.	sõnasõnaline tõlge
Ah, sa ju korrutad minu järel.	Oh I get it, you're parroting.	otsetõlge
Korrutan, jagan, liidan, lahutan. Mul oli mata koolis viis.	Parroting, carroting, dividing, subtracting. I know math words and long words.	diskursiivne loome
Sa oled siis üks tubli papagoi. - Tubli papagoi. Mammagoi. - Riidekoi. ihnuskoi.	So you must be a smart birdy. - Smart birdy. And very wordy? -Am I purdie? Are you greedy?	Diskursiivne loome
Ei ole, ei ole ihnuskoi! Ei ole ihnuskoi!	Me greedy? Greedy? Not greedy, No, not greedy, not greedy, not greedy!	Laiendamine
Siis ütle mulle, kust ma leian rohelse kivi?	Then can you tell me where can I find the green stone please?	Laiendamine
Rohelse kivi leiad sa laualt.	Green stone? Under table.	Diskursiivne loome
Kuidas ma sinna pääsen?	And how do I get to the table?	Laiendamine
Võta takso!	Taxi, take a taxi.	Laiendamine
Kuidas sul tervis ka on, vanapoiss?	What have you been up to, Fred??	Teksti taasloomine
Ah,...	Ah.	hüüatus/häälitsus
Jalad ei valuta sellest keksimisest?	Your feet hurt from all that hopping?	otsetõlge
Ei valuta.	No, that's not it.	diskursiivne

		loome
Aga tead, kallid sõber, ma hakkan kiilakaks jääma.	But I will tell you something, dear friend. I am starting to go bald.	otsetõlge
Igal hommikul, kui pead kammin, kukuvad mõned karvad välja.	Every morning when I comb my hair, another bushel has fallen out.	Transpositsioon
Näha pole küll midagit.	Well you can barely see it.	modulatsioon
Ma kleebin sabast uusi karvu asemele.	I pluck hairs from my tail and glue them there.	otsetõlge
Vaadake, käes! Kätte sain.	Look what I have! I got it! I got the stone!	otsetõlge Laiendamine
Neiu... Oi, kui kaunid kivid? Kas ma tohin?	Little girl! Those stones are magnificent! May I? Oh	otsetõlge
Need on minu jaoks justkui loodud.	I feel they are meant for me.	otsetõlge
Anna siia, meie omad!	What are you doing? They're ours.	Diskursiivne loome
Ära trambi, maestro ütles, et peab heljuma.	Don't stomp your feet. Maestro said to float like a butterfly.	amplifikatsioon
Kas ma saaksin kivid nüüd tagasi? Meil on väga kiire.	Could you give me my stones back now. We're really in a hurry.	otsetõlge
Noh, vanapoiss, pea siis vastu.	It was good to see you old buddy.	Diskursiivne loome
Jäägu see meie vahele.	And don't tell anyone.	modulatsioon
Messasi?	What do you mean?	Diskursiivne loome
Minu juuksed.	About my hair.	Laiendamine
Ole mureta.	Heh? Don't. Fred.	Diskursiivne loome
Kullakesed, tänaseks aitab, homme tantsime jälle.	Darlings, that's enough for today, we can all dance again tomorrow.	otsetõlge
Daam tuleb pärast tantsu kohale saata! Mats!	What about escorting me back to my seat after the dance. Brute!	diskursiivne loome

Aah, ma armastan Matildat.	Oh how I love Matilda.	otsetõlge
Jaa hopp, jaa hopp, jaa hopp...	And hop, and hop, and hop. And hop, and hop, and hop.	hüüatus/häälitsus
Aga tema isegi ei märka mind.	But she doesn't seem to notice me.	otsetõlge
Aga kui ma viin talle need kivid?	But what if I brought her those stones?	otsetõlge
Talle ju meeldisid need, äkki ta siis naeratab mulle.	She liked them, maybe then she would smile at me.	otsetõlge
Kivid pole ju minu omad.	But I don't have the stones.	Diskursiivne loome
Armastan Matildat	I love Matilda.	otsetõlge
Ma tean, mis teha.	I know what to do.	otsetõlge
Ma otsin Lotte ja Klaus'i üles ja ütlen, palun andke need kivid mulle. Ma tahan kinkida need Matildale.	I'll find Lotte and Klaus and ask them to give me the stones. So that I can give them to Matilda.	otsetõlge
Neil on kindlasti hea süda ja nad annavadki.	They're so kind-hearted, they'd do that for me.	Transpositsioon
Matilda!	Matilda!	nimi
Jaa hop, jaa hopp...	And hop, and hop. And hop, and hop.	hüüatus/häälitsus
Kuhu poole nad läksid?	Where did they go?	otsetõlge
Kohe näen, kus nad on.	I know how I'll find them!	Diskursiivne loome
Matilda!	Matilda!	nimi
Miks sa seisma jäid?	Why did it stop?	otsetõlge
Kuidas ma siit alla saan?	How am I supposed to get down?	otsetõlge
Ae, kas keegi aitaks mind?	Hey, can anyone help me up here?	Laiendamine
Rännumeeste lõkked on nagu taevatähed mustas öös.	The fires of travelers are like stars in the dark night.	otsetõlge
Mida rohkem rännumehi, seda hubasem on maailm.	And the more people there are travelling, the cozier it is in the world.	otsetõlge

Kas siis taevatähed on ka kellegi lõkked?	Does that mean that stars are traveler's fires as well?	Otsetõlge Täpsustamine
Linnud ja liblikad ja sääsed ja kõik, kes seal lendavad.	Well birds and butterflies and mosquitoes and all those other flying friends.	Variatsioon
Eks nemad väsivad ju ka õhtul ära.	Yup, they get tired too.	Vähendamine
Siis pole muud, kui tee pilvele lõke, viska selili ja liiguta varbaid.	Then they make a fire on a cloud and lie down and wriggle their toes.	otsetõlge
Nii need tähed sinna taevasse tekivadki.	That's how the stars get to the sky.	otsetõlge
Kissita silmi, siis näed paremini.	Squint your eyes if you want to have a better look.	Amplifikatsioon
Matkatarkus number kaks.	Lesson number two.	üldistamine
Meil on jäänud ainult üks päev.	We've only got one more day left.	otsetõlge
Me saame kivid.	I'm sure we'll get them.	Laiendamine
Pidage, oodake mind ka!	What's going on. Hey, wait for me!	amplifikatsioon
Ma ju ei leia teid üles, kui te ära lähete!	How am I supposed to find you if you go away.	Transpositsioon
Ai! Kuidas me siit läbi pääseme?	Ouch! How are we supposed to get around this?	otsetõlge
Matkatarkus number kolm.	Well here's lesson number three for you.	Laiendamine Üldistamine
Üks õige rännumees ei lähe kunagi ilma vihmavarjuta reisile.	An experienced traveler will never leave home without his trusty umbrella. Ouch!	Amplifikatsioon Modulatsioon
Hea, et püksid terveks jäid.	Well at least nothing happened to my pants.	modulatsioon
Väike võrukael, no nüüd sa oled mul peos.	You little devil, I've got you now, where are you!	amplifikatsioon
No tule aga siia, ise nii ilus ja nii sõnakuulmatu.	Come here cutie-pie, you're so lovely and so rambunctious.	amplifikatsioon
Oi, keda ma seal veel näen?	Oh, and who do we have here?	otsetõlge
Oled sina alles paksuke, täitsa pallike valmis!	You're just a stoutly little one, a tubby, a real roly-poly.	diskursiivne loome

Onu Klaus pole sugugi paks.	Uncle Klaus is by no means fat.	otsetõlge
Nii uhket pole ma ammu näinud.	My, you are such a beauty.	Diskursiivne loome
Hüppa sisse, ära karda, mis see väike hüpe sinu jaoks ära ei ole.	Please, hop in. Don't be afraid, It'll be nice and comfy in there.	Diskursiivne loome
Kohe läheme tuppa ja siis sa näed oma uut kodu.	We'll go inside now and you'll see your new home.	otsetõlge
Ma ei tee sulle midagi paha.	I won't hurt you.	täpsustamine
Ainult kirjutan üles, et sel ja sel päeval saabus minu juurde niisugune-naasugune imeline vihmatilk.	I'm just going to write down that on such and such a date a beautiful little raindrop came to visit me.	Diskursiivne loome
Oh neid tilku, palju on nendega tegemist, aga see on ainult puhas rõõm.	Oh my darlings, you keep me so busy but it's such a joy working with you.	variatsioon
Ümmargune, väikeste roosade laigukestega.	Round, with little pink patches on the outside.	amplifikatsioon
	And hop. And hop.	hüüatus/häälitsus
Alt laiem, justkui kannaks kleidikest.	Wider down below as if wearing a little dress.	otsetõlge
Ülemises otsas hargneb kaheks, justkui kannaks kahte patsikest.	At the top it forks like pigtails. That's a beauty	Amplifikatsioon Diskursiivne loome
Ongi kõik. Nüüd viin su pikast teekonnast puhkama.	There you are. Now you can lay down and have a nice long rest.	Diskursiivne loome
Tudi rahulikult keegi ei sega sind.	Have a good sleep, nobody is going to disturb you.	otsetõlge Variatsioon
Vabandage.	Excuse me.	otsetõlge
Mida?	What?	sõnasõnaline tõlge
Mina olen Lotte ja mind huvitab, et...	My name is Lotte and I'm interested in...	otsetõlge
Sind huvitab vihm?	Interested in rain?	otsetõlge

Siis sa oled õiges kohas.	Then you've come to the right place.	otsetõlge
Mina olen nimelt vihmauriija Voldemar.	I'm the famous rain researcher Voldemar.	amplifikatsioon
Ma kogun vihmatileksid. Eks ole, nad on nii kaunid ja kui vaprad nad on, hüppavad pilvest alla ilma vihmavarjuta.	I collect raindrops, and they are so beautiful, and brave jumping out of the clouds without a parachute.	Kohandamine Otsetõlge
See on vihmapiiskade kuningas, minu kollektsiooni kroon!	This is the king of raindrops, the jewel of my collection.	otsetõlge
Ärge pange pahaks, kuninglik kõrgus, üks vihmahuviline tuli teile austust avaldama.	I hope you don't mind, Your Highness, an admirer of yours came to pay her respects	otsetõlge
Aah! - Käes.	Ah! Got it.	otsetõlge
Ära karda, vaene tilgake.	Don't worry, Droppy Woppy.	Variatsioon
Varesele valu, harakale haigus, minu vihmatileks saab jälle terveks.	Everything will be just fine I have you now, baby.	Kohandamine
Seljakott, see vana jurakas, jääb igale poole kinni.	The darned backpack's just too big, I'm always knockin' things down.	Diskursiivne loome
Ma palun, viige oma kole seljakott otsekohe esikusse! Te pole lõkkeplatsil.	I beg you, take your horrible backpack and put it in the hall at once. This is not a camp site.	otsetõlge
Oh neid turiste küll...	Those ridiculous tourists!	amplifikatsioon
Ime, et nad siia veel telki üles ei hakanud panema.	Next thing we know they'll pitch a tent here.	modulatsioon
Nagu me kõik väga hästi teame, sajab vihm enamasti ülevalt alla.	As we all know perfectly well, rain usually comes down.	otsetõlge
Aga on olemas üks eriline - kummivihm, mille piisad maha kukkudes sedamaid üles tagasi pörkavad ja sel kombel sajab kummivihm korraga nii ülevalt kui alt.	But there is a certain kind of rain, made of rubber, where the drops will bounce back, up into the air, creating a special hybrid precipitation that goes up and down at the same time.	Kirjeldamine
Ülevalt alla ja alt üles, lallallaa, trallallaa...	Up and down and back and forth and to and fro and in and out la la la	Laiendamine

Jajaa, kui vihma sajab, siis märjaks saad.	Naja ...and if it rains, then you'll get wet. Right?	otsetõlge
Ma ütleks hoopis nii – lihtsalt tuhanded imeilusad tilgakesed teevad endale sinu riietesse pesa.	It's more appropriate to say that those thousands of beautiful raindrops make little nests for themselves in your clothes.	Otsetõlge
Aga nüüd, kallid vihmahuvilised, siirdume keldrisse.	But now, dear rain enthusiasts, we shall go down to the cellar.	laiendamine
Ka sinna olen ma aastate jooksul kogunud palju huvitavat materjali imelise vihmamaailma kohta.	I have collected marvellous specimens of rain the likes of which the world has never seen.	diskursiivne loome
See vihm maitses nagu keedetud porgand.	This rain here tastes like boiled carrot.	otsetõlge
Soovite maitsta?	Wanna taste?	Variatsioon
Miks mitte.	Don't mind if I do	diskursiivne loome
On jah porgand.	Well I'll be. Carrot indeed.	Amplifikatsioon
Mis siin sees on?	What's in here, Voldemar?	Laiendamine
See siin on hõbedane vihm.	That's something special: silver rain.	amplifikatsioon
Kui piisad maapinda puudutasid, siis nad helisesid nagu kellukesed.	When the drops touch the ground, they ring like little bells. Listen to this.	amplifikatsioon
Meie kivid.	Our stones.	sõnasõnaline tõlge
Punane on veel puudu.	We haven't found the red one yet.	diskursiivne loome
Nüüd viin kivikesed Matildale ja tema hakkab mind otsekohe armastama!	Now I'll take the stones to Matilda and then she'll fall in love with me.	otsetõlge
Ma Pidin ju luba küsima, muidu olen varas ja varast ei armasta Matilda kindlasti.	But I have to ask permission first if I don't I'm a thief and Matilda won't love a thief.	otsetõlge
See tüüp jahib ka meie kive.	He is after our stones too.	üldistamine
Lähen ja küsin luba, see pole ju	I'll go and ask, it never hurts to ask.	Diskursiivne

raske.		loome
Peame teda takistama.	We have to try and stop him.	amplifikatsioon
Aga kui ta ei luba?	But what if he says no?	otsetõlge
Kui ta ütleb, et laku panni?	What then? A catastrophe. What if he says "hit the roads Jack?"	Amplifikatsioon Kohandamine
Siis ei hakka Matilda mind kunagi armastama. Ei, ei kahjuks ma ei saa luba küsida...	No, she'll never love me then.	väljajätt Otsetõlge
Aga kus siis kott on?	Huh but where is the backpack?	otsetõlge
Halloo, on siin keegi? Halloo!	Hallo, anybody home? Hallo.	variatsioon
Kunstihuviline!	Oh, an art collector.	Diskursiivne loome
Tere, tere tulemast.	Welcome.	kompressioon
Ega te ei ole näinud...?	Excuse me you haven't seen?	otsetõlge
Te ei ole näinud?	If you haven't seen it, it's because you haven't looked.	Diskursiivne loome
Aga siis vaadake ometi, sest siin on mida vaadata. Te olete maailma kõige uhkemas ämblikuvõrkude muuseumis.	There's so much to be seen here in this the most glorious museum of spider-webs in the entire world.	väljajätt Otsetõlge
Ärge kiirustage, imetlege, nautige. Selliseid ämblikevõrke ei näe te kusagil mujal, nad on nii täiuslikud, et kui kord vaatama hakkad, ei saagi enam pilku lahti rebida.	No need to hurry, admire, enjoy. You won't see spider-webs like these anywhere else, they are so perfect that once you start looking, your eyes will be glued.	Otsetõlge Modulatsioon
Ma saan aru, et kotti ei ole siin.	Okay, backpack is not here.	variatsioon
Nägemist.	Tataa!	asendamine
	Looks like someone wants to stick around a while.	amplifikatsioon
Miks te mind kinni hoiate, mul on väga kiire!	Why do you keep me here, I'm in a hurry.	otsetõlge

Ma ise ka kogu aeg imetlen, kuidas ma ometi saan olla nii andekas?	Sometimes I just have to ask myself where did I get all this talent.	Diskursiivne loome
Tahaksime nüüd edasi minna, aga vihm on nii tugev, me ei pääse kuidagi läbi.	We would like to get going but the rain is so strong that we can't get through it.	otsetõlge
Vihma ei tohi häirida ega lõhkuda.	Be sure not to disturb the rain.	kompressioon
Eks siis viskame sirakile ja ootame, kuni sadu üle jääb.	Well, let's lie and get some shuteye until the rain stops.	Diskursiivne loome
Pipart sulle keele peale niisuguse jutu eest!	How could you say that? Think of all those poor raindrops.	Diskursiivne loome
Aga õnneks ei jää siin vihm kunagi üle.	Fortunately the rain never stops here.	otsetõlge
Aga meil on nii väga vaja minna.	But we can't stay here forever.	modulatsioon
Naljakas, kui vihma sajab, siis tahetakse alati kuhugi mujale minna.	It's funny how people always want to go somewhere else when it's raining.	Otsetõlge
Tegelikult on vihma sees olemas kitsad rajad, mida mööda kõndides jääb täiesti kuivaks. See on labürintvihm.	Actually there are narrow paths inside the rain and if you walk along them you should stay dry. It's a labyrinth of rain.	otsetõlge
Ma annan teile kaardi, minge selle järgi ja siis on kõik korras.	Let me give you a map, you can follow it and you'll be fine.	otsetõlge
Olge lahked.	Here you are.	otsetõlge
Ma toon seljakoti.	I'll go get my backpack.	laiendamine
Teie juures oli väga huvitav.	This was fascinating, Voldemar.	Laiendamine
Aitäh... Matilda.	Thank you. ... Matilda.	otsetõlge
Nägemist.	See you 'round.	variatsioon
Tralla-lalla laa.	Tralla-lalla laa.	hüüatus/häälitsus
Vabandage, ma otsin ühte seljakotti.	Excuse me, I am looking for a backpack.	otsetõlge
Noormees, see siin ei ole teile matkaklubi.	Young man do you think this is the alpine club?	Transpositsioon
Aga siin oli ju üks seljakott, ma ise	But there was a backpack here, I saw it.	otsetõlge

nägin.		
Oli ja läks ära.	And now it's gone.	kompressioon
Kuhu?	Gone where?	täpsustamine
Sinna.	That way.	otsetõlge
Oodake, ma annan teile kaardi.	Wait a minute, I'll give you a map.	Aktsepteeritud vaste Otsetõlge
Mul pole vaja kaarti, vaid kotti!	I don't need a map, I need the backpack.	otsetõlge
Mis pärast peab armastus olema nii raske ja märg.	Why does love have to be such a crazy little thing. And wet?	diskursiivne loome
Aga ma ei anna alla. Matilda, ma armastan sind!	But I won't give up. I love you, Matilda.	otsetõlge
No nii, poisid, painutus-sirutus, painutus-sirutus.	Let's do our warm-up, bend and stretch, bend and stretch.	Diskursiivne loome
Eks ole tore?	Excellent.	Diskursiivne loome
Ilus ilm ja värske õhk, muskel lausa tuksub naha all.	It's a beautiful day to get those muscles hardened.	Kompressioon Diskursiivne loome
	Ok boys, show me what you've got.	amplifikatsioon
Tule nüüd, Hardi, näita, et sa oled tõeline spordipoiss.	Come here, Hardy, surprise me and show me what you're capable of, big boy.	Diskursiivne loome
Tõmba oma kõht sisse, kätega anna hoogu, pepuga tõukame!	Pull your belly in, move your arms, and push off with your thighs.	üldistamine
No mis tirts see oli, hüppad nagu mõni väike plika.	What was that – You're jumping like a lame duck.	Üldistamine Kohandamine
Kas kintsulihased on tõesti nii nõrgad?	Aren't there any muscles in your legs?	Diskursiivne loome
Üks kaks, üks kaks, üks kaks, üks kaks.	One two, one two, one two, one two (7x)...	sõnasõnaline tõlge
Riho, sina tahad ikka rekordeid lüüa!	Ricky, you want to break records, don't you?	otsetõlge

Kõrgemale! Kaugemale! Lendame!	To fly higher and farther! Just go for it!	Diskursiivne loome
Kas teil häbi ei ole, konnapoeg kargab ka kaugemale.	Shame on you, that's not how you get in shape.	Diskursiivne loome
Kui te korralikult trenni ei tee, siis ükski tüdruk ei vaata teie poole!	And if you're just a chunk of lard on legs, no one is going to respect you.	diskursiivne loome
Võttis higiseks? Kas jookseme äkki koos?	What's making you sweat? And maybe I can be a part of it.	diskursiivne loome
Ma otsin kotti.	I'm looking for a backpack.	täpsustamine
Kas trennikott kadus ära?	Empty? Or loaded?	Teksti taasloomine
Seal sees on kivid, üks on kuldne.	There are stones in it, one of them is golden.	otsetõlge
Te olete võitnud kuldmedali? Seda on näha.	Aha, so you've won a gold medal. I can see that.	otsetõlge
Ma otsin seljakotti.	I repeat I am looking for a backpack.	amplifikatsioon
Ega te ei ole näinud siin?	Have you seen it? Matilda, Matilda.	amplifikatsioon Transpositsioon
Teil on nii pikk ja nõtke samm.	No, but I'll give you a hand.	Teksti taasloomine
Äkki teda pole kodus?	Maybe he went for a walk!	Diskursiivne loome
Ongi nii, norskab.	I don't think so. He's snoring.	modulatsioon
Keset päeva magab?	Sleeping during the day?	otsetõlge
Ville on väga laisk.	Ville is a lazybones.	variatsioon
Juba siis, kui me veel ringi rändasime, ei viitsind ta palju kõndida.	Even when we were travelling together, he never really wanted to walk.	otsetõlge
Kuidas ta siis rännata sai?	So how could he travel then?	otsetõlge
Me lohistasime teda kelguga järgi.	We dragged him on a sled.	otsetõlge
Ville, vanapoiss, äratus! Aja kargud alla, kuuled või? Pasunad puhuvad,	Ville, old chump, time to wake up! Rise and shine! Let's go. Up and at 'em. Let's go let's	diskursiivne loome

tõuske üles magajad.	go.	
Ükskord matkal jätsime Ville lõunaks riisiputru keetma ja läksime Frediga mustikaid korjama.	Once we were on the road and left Ville cooking rice porridge and I went to pick blackberries with Fred.	Otsetõlge Diskursiivne loome
Kui tagasi jõudsime, oli Ville endale riisipudrust padja mätsind ja magas selle otsas.	When we got back, Ville made a pillow out of the porridge and had fallen into a deep sleep.	laiendamine
Auh, auh.	Woof! Woof!	hüüatus/häälitsus
Miau. Njäu.	Miaow. Miaow.	hüüatus/häälitsus
Aga mis siis saab?	So what happens now?	otsetõlge
Matkatarkus number neli.	Now lesson number four.	üldistamine
Sina, Lotte, lähed tema unenäo sisse ja küsid punase kivi kohta.	You, Lotte, will have to enter his dream and ask him about the red stone.	otsetõlge
Ma laulan sulle unelaulu, sina jääd magama ja oledki unenägude maailmas.	I'll sing you a lullaby, so you can fall asleep and then you'll be in the land of dreams.	otsetõlge
Vahva!	Wonderful!	sõnasõnaline tõlge
Aga kust ma sealt Ville leian?	But how will I find Ville there?	modulatsioon
Küll sa juba leiad.	Oh you'll find him.	otsetõlge
Sina oled ju meitel nutikas lutikas.	I know you, yer' sharp as a knife.	kohandamine
Ainult vaata, et sa halbade unenägude väravast sisse ei astu.	Just be careful about the bad dreams, they have their own games	diskursiivne loome
Tikk, sa pead ka unemaale minema ja kuulama, mida Ville Lottele räägib.	Tik, you're gonna have to go to the land of dreams yourself and listen to what Ville tells Lotte.	otsetõlge
Jah õpetaja	Yes, teacher.	sõnasõnaline tõlge
Uni tule ullikene, väljas puskleb pullikene....	(sings) Hush, little baby, don't say a word, mama's gonna buy you a mocking bird...	kohandamine

Vabandage, ma otsin Villet.	Excuse me, I'm looking for Ville.	otsetõlge
Ma olen nii pikk ja sina oled nii tilluke.	It's just that I'm so big and you're so small.	otsetõlge
Ma pole sugugi tilluke.	What do you mean I'm small.	Diskursiivne loome
Nagu mingi väike kuuseokas.	Like a little acorn under a tree.	diskursiivne loome
Minu meelest pole siin midagi naljakat.	I'm sorry but I don't think it's that funny.	variatsioon
On küll. Ma olen ju kaelkirjak ainult unenäos. Tegelikult olen ma lepatriinu.	But it is. I'm only a giraffe in my dream. I'm really a ladybird.	otsetõlge
Vabandage, ma otsin Villet.	Excuse me, I'm looking for someone named Ville.	laiendamine
Halloo? Oih!	Hallo. Oh!	hüüatus/häälitsus
Kas sa otsid kedagi?	Are you looking for somebody?	otsetõlge
Villet, kas sa tunnend teda?	Yes, Ville. You don't know him, do you?	Transpositsioon
Vaata üles, seal kusagil ta tiirutab. Tema on ju päevad-ööd läbi siin.	Look up. He's probably up there. He likes to float around in circles.	Amplifikatsioon Vähendamine
Ville, uu!	Ville, yoo hoo!	hüüatus/häälitsus
Kes mind hüüab? Juba tulen.	Who's calling me? I'm coming.	otsetõlge
Siin ma olen.	Do you want me?	Teksti taasloomine
Mina olen Lotte, onu Klaus saatis mind sinu juurde.	I'm Lotte, Uncle Klaus sent me to see you.	otsetõlge
Tule, lendame koos.	Let's fly, you and me.	laiendamine
Ma ju ei oska.	But I can't fly.	Laiendamine
Unenäomaailm on tore! Unenäomaailmas saad teha kõike, mida soovid	But now you are in Dreamworld. In Dreamworld you can do anything that you want.	Diskursiivne loome

Ma armastan lendamist, sellepärast ma kogu aeg magangi!	I love flying, that's why I'm sleeping all the time.	otsetõlge
Me otsime punast kivi, mille te matkalt leidsite.	We're looking for the red stone that you found on your journey.	otsetõlge
Ma kinkisin ta pingviinidele.	I gave it to penguins.	otsetõlge
See kivi segas mind kohutavalt, alati kui öösel kuu paistis, hakkas ta miskipärast helendama.	The stone was a real pain in the neck. It started to glow every time the moon was up in the sky	variatsioon
Ma ei saanud enam üldse lennata.	and I couldn't fly anymore.	otsetõlge
Kuhu pingviinid läksid?	And how can I find the Penguins?	Diskursiivne loome
Pingviinide saarele.	At Penguin Island.	otsetõlge
Peate minema sadamasse ja võtma paadi.	Just go to the harbor and get a boat to bring you there	modulatsioon
Kas sa jäätist tahad?	Ice Cream! Get your ice-cream?	Diskursiivne loome
Mul ei ole aega	No time.	Vähendamine
Tule minu sünnipäevale.	Come to my birthday party.	otsetõlge
Pole aega.	Got no time.	otsetõlge
Nurr.	(replaced with a blowing sound)	asendamine
Kas sa suurepärast halba unenägu oled näinud?	Have you ever seen a wonderfully bad dream?	otsetõlge
Ei. Aga mul ...	No. I'm not interested I...	Diskursiivne loome
...on just täpselt nii natuke aega, et see ära vaadata.	...you have the right amount of time to see it.	otsetõlge
See on vaimustavalt halb unenägu, seda peab nägema.	This is a marvellously bad dream, you just have to see it. Heh heh.	otsetõlge
Nägemiseni, pean nüüd ruttu üles ärkama,	Goodbye, I have to wake up now.	Vähendamine

Mõni teine kord unenäos näeme!	Hope to see you in some other dream sometime soon.	amplifikatsioon
Appi! Appi!	Help, help.	hüüatus/häälitsus
Ära nuta, kõik on korras.	You don't have to cry, everything is fine.	laiendamine
Kohe ärkame ja sa ei mäletagi seda halba unenägu.	You'll wake up in a minute and you won't remember anything.	üldistamine
Ära koo mu käpikuisse päikest, parem kuu või mõni täheke. Uu-uu-uuu....	I've got sun in my pair of mittens, but the moon is what I really want. Uu-uu-uuu.....	Diskursiivne loome
Puhuvad pasunad, tõuske üles magajad.	Time to wake up Uncle Klaus, wakey wakey. Let's go!	Diskursiivne loome
Jah, ma kuulen, kuulen...	Yea I hear ya little girl.	variatsioon
Ma sain Villelt kõik teada.	Ville told me where to find the stone.	täpsustamine
Päästsin seal ühe väikese kolme kõrvaga jänese halbade unenägude käest ära.	And I helped a cute three-eared Rabbit who was having nightmares. It was great.	Amplifikatsioon Variatsioon
Unenäos on kõik võimalik.	Yea, that's a dream for you.	diskursiivne loome
Ärka.	Wake up.	otsetõlge
Kolmas kivi on pingviinide käes.	Penguins have the third stone.	otsetõlge
Me võiksime sõita koos spordilaagrisse. Ma tean ühte head kohta.	We could go to a training camp together. I know a good place.	otsetõlge
Palun, ma ei jaksa enam.	Please, I can't go any more.	otsetõlge
Pole probleemi, puhkame. Lihaste lõdvestamisharjutused mõjuvad alati hästi.	No problem, let's take a break and stretch a little bit. This'll be good for you.	Diskursiivne loome
Ma võin teid isegi masseerida, kui soovite.	I can give you a massage, if you want.	otsetõlge
	That won't be necessary.	amplifikatsioon
Teie reielihased on väga painduvad,	Your thigh muscles supple like willow	otsetõlge

nagu noored pajud.	saplings.	
Kas see mitte polegi pingviinide saar?	That must be Penguin Island.	Transpositsioon
Võtame paadi ja kihutame kohe sinna.	Let's get down to the dock and get on the boat.	Diskursiivne loome
Tere!	Hello.	sõnasõnaline tõlge
Tšš.	Shhhh.	hüüatus/häälitsus
Meil onu Klausiga oleks hädasti tarvis paati...	Uncle Klaus and I really need to borrow a boat.	laiendamine
Siin on parim koht pannkookide püüdmiseks. Proovi.	Can't find a better place for catching pancakes. Try it yourself.	modulatsioon
Aga neid peab ju küpsetama, neid ei saa merest püüda.	But you have to make pancakes, you can't just fish them out of the sea.	otsetõlge
Eksid, plika.	Beg to differ.	Diskursiivne loome
Matkatarkus number viis.	Lesson number five.	üldistamine
Merest püütud pannkoogid on kõige magusamad.	Pancakes caught in the sea are so sweet you don't even need maple syrup.	Amplifikatsioon Kohandamine
Absoluutselt.	Absolutely.	sõnasõnaline tõlge
Onu Klaus, vaata!	Uncle Klaus, look.	sõnasõnaline tõlge
Igavene purakas.	Ooh that's a big one.	diskursiivne loome
See on sulle. Ma püüan ühe veel.	That's for you. I'll catch another one.	otsetõlge
Ma püüan ainult ühe pannkoogi veel ja siis hakkame kohe minema.	Let me just catch one more of these pancakes Uncle Klaus and then we can head off.	laiendamine
Onu Klaus, kas sulle ei maitse?	Uncle Klaus? Doesn't it taste good?	modulatsioon
Miks sa üleni punane oled?	And why are you so red all of a sudden?	Amplifikatsioon

Püha angerjas, sihukest asja näen ma esimest korda!	Leaping Lobsters, I've never seen anything like this.	diskursiivne loome Modulatsioon
Ma kutsun tohtrid.	Let me call the doctor.	otsetõlge
Kes sina veel niisugune oled?	And who are you up there?	laiendamine
Õpetaja.	Oh teacher.	otsetõlge
Hallo, tohtrid, siin sadamakapten Leo, kas te kuulete mind?	Hey Doc, it's Leo down at the harbor speaking. Can you hear me?	otsetõlge Variatsioon
Mis teil valutab?	And what's wrong with you today?	üldistamine
Minul ei valuta midagi, aga siin läks üks punaseks nagu ahven.	Nothing's wrong with me but a guy down here who is red all over like a sandcrab.	Üldistamine Diskursiivne loome
Seisab nagu laevamast, silm ka ei pilgu,	He is standing straight as a mast and can't even bat an eye.	otsetõlge Variatsioon
Rahunege, tohtrid on kohe kohal.	Just stay calm and I'll send someone down.	Diskursiivne loome
Siia, ruttu siia!	Here! Here he is.	Vähendamine
Pulss on nõrk.	Pulse is weak.	sõnasõnaline tõlge
Hingab vaikselt.	Breathing stable.	diskursiivne loome
Ei lase pannkoogist lahti.	Clutching pancake.	modulatsioon
Üleni punane ja teeb imelikku häält.	Red skin emitting strange noises.	diskursiivne loome
Punase soolasamba tõbi.	Red pillar of salt disease	otsetõlge
Siin aitab ainult operatsioon.	We must operate fast.	diskursiivne loome
Oih!	Oh.	hüüatus/häälitsus
Õpetaja, miks te ei liiguta?	Teacher, why aren't you moving?	otsetõlge
Õelge midagi!	Say something please.	laiendamine

Palun aidake meid.	Can you help us?	Diskursiivne loome
Oh sa millimallikas, veel üks!	Smokin' mackerels another one.	diskursiivne loome
Tohtrid unustasid ta vist maha?	Why those silly doctors leave him behind.	variatsioon
Ankur välja, purjed masti, täiskäik edasi.	Raise the anchor, hoist the sails, full speed ahead!	otsetõlge
Sõrm on valus.	I have a boo-boo.	Variatsioon
Onu Klaus, ära muretse, sa saad kindlasti terveks.	Nothing to worry about Uncle Klaus, everything will be just fine.	diskursiivne loome
Pead ainult natukene lamama.	All you have to do is keep off your feet for a while.	modulatsioon
Ega see punane kivi kuhugi ei kao. Me teame, et ta on pingviinide juures.	The red stone won't go anywhere Uncle Klaus. Now we know that the Penguins have it.	Laiendamine Otsetõlge
Puhkad paar päeva, saad terveks, siis sõidamegi saarele.	You just rest for a couple of days. And when you get better we'll sail to the island.	täpsustamine
Meil pole ju kuhugi kiiret.	The important thing is for you to get some sleep now.	Teksti taasloomine
Õpetaja, kott meie kividega on seal ja Lotte ja Klaus on ka ja nad jäävad siia mitmeks päevaks.	Teacher, the backpack with our stones is over there, and Lotte and Klaus are there too, and they'll be there for several days.	otsetõlge
Võta kott, sõida saarele, leia kolmas kivi.	You'll have to take the backpack, go to the island and try and find the third stone yourself.	laiendamine
Aga teie õpetaja?	But what about you?	Vähendamine
Kui mind õigeks ajaks pole, lahkute ilma minuta.	If I don't make it in time, you will leave without me, got it?	amplifikatsioon
Ei! Ma käsin. Võta kompass.	No. That's an order. And take the compass.	otsetõlge
Kõigi saatus on nüüd sinu kätes.	Our fate is in your hands now, Tik.	laiendamine
Kohe hakkame opereerima.	We'll operate immediately.	otsetõlge

Vastik! Õudne! Jääge vait!	(makes a sound)	Laen
Elagu kuused ja kased, kõige kaunimad puud maailmas! Elagu sinililled! Hurraa piparkookidele ja moosile!	I got rhythm I got music I got my friends. I've got sweet dreams hooray who could ask for anything more.	Teksti taasloomine
See on ju meie seljakott	He's got our backpack!	modulatsioon
Appi!	Help. Please.	Laiendamine
Ma olen sind kusagil näinud.	There! I feel like I've seen you somewhere before.	Amplifikatsioon
Unenägude maal.	I know: In the land of dreams.	Laiendamine
Miks sa neid kive tahad?	Are you after the stones?	Diskursiivne loome
Ilma kivideta ei pääse me koju.	We need the stones so we can get home.	modulatsioon
Kus su kodu on ja mis su nimi on?	Where do you come from and who are you?	üldistamine
Mu nimi on Tikk.	My name is Tik.	sõnasõnaline tõlge
Minu kodu on kuu peal.	The moon is my home.	otsetõlge
Kelleks sa mind pead? Kärbes Jaak ütles, et kuu on tehtud kriidist.	Are you trying to kid me? Fly Jaak told me that the moon is made of chalk.	Otsetõlge Diskursiivne loome
See on vale!	Wait! That's not true.	Amplifikatsioon Modulatsioon
Kuu ei ole kriidist ja seal elab palju jäneseid.	Lunar Rabbits live on the moon.	Väljajätt Diskursiivne loome
Aga kuidas sa siis maa peale sattusid?	If you live on the moon why on earth are you here?	Diskursiivne loome
Kord aastas tuleme me terve klassiga maa peale botaanikatundi.	Once a year all the school classes come down here to have botany lessons.	otsetõlge
Siis me korjame siin igasuguseid lilli ja marju.	Then we pick all kinds of plants and berries.	üldistamine

Aga eelmisel aastal, just enne lahkumist, juhtus midagi täiesti ootamatut.	But last year, just before we wanted to leave, something completely unexpected happened.	otsetõlge
Lapsed, on aeg. Koju!	Children it's time. Let's go home.	Laiendamine Sõnasõnaline tõlge
Hurraa koju, hurraa koju!	Hooray, home, hooray, home!	sõnasõnaline tõlge
Ma kingin selle emale sünnipäevaks, talle õudsalt meeldivad lilled.	I can give these to my mother for her birthday. She like totally loves flowers.	variatsioon Otsetõlge
Õpetaja Rihv ja mina läksimegi kinga omanikku otsima, sest ilma kivideta ei pääse me koju, kuu peale.	Teacher Rihv and I went looking for the man who lost his shoe hoping that would lead us to the stones.	modulatsioon Diskursiivne loome
Meil on neid kive vaja juba homme keskööks, sest siis on kuu õiges kohas.	We need the stones by midnight tonight, then the moon is in the right position.	otsetõlge
Muidu peame jälle terve aasta ootama.	Otherwise we have to wait a whole year.	otsetõlge
Ära muretse, ma tean, mis teha.	Don't worry, I know what to do.	otsetõlge
Me sõidame kohe pingviinide saarele.	We'll go to Penguin Island at once.	otsetõlge
Pean ainult Klausile kirja kirjutama.	I just have to write a brief note to Uncle Klaus.	amplifikatsioon
„Läksime Tikiga kolmanda kivi järgi. Lotte.”	"The Rabbit Tik and I went to find the third stone. Lotte."	laiendamine
Kus siin postkontor on?	"So where's the post office?"	otsetõlge
Pole aimugi.	How should I know?	Diskursiivne loome
Seal oli postkast.	There was a mailbox there.	otsetõlge
Kuidas sa teadsid?	How did you know that?	laiendamine
Matkatarkus number kuus. Üks tõeline rändur peab lihtsalt uskuma neid asju.	That is a lesson I learned from Uncle Klaus: Whatever you need will be there for you if you just believe.	Amplifikatsioon Diskursiivne loome

Edasi pingviinide saarele!	Now off to Penguin Island!	otsetõlge
Edasi.	Off we go.	otsetõlge
Appi, appi.	Help! Help!	hüüatus/häälitsus
Kümme kilomeetrit ilma puhkamata.	Ten kilometers without stopping.	tõlge üks-ühele
Te olete nii vastupidav, täitsa fantastiline.	You are so strong, amazing.	üldistamine
Pidage, kas te olete hoopis ujuja?	Wait a minute, you didn't tell me you're a swimmer?	modulatsioon
Ja mina, rumal lehm, mõtlesin kogu aeg, et te olete jooksja. Kahju.	What a pity. All this time I thought you were a runner. I'm such a stupid cow.	otsetõlge
Ohoo! Missugune väike tore armas sporditüdruk.	Ohoo! And what a promising little athlete you are.	Diskursiivne loome
Alustame kükkidega.	Let the training begin.	üldistamine
Tere, tere, tere...Tere, mina olen Kaarel Tere, mina olen Ulrika, ma teen väga häid moosipalle.	OH wow! (sound of voices) Hallo, hallo. Hallo, Oh my god this is.. Hey what's your name. I've been waiting months for this...	laiendamine
Andke meile asju. Meile meeldivad asjad. Palun Andke meile asju. Ärge venitage	We like things. Have you come to visit us? That's nice we don't get a lot of visitors. Do you have any presents for us? We like to collect things. And then we lose them. (etc.)	laiendamine
Oodake. Kannatage.	Wait. Hold on a second.	otsetõlge
Vaatame, mis meil siin on?	Let me see what I can find.	otsetõlge
Palun.	Here you are.	otsetõlge
Kahvel! Päriskahvel... Meil on kahvel.	(All at once) A fork! A fork! We have a fork! Isn't that great! (etc.)	Laiendamine
Vabandage, aga meie otsime punast kivi.	Excuse me but we're looking for a red stone.	otsetõlge
- Kas keegi on näinud seda?	Has anyone seen it?	otsetõlge
Kahvel, kahvel, meil on nüüd kahvel. Hurraa!	A fork, a fork, We have a three-pronged fork! Hooray!	Laiendamine

Jaa! Me saime ta ju Ville käest. - Ville käest.	Yes! Ville gave it to us. Ville is nice.	Laiendamine Otsetõlge
Kus see kivi on?	Where is it now?	laiendamine
- Kivi lendas minema, viuu!	The stone flew away heh, whoo!	otsetõlge
Meil kogu aeg lendavad asjad ära.	Things always fly away here. Up to the mountain. Nothing stays here for long. Fly fly fly up up up. (etc.) (speak all at once)	laiendamine
Minul lendas lutt ära.	My dolly flew away.	kohandamine
Miks teie asjad mäe otsa lendavad?	How come everything flies up to the mountain?	otsetõlge
Lihtsalt lendavad. Viuh, viuh,	(All at once) They just do. Ping, whoosh!	laiendamine
Ja siis toome jälle uusi asju. Me toome koguaeg endale uusi asju	And then we bring new things. It's kind of like a magic trick. We bring new things.	laiendamine
Ja siis lendavad need ka minema. - Ja siis toome jälle uusi asju.	And then these fly away. And then we get new things again.	laiendamine
Me peame kohe mäe otsa ronima.	You and I are gonna have to climb up the mountain.	laiendamine
Lähme.	Let's go.	otsetõlge
Viuuuh!	Whoosh!	hüüatus/häälitsus
Viuh, Lotte lendas ära.	Now the little girl flied away.	üldistamine
Oh sa poiss.	Oh my goodness.	kohandamine
Kuidas me sellest hunnikust küll punase kivi üles leiame?	How are we ever going to find the red stone in all this junk?	Variatsioon
Mul tuli hea mõte.	Hmmm, I know what we can do.	Diskursiivne loome
Anna kivid.	Give me the stones.	otsetõlge
Jah.	OK.	tõlge üks-ühele
Lotte!	Lotte!	nimi
Pidage kinni! Järele!	Oh no! Stop. After them.	laiendamine

Haa! Haa.		hüüatus/häälitsus
Ma näen välja nagu teab kes, nagu mõni nuustik.	I look like a mop.	diskursiivne loome
Aga ema ütles alati, et Hannes, "Lumelõvi peab olema korralikult kammitud." Proovime veel.	But my mommy always said: Hannes, a snow lion has to be properly groomed. I have to do it again.	Variatsioon Diskursiivne loome
Kuhu pagan see kamm jälle kadus?	Where is my stupid comb?	variatsioon
Teie kamm on siin.	Your comb is down here.	laiendamine
Aitäh, pingviinid.	Thank you, Penguins.	otsetõlge
See on ju staatiline elekter. - Mis asi? Sa ei tea või?	Wait a minute. This is static electricity. Static what? Electricity.	Amplifikatsioon Diskursiivne loome
Kas sa oled kuu pealt tulnud või? Jaa.	What, are you from the moon? Yes	otsetõlge
Õige, ma unustasin ära.	Oh right I forgot all about that.	otsetõlge
Õpi. Onu Hannes, ära muretse, kohe saab kõik korda!	Watch and learn. Hannes, I'm from Gadgetville. Everything will be just fine.	Amplifikatsioon
Ei saa midagi korda. Ärge üldse lootkegi.	No, it won't. I have abandoned all hope.	Diskursiivne loome
Pean end vist kiilakaks ajama.	I think I'm going to have to shave my head?	amplifikatsioon
Ahaa! Nüüd sa oled maandatud. Kammi!	Ahaa! I have you grounded. Now comb!	otsetõlge
Vaat ei kammi, niikuinii see ei aita. Ei kammi ja kõik.	No, I will not, I am not going to comb. I have given up all hope.	diskursiivne loome
Ausõna. - Aukudega.	Just try it. I don't believe you.	Teksti taasloomine
Head aega, onu Hannes	Seeing is believing, Hannes.	Teksti taasloomine
Ma saangi ennast kammida! Ma saan endale teha seitli.	I can comb my hair. I can make a part in the middle.	Otsetõlge Täpsustamine
Võib-olla kammin hoopis tuka ette?	Or maybe a zig-zag.	Diskursiivne

		loome
Või sobivad lokid?	Or how about some curls.	otsetõlge
Emal oli õigus, ma olen tõesti kena poiss.	Mommy was right – I'm a handsome boy.	otsetõlge Variatsioon
Me saime oma asjad tagasi. Sinu püksid on siin, see on minu valge rätik.	(all at once) Oh this is fantastic I don't have to ..	laiendamine
Maja oli üleni staatilist elektrit täis ja see tõmbas kõik asjad enda külge.	The house was full of static electricity and it pulled everything to it with a lot of strength.	amplifikatsioon
Aga meie juhtisime elektri majast välja.	But we conducted the electricity out of the house!	otsetõlge
Küll sina oled ikka tark	You're so smart.	Vähendamine
Ma olen ju leiutaja laps.	I'm an inventor's daughter.	täpsustamine
Kus sinu sõbrad on?	Where are your friends?	otsetõlge
Õpetaja Rihv andis mulle oma kompassi, see peaks meile teed näitama.	My teacher Rihv gave me his compass, this should show us the way to the cave.	amplifikatsioon
Selge. Me peame minema sinna.	Right. We have to go in that direction.	otsetõlge
Aga meil ei ole ju enam paati.	But Lotte, we don't have a boat anymore.	laiendamine
Tõepoolest.	That's a good point.	Diskursiivne loome
Me võime teid viia! - Meil on hästi suur paat!	We can take you there. We've got a huge boat.	otsetõlge
Hurraa, hurraa!	Yippie! Hooray!	hüüatus/häälitsus
Matilda, ma natukene puhkan, siis jälle edasi.	Matilda, I'll just rest for a while. Then we'll continue.	otsetõlge
Oi sina hirm, oi sina arm, no muudkui aina piinle! Miks küll kiusab saatus karm meid, lustakaid pingviine?	Easy on the left easy on the right. Take it slow and easy. When we sing so leisurely, no one will get queezy	diskursiivne loome

Oi sina hirm, oi sina arm, kas hullem olla saab veel!	Easy on the left easy on the right, we'll make it by tonight	diskursiivne loome
Vabandage, kas kiiremini ei saaks?	Excuse me, can't we move a bit faster?	otsetõlge
Praegu on aeglane salm, kohe tuleb kiire salm, siis sõidame kiiresti.	It's the slow part of the song now, the next one is faster and then we're faster.	Otsetõlge Üldistamine
...saatus karm ja sestap nokib naaber.	Take your time be strong and slow, you'll arrive at you're goal.	diskursiivne loome
Üheskoos kõik see mees, hooga tuleb sõuda, siis ka vastuvoolu vees edasi võib kiirelt jõuda... Ühes koos kõik see mees..	All together heave and ho, all we have to do is row. We work together more and more, soon we will have reached the shore. All together heave and ho.	diskursiivne loome
Õpetaja, täna ongi see öö. - Taevas on täiskuu.	Excuse me, Teacher. The moon is full. That means this is the night.	Amplifikatsioon
Ma tean.	Yes I know.	laiendamine
Aga õpetaja Rihvist ja Tikist ei ole ikka midagi kuulda. Jah...	But we still don't have any sign of Tik and Teacher Rihv. No.	Otsetõlge Modulatsioon
Millal me koju saame?	Will we be able to go home?	modulatsioon
Ma ei tea, Oeehh..	I don't know. Ohh.	sõnasõnaline tõlge
Üheskoos kõik see mees, hooga tuleb sõuda, siis ka vastuvoolu vees edasi võib kiirelt jõuda.	All together heave and ho all we have to do is row. We work together more and more, soon we will have reached the shore	diskursiivne loome
Üheskoos kõik see mees, laiselda ei malda, ainult nii võib leida eest peagi õige kalda!	Hoist the paddle to the fore thrust it to the aft. We'll be fast yet we'll have fun if we work in unison.	diskursiivne loome
Hurraa! Hurraa!	Hooray! Hooray!	hüüatus/häälitsus
Aitäh, pingviinid!	Thank you, Penguins	otsetõlge
Aitäh!	Thank you.	otsetõlge
Ah, kes see on? Appi, Kes see on?	Ah, who is that? Who is that?	laiendamine
Tervitus vapratele kuujänestele!	Hello all you brave moon rabbits!	laiendamine

Ei tohi!	Ah, ah. Stay back.	Diskursiivne loome
Ärge kartke, see on minu sõber Lotte.	Don't be afraid, this is my friend Lotte.	otsetõlge
Tänu Lottele saime kivid ja pääsime koju tagasi!	Together we found the stones and now we can go return home.	Diskursiivne loome
Aga kus on õpetaja Rihv?	What happened to Teacher Rihv?	Modulatsioon
Ta jäi haigeks.	Teacher Rihv got sick.	täpsustamine
Õpetaja Rihv ütles, et kui teda õigeks ajaks pole, siis peame lahkuma ilma temata.	He said that if he couldn't make it back in time to the cave, then we should leave without him.	amplifikatsioon
Missugune üllas jänes.	What a noble Rabbit!	otsetõlge
Aih!	Ouch.	hüüatus/häälitsus
Lapsed, on aeg	Children, It's time to go.	laiendamine
Kas on veel palju jäänud?	I'm all tuckered out.	Teksti taasloomine
Juba paistab.	We're almost there.	Diskursiivne loome
Ma näen oma õde, Meil on nii palju rääkida... ma nii igatsesin (taustal rääkivad lapsed) Ah! Appi!	(children speaking all together) Ah!	laiendamine
Õpetaja Rihv.	It's Teacher Rihv.	laiendamine
- Hurraa, hurraa!	Hooray, hooray.	hüüatus/häälitsus
Tervitus vapratele kosmonautidele!	I didn't know you were an astronaut Uncle Klaus!	Diskursiivne loome
Me saime Rihviga haiglas suurteks sõpradeks.	Rihv and I became good friends at the hospital	otsetõlge
Rääkisin kõik välja.	Yup, I told him everything.	laiendamine
Noja ma sain kohe aru, et nüüd tuleb jalad kõhu alt välja võtta.	And that's when I realized we had to move to make it here in time.	Amplifikatsioon Variatsioon
Ja nüüd koju!	And now let's go home.	laiendamine

Kollane, hall, punane ka.	The Yellow one, the grey one, and the red one.	otsetõlge
Seda õnnelikum minu Matilda on!	My Matilda will be overjoyed.	otsetõlge
- Oeh! - Andke kott tagasi. Ma ei saa, talle nii sobivad kõrvarõngad. Palun vabandust, aitäh, head aega. - Aga nii ei tohi! Ma tean.	- Oh! Please give me the stones. I'm going to make earrings out of these stones. They'll be beautiful. She'll love me. - These stones aren't jewelry! Matilda.	Teksti taasloomine
Järele!	After him!	otsetõlge
Kaks ust, missugune neist on õige?	Two doors, which is the right one?	otsetõlge
Arm juhtigu mu teed!	Love will lead me!	otsetõlge
Oota, oota nüüd, ära trügi! - Ära ise trügi, ai!	Hold on, don't push! You're the one who is pushing...ouch!	otsetõlge
See on taevauba, sellega me sõidamegi tagasi kuule.	We call that the sky bean, it takes us back to the moon.	modulatsioon
Vahva.	Wow.	asendamine
Tikk, on aeg.	Tik, it's time.	sõnasõnaline tõlge
Nägemist, Tikk, jõua kenasti kuu peale.	Goodbye Tik. Send me a letter when you get to the moon.	Teksti taasloomine
Toredasti välja mõeldud teil see asjandus. Sõida nagu liftiga.	Nice contraption you've got here Mr. Rabbit. A little bit like an elevator.	laiendamine
Ja millest kuu on tehtud, ma ei saanudki teada.	What is the moon made out of? I forgot to ask.	Diskursiivne loome
Kulla laps, neid asju, mida meie ei tea, on paganama palju.	Oh Lotte. There are a whole lot of things that we just don't know anything about.	Variatsioon Diskursiivne loome
Oeh. Oi, missugune imelik käbi!	Ahh. Hey what an unusual pine cone.	otsetõlge
Ma võtan ta koju kaasa, äkki ta toob meile uusi seiklusi?	I'll take it with me – it might lead us to a new adventure.	Vähendamine
Lotte, anna aega hinge ka tõmmata.	Lotte, give me a break, will you?	aktsepteeritud

		vaste
Rännutarkus number seitse.	Lesson number seven.	üldistamine
Elu peab põnev olema, onu Klaus!	Life has to be exciting, Uncle Klaus.	otsetõlge
Võib kosmosse tõusta maamulda pandud ubagi ja võib peita ohte su seiklusrohke õu ja tubagi.	A moonstone's something special and it has ***that you can't see in the day. You can travel very far with it and you'll find friends who help you on the way.	Teksti taasloomine
Kuid raskusi siiski võime kergelt võita me, kui üksteist kõik koos üksmeelselt aitame!	If you find a moonstone then you need to find the rabbits who have lost it. If your uncle walked away with them and then one of his friends just went and tossed it.	Teksti taasloomine
Võib-olla homme oled kaugel maal ja ülehommel Kuu peal, sest täituma on kiired soovid iga lapse peas.	Oh well, a moonstone is a cool stone if you have a lunar home, if you travel from a planet then the long bean must have grown.	Teksti taasloomine
Kuukividest on siiski palju tähtsam hoopis muu seal - on olulisem kõikjal olla sõprade seas!	Your friends there will be waiting since you're plainly not unknown. We hope you liked our story of Lotte's moonstone.	Teksti taasloomine